วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของวุฒิสภา

อ.พ. ๗/๒๕๖๗

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
www.senate.go.th

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และนำเสนอข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

ทั้งนี้ เพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สิงหาคม ๒๕๖๗

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นางสาวนภาภรณ์ ใจสัจจะ	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แย้มวงษ์	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายโสภณ ชาตบุษย์จารุ	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุธีรา จินายน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวชญาพัฒน์ อัมพะวัต	นิติกรปฏิบัติการ
นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์	วิทยากรชำนาญการ
นางพวงผกา วรศิลป์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวบุษบา เสือแป้น	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอลงกรณ์ ตันเบ็ต	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางภสพร อัครนาวิน	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ สาระสำคัญ บทวิเคราะห์ และตารางเปรียบเทียบ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. **๑**

๒. บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. **๗**

๓. ตารางเปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) **๔๓**

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ..... **- ๑ -**

๒. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... **- ๗ -**

๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... **- ๑๑ -**

๔. ทำความเข้าใจ “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)”
และตัวเลือกคำถามคำตอบประชามติที่มากกว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ”
ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... **- ๑๖ -**

๕. การออกเสียงประชามติในต่างประเทศ ..... **- ๑๙ -**

๖. บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ดร.สติธร ธนานิธิโชติ
ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า) ..... **- ๒๓ -**

๗. บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี). ..... **- ๓๐ -**

๘. บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ..... **- ๓๓ -**

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

- สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร
  ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๘๒๖๘ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗
  เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  กราบเรียน ประธานวุฒิสภา..... **(๑)**
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) ..... **(๙)**
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
  ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... **(๑๕)**
- รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
  เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... **(๒๑)**

ส่วนที่ ๑

สาระสำคัญ บทวิเคราะห์ และตารางเปรียบเทียบ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. สาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดรูปแบบการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

๓. กำหนดการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

๕. กำหนดเขตออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๖. กำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้

สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ นอกจากนี้ วิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ จึงควรกำหนดวิธีการออกเสียงให้สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ และยังมีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น และเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน รวมทั้งกำหนดให้เขตการออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๒ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป **(ร่างมาตรา ๒)**

๒. เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) (การออกเสียงเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามที่มีบทบัญญัติกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณีอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๖๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา **(ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)**

๓. กำหนดให้การออกเสียงกรณีประชาชนเข้าชื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบในการออกเสียงเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน และการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อ ให้สามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔

เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรให้มีการออกเสียงประชามติ ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วันและไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๖๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๕๐ วันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นเกี่ยวกับงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก **(ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ วรรคสองและวรรคสาม)**

๔. การออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือร่วมกันเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายในการออกเสียงและการเลือกตั้งนั้น **(ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๑/๑)**

๕. กำหนดให้การออกเสียงประชามติกระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด **(ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ วรรคสอง)**

๖. การออกเสียงประชามติที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น **(ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)**

๗. การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง และต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น **(ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ วรรคสาม)**

๘. เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด **(ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)**

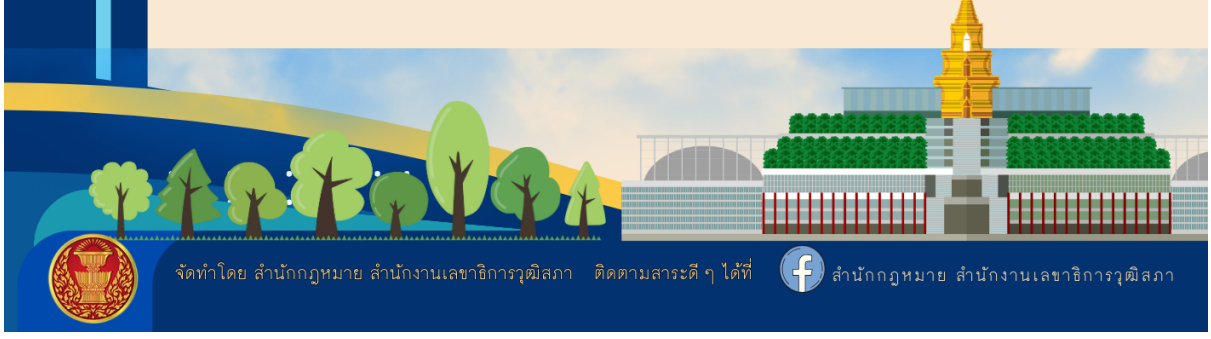
๙. กำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด **(ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)**

๑๐. กำหนดให้การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หากกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในวันเดียวกับการออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว **(ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง)**

๑๑. กำหนดให้ในการออกเสียงประชามติแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย แต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกิน ๕ คน และผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย **(ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง)**

สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) (การออกเสียงเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามที่มีบทบัญญัติกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๖๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๕๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)
- การออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือร่วมกันเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายในการออกเสียงและการเลือกตั้งนั้น (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑/๑)
- การออกเสียงประชามติที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)
- กำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๒. บทวิเคราะห์
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

บทวิเคราะห์
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่งและวาระที่สอง

๑.๑ วาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ[๑]

๑.๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญทำนองเดียวกันอีก จำนวน ๓ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณารวมกันไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม[๒] คือ

---

[๑] สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ LIRT คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร https://dl.parliament.go.th หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๗ ในหน้าที่ ๑๙ และหน้าที่ ๒๐

[๒] **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม** กำหนดไว้ดังนี้

“**ข้อ ๕๕** เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาญัตติใดอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นขึ้นมาพิจารณา เว้นแต่ญัตติดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

ฯลฯ ฯลฯ

ข้อ ๒๘ การประชุม ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๑๗ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง”

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

(๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

(๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๑.๑.๒ สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ก่อนที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้อนุญาตให้นายนิกร จำนง กรรมการและโฆษกคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖[๓]

จากนั้น ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งได้กล่าวถึงสาระสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอทั้ง ๔ ฉบับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิธรรม เวชยชัย) ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผลพร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี สรุปได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดรูปแบบการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

๓. กำหนดการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

๕. กำหนดเขตออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๖. กำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙)

---

[๓] **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๖** กำหนดไว้ ดังนี้

“**ข้อ ๗๖** ประธานอาจอนุญาตให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีก็ได้”

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ นอกจากนี้ วิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ จึงควรกำหนดวิธีการออกเสียงให้สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ และยังมีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น และเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน รวมทั้งกำหนดให้เขตการออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภูมิธรรม เวชยชัย) ได้กล่าวถึงความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยการกำหนดวิธีการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ โดยให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียง และต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาการกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติใช้คะแนนเสียงมากเกินไปจนทำให้การทำประชามติในแต่ละครั้งมักไม่ประสบผลสำเร็จและลดภาระด้านงบประมาณในการจัดทำประชามติ

(๒) การที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงประชามติแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งดังกล่าวย่อมเป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียงประชามติ อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติหลายครั้ง

(๓) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้จัดการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะออกเสียงประชามติอย่างรอบด้านและเท่าเทียมกันเท่านั้น จึงมีข้อพิจารณาว่าความคิดเห็นของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่จัดทำประชามติจะได้รับการรับฟังอย่างทั่วถึงหรือไม่ ซึ่งนำไปสู่การโต้แย้งผลของการทำประชามติได้

(๔) วิธีการออกเสียงประชามติเดิมกำหนดให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียงนั้นอาจไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการออกเสียงประชามติได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่าย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ จำนวน ๙ มาตรา มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป **(ร่างมาตรา ๒)**

๒. หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียงประชามติ อาจกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง **(ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ วรรคสาม)**

๓. กำหนดให้การออกเสียงประชามติกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงหรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด **(ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒)**

๔. กำหนดให้การออกเสียงประชามติที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น **(ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๓)**

๕. เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด **(ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)**

๖. กำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด **(ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๘)**

๗. กำหนดให้การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หากกรณีที่พื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในวันเดียวกับการออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว **(ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง)**

๒) รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือ[๔]ทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่น (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒)

๓. กำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

---

[๔] วรรคตอนตามที่ปรากฏในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียง เป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ และวิธีการออกเสียงจากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ เป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงสามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธินอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียง ในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งเห็นว่าไม่ควรแยกประเภท การออกเสียงว่าเป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือเป็นเพียงการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องจากกระบวนการจัดการออกเสียงเป็นกระบวนการเดียวกัน และใช้งบประมาณจำนวนมาก เป็นการไม่คุ้มค่ากับงบประมาณหากจะจัดการออกเสียงเพียงเพื่อให้การปรึกษา และหากกำหนดให้ผลการออกเสียงต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (เสียงข้างมากเด็ดขาด) เห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการออกเสียงประชามติต่างกับการเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแปรในการหาเสียงและรณรงค์ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งหลายครั้งยังพบว่ามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งประเด็นนั้น อาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป จึงไม่มาใช้สิทธิออกเสียง ดังนั้น จึงไม่ควรนำจำนวนประชาชนในส่วนนี้มาเป็นผลต่อการออกเสียงและควรแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งสอดคล้องกับการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากธรรมดา และสุดท้าย คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบ ในเรื่องที่จัดทำประชามติ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑

จากนั้น รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ได้กล่าวถึงความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์สำคัญในการกำหนดเสียงชี้ขาดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งทุกร่างที่ขอแก้ไขมาตรานี้ มีเหตุผลทำนองเดียวกัน คือ ต้องการลดจำนวนเสียงข้างมากเด็ดขาดลงจากเดิม ซึ่งประเด็นนี้จะต้องนำไปพิจารณาในชั้นกรรมาธิการต่อไป

๓) นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผลพร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ เพื่อให้กติกาประชามติเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีบางส่วนที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น การกำหนดกติกาให้เป็นธรรมมากขึ้น การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้นในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและในการเข้าชื่อเสนอประชามติ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นในการจัดการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล ได้กล่าวถึงความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติมีสาระสำคัญ คือ กำหนดกรอบระยะเวลาและเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ

(๒) การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติและต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติลงคะแนนออกเสียงประชามติทางใดทางหนึ่ง

(๓) การแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะการทำประชามติที่เกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงการทำประชามติในเรื่องอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

๔) นายภราดร ปริศนานันทกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดย นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี (เพิ่มมาตรา ๙/๑)

๒. กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๓. กำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ และคะแนนการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดการจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ วรรคสาม)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ ต้องถือว่ามีข้อยุติและต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงทุกประเภทต้องถือว่ามีข้อยุติและการกำหนดคะแนนการออกเสียงดังกล่าวมีจำนวนมากเกินไป จึงยากที่จะได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทำให้การออกเสียงประชามติอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ มีทั้งกรณีที่เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือบางกรณีควรกำหนดให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และกำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีมีคะแนนการออกเสียงที่แตกต่างกัน รวมทั้ง กำหนดกรณีหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือ[๕] หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน นอกจากนี้ควรกำหนดให้การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง

[๕] วรรคตอนตามที่ปรากฏในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง และต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น นายภราดร ปริศนานันทกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย ได้กล่าวถึงความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีความแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติอีก ๓ ฉบับ ตรงที่ว่า หากคณะรัฐมนตรีจะสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนอาจไม่จำเป็นต้องใช้เสียงประชามติเกินกึ่งหนึ่ง ส่วนการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นยังคงต้องการเสียงประชามติเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในขณะที่การทำประชามติในเรื่องอื่น ๆ จะใช้เพียงเสียงข้างมากเท่านั้น

๑.๑.๒ การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังจากที่ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญทำนองเดียวกันดังกล่าวทั้ง ๔ ฉบับ ได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ เช่น วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการอำนวยความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชนที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติ เพราะประชาชนไม่ต้องออกไปใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย และช่วยประหยัดงบประมาณแผ่นดินทำให้มีงบประมาณเหลือไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจหรือสังคมได้

๒. การที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ จากเดิมที่ใช้เสียงข้างมากเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority) คือ ผู้มาใช้สิทธิต้องมีเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ (เกณฑ์ชั้นบน) และเสียงเห็นชอบต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้ออกมาใช้สิทธิ (เกณฑ์ชั้นล่าง) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการทำประชามติ ทำให้การทำประชามติหาข้อยุติได้ยากและอาจทำให้การออกเสียงประชามติไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการกำหนดคะแนนการออกเสียงดังกล่าวมีจำนวนมากเกินไป ดังนั้น จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ โดยการกำหนดให้การออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จะทำประชามติให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (Single Majority)

อย่างไรก็ดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเห็นว่าหากมีการทำประชามติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญควรที่จะต้องมีเกณฑ์แรก คือ เสียงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศมาแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ส่วนประเด็นอื่น ๆ ที่มีการทำประชามติก็ใช้เพียงเกณฑ์เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงเท่านั้น

๓. การทำประชามติเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายที่สำคัญของประเทศโดยตรง อันเป็นการแสดงออกถึงการปกครองตามหลักประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองอย่างชอบธรรม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงสามารถใช้สิทธิแสดงออกไม่เพียงแต่ในประเด็นเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพิจารณาเรื่องสำคัญของประเทศด้วย ดังนั้น การกำหนดวิธีลงคะแนนออกเสียงประชามติผ่านทางไปรษณีย์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอื่น จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงให้สามารถลงคะแนนออกเสียงได้โดยตรง สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ดี การจะนำระบบต่าง ๆ ดังกล่าวมาใช้จะต้องมีการสร้างระบบให้มีความมั่นคงปลอดภัยและสามารถป้องกันการทุจริตได้ด้วย

๔. การที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ประชาชนสามารถออกเสียงประชามติผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน และทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการรวบรวมผลการออกเสียงได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสอดคล้องกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่รับรองสิทธิให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายผ่านช่องทางออนไลน์ได้

๕. เมื่อมีการประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนในการออกเสียงประชามติให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง โดยมีการสร้างความตระหนักรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการออกเสียงประชามติ ส่วนการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์การออกเสียงต้องส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการออกเสียงประชามตินั้นเกิดจากเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชน

๖. การออกเสียงประชามติเพื่อมีข้อยุติกับประชามติเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีควรกำหนดคะแนนการออกเสียงให้มีความแตกต่างกัน

๗. การทำประชามติควรมีคำถามที่นอกเหนือจากคำถามว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ” ด้วย

๑.๑.๓ การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว มีผู้ตอบชี้แจง ดังนี้

๑) นายนิกร จำนง กรรมการและโฆษกคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติ เพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ตอบชี้แจง สรุปสาระสำคัญได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๐ วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า ร่างพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ซึ่งถือเป็นกระบวนการนิติบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ การพิจารณากฎหมายจะต้องกระทำโดยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

โดยให้วุฒิสภาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดให้การเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศมีขั้นตอนอย่างชัดเจน และเมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงเพราะครบวาระการดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๙ (๔) ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ แต่สมาชิกวุฒิสภายังอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่ ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

๒) นายจาตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ได้ตอบชี้แจงสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ คือ ต้องการให้ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจประชาธิปไตยทางตรงอย่างแท้จริง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มช่องทาง และความเป็นอิสระในการออกเสียงประชามติ อย่างไรก็ดี การทำประชามติที่ให้ประชาชนกำหนดอนาคตหรือนโยบายสำคัญของประเทศเป็นสิ่งที่ยังไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย เว้นแต่การออกเสียงประชามติเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นที่ยอมรับตามหลักสากล

๒. การให้ข้อมูลแก่ประชาชนในการออกเสียงประชามติต้องไม่มีการบิดเบือนและต้องไม่มีการบังคับให้ประชาชนไม่มีทางเลือก หรือไม่ให้โอกาสผู้ที่มีความเห็นที่แตกต่างในการแสดงความคิดเห็น

๓. มีการพัฒนาประสิทธิภาพเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการออกเสียงประชามติ

๔. การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ก็เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ประชาชนผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญต้องแสดงความคิดเห็นผ่านการทำประชามติเสียก่อนว่าประสงค์จะมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ โดยต้องใช้เสียงข้างมากสองชั้น ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ทั้ง ๔ ฉบับ จึงมีหลักการทำนองเดียวกัน คือ การแก้ไขหลักการเสียงข้างมากสองชั้น (Double Majority) อย่างไรก็ดี อาจมีข้อแตกต่างกันเล็กน้อยที่เกณฑ์การออกเสียงประชามติ กล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะเป็นผู้เสนอ) กำหนดให้การทำประชามติจะมีผลต่อเมื่อจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบเสียงข้างมากมีจำนวนมากกว่าจำนวนคนที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบ และมีมากกว่าคนที่ลงคะแนนไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) กำหนดให้การทำประชามติมีผลต่อเมื่อจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบ มีเสียงมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนคนที่มาใช้สิทธิออกเสียง ซึ่งหมายความว่าจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบ ต้องมีมากกว่าจำนวนคนที่ลงคะแนน “ไม่เห็นชอบ” และคนที่ลงคะแนน “ไม่แสดงความคิดเห็น” รวมกัน

๓) นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล ได้ตอบชี้แจงสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นการแก้ไขหลักการเสียงข้างมากสองชั้น (Double Majority) เป็นหลักเกณฑ์เสียงข้างมากชั้นเดียว (Single Majority) ซึ่งหากประชาชนมาใช้สิทธิปัญหาเรื่องเกณฑ์ชั้นบนก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ในทางปฏิบัติหากไม่มีประชาชนมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติการมีเกณฑ์ชั้นบนอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) จะกำหนดให้การออกเสียงประชามติจะมีผลต่อเมื่อจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบมีมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนคนที่มาใช้สิทธิออกเสียง ซึ่งหมายความว่า หากจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบมีมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนคนที่มาใช้สิทธิออกเสียงแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงจำนวนคนที่ลงคะแนน “ไม่เห็นชอบ” และคนที่ลงคะแนน “ไม่แสดงความคิดเห็น” ว่ามีจำนวนเท่าใด ด้วยเหตุนี้ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) จึงไม่ได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบเป็นเสียงข้างมากต้องมีมากกว่าจำนวนคนที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบ และมีมากกว่าคนที่ลงคะแนนไม่แสดงความคิดเห็น

๓. คำถามในการทำประชามติควรมีลักษณะเปิดกว้างและชัดเจน

๔) นายภราดร ปริศนานันทกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย ได้ตอบชี้แจงสรุปสาระสำคัญได้ว่า การที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ยังคงหลักเกณฑ์เสียงข้างมากชั้นบน กล่าวคือ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง เนื่องจากหากประชามติแก้ไขรัฐธรรมนูญมีคนออกมาใช้สิทธิน้อยอาจส่งผลต่อความชอบธรรมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑.๑.๔ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการ

มติ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไป ด้วยคะแนนเสียง ๔๕๑ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี และมีมติให้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๓๑ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ขั้นคณะกรรมาธิการ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑
(สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=H5JZM

๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑
(สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=IYH71

๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑
(สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=HZPPX

๔. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระ
ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑
(สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗
https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=PXU3B

๕. เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/620889	
๖. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11341&mid=4578	
๗. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11340&mid=4578	

๑.๒ วาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา[๖]

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง โดยมีการพิจารณาและอภิปรายสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑.๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ **ไม่มีการแก้ไข**

๑.๒.๒ คำปรารภ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดประชามติได้โดยอิสระและเท่าเทียมกัน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๓ มาตรา ๑ **ไม่มีการแก้ไข**

๑.๒.๔ มาตรา ๒ **ไม่มีการแก้ไข**

---

[๖] สามารถสืบค้นเอกสารรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง ขั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และบันทึกออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ LIRT คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร https://dl.parliament.go.th หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๘ ถึง ๑๐ ในหน้าที่ ๓๘

๑.๒.๕ มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

"มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หาก~~มีการกำหนด~~พิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือ~~มีการกำหนด~~วันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียง~~กับการออกเสียง~~กัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา""

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

"มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หาก~~มีการกำหนด~~พิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร~~ใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการกำหนด~~วันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ~~เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ~~หรือวันเลือกตั้งอื่น แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียง~~กับการออกเสียง~~กัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา"

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัตินี้ทำให้สามารถออกเสียงประชามติผ่านช่องทางออนไลน์และทำให้สามารถจัดทำประชามติพร้อมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือวันเลือกตั้งอื่น นอกจากนี้ ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำประชามติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ดี มีประเด็นพิจารณาว่าการเลือกตั้งประเภทอื่น เช่น การเลือกตั้งซ่อม

จะสามารถทำประชามติไปพร้อมกันได้ด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ ควรให้จัดทำประชามติได้ด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้อีกในอนาคต

๒. รัฐควรอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยกำหนดให้การออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งซ่อมหรือการเลือกตั้งอื่น ทั้งนี้ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางและทำให้การทำประชามติเกิดขึ้นได้ง่ายและมีความสะดวก นอกจากนี้ยังควรจัดให้มีออกเสียงประชามติล่วงหน้าและนอกเขตได้อีกด้วย

คณะกรรมาธิการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

๑. การเลือกตั้งที่ควรกำหนดให้เป็นวันเดียวกันกับการออกเสียงประชามติแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ๒. การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งในที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญมีการหารือกันว่า คำว่า “การเลือกตั้งอื่น” มีความหมายรวมถึงการเลือกสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่ ซึ่งมีข้อสรุปว่า การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกกันเองจึงไม่ได้อยู่ในความหมายของวันเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนั้น การเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้หมายถึงการเลือกตั้งทั่วไปและการเลือกตั้งกรณีที่มีการยุบสภา แต่ไม่รวมถึงการเลือกตั้งซ่อม เพราะจะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ที่มีจุดมุ่งหมายให้ประหยัดงบประมาณ

๒. ร่างพระราชบัญญัตินี้จะทำให้ประชาชนสามารถออกเสียงประชามติผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อรวบรวมรายชื่อและเสนอร่างกฎหมายหรือร่างรัฐธรรมนูญได้สะดวกขึ้น โดยทำให้การจัดทำประชามติเป็นวันเดียวกันกับวันเลือกตั้ง ทั้งนี้ โดยกำหนดกรอบเวลาในการจัดทำประชามติไว้ ๒ กรณี คือ ๑. กรณีทั่วไป คือ ไม่จัดทำประชามติวันเดียวกับวันเลือกตั้ง การทำประชามติต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา หรือ ๒. ถ้าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๖๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา

๓. ร่างพระราชบัญญัตินี้ต้องการลดค่าใช้จ่ายให้หน่วยงานต่าง ๆ โดยการจัดประชามติวันเดียวกับการเลือกตั้ง และเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๖ มาตรา ๔ แก้ไขมาตรา ๑๑ วรรคสาม **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ (๕) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน และการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อให้สามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔

เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็น*ในทาง*เกี่ยวกับงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติโดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก ***ทั้งนี้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง”***

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ (๕) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน และการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อ ให้สามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔

เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ

ผู้บริหารท้องถิ่น หรือวันเลือกตั้งอื่น แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็น***ในทาง***เกี่ยวกับงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียง***เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ***ทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก ***ทั้งนี้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง”***

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การจัดทำประชามติควรให้มีคำตอบมากกว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ

๒. การออกเสียงประชามติทางอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยอำนวยความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๗ มาตรา ๔/๑ เพิ่มมาตรา ๑๑/๑ **คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่**

คณะกรรมาธิการวิสามัญเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๔/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

“มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่มีการออกเสียงในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่กรณี ให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการหารือร่วมกันเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายในการออกเสียงและการเลือกตั้งนั้น””

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

นางสาวอุดมลักษณ์ บุญสว่าง (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้ตัดมาตรา ๔/๑ ออกทั้งมาตรา

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๑/๑ เป็นดังนี้

"มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่มีการออกเสียงในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือวันเลือกตั้งอื่น แล้วแต่กรณี ในการนี้ค่าใช้จ่ายและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการหารือร่วมกัน"

กรรมาธิการได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- ควรตัดมาตรา ๔/๑ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

คณะกรรมาธิการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

- แม้จะมีกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นบัญญัติไว้ชัดเจนว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด แต่ต้องมีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๘ มาตรา ๕ แก้ไขมาตรา ๑๒ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

"มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"*มาตรา ๑๒ การออกเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ*

การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด""

ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายต่อที่ประชุม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๙ มาตรา ๖ แก้ไขมาตรา ๑๓ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้***ถือ***ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้อง***มีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้อง***สูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น””

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

นายศุภชัย ใจสมุทร นายเจือ ราชสีห์ นายวิทยา แก้วภราดัย นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์ นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ และนายนิกร จำนง (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของผู้มีสิทธิออกเสียง และให้***ถือ***ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้อง***มีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้อง***สูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น”

กรรมาธิการได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติควรมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของผู้มีสิทธิออกเสียง และให้ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ เพื่อให้การทำประชามติง่ายขึ้น เพราะการกำหนดให้จำนวนคนที่ออกมาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งจะเป็นปัญหาสำคัญในการได้ผลประชามติ ดังนั้น เพื่อให้ผลการทำประชามติได้รับการยอมรับจากคนทั้งประเทศและเป็นไปด้วยความสะดวกในทางปฏิบัติจึงควรกำหนดจำนวนผู้มาใช้สิทธิเป็นไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของผู้มีสิทธิออกเสียง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การจัดทำประชามติควรมีเกณฑ์ขั้นบน แต่ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีคะแนนเสียงกึ่งหนึ่งของจำนวนของผู้มีสิทธิออกเสียง ดังนั้น การกำหนดการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ จึงควรมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด และให้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงโดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็น

๒. การออกเสียงประชามติเป็นเครื่องมือทางประชาธิปไตยที่ทำให้ประชาชนสามารถแสดงเจตจำนงได้โดยตรง ดังนั้น การจัดทำประชามติจึงควรจัดทำได้โดยง่าย

๓. การทำประชามติยังมีเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับสถานบันเทิงครบวงจรในบางจังหวัด การกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของผู้ออกมาใช้สิทธิว่าต้องเป็นจำนวนหนึ่งในสี่อาจเป็นอุปสรรคในการจัดทำประชามติ และเป็นการลดโอกาสที่จะมีรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน

คณะกรรมาธิการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

๑.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีการจัดทำประชามติทั้งหมด ๓ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑. เป็นการถามประชาชนเสียก่อนว่าประสงค์จะให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ ครั้งที่ ๒. ต้องการแก้ไขโดยการแต่งตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) มายกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ และครั้งที่ ๓. ประชาชนเห็นชอบกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ ทั้งนี้ การทำประชามติในแต่ละครั้ง เป็นที่ทราบดีว่าต้องใช้งบประมาณไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป เพราะฉะนั้นถ้าทำถึง ๓ ครั้งก็ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงต้องมีการแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการออกเสียงประชามติที่จะเป็นเครื่องมือชี้ขาดว่าสมควรดำเนินการหรือไม่ อย่างไร โดยแก้ไขจากเดิมที่ให้ใช้เสียงข้างมากเกินกึ่งหนึ่งสองชั้น กล่าวคือ ต้องมีผู้มาออกเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องได้เสียงเห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียง เป็นใช้เสียงข้างมากเพียงชั้นเดียว คือ เสียงข้างมากของผู้มาใช้สิทธิออกเสียง โดยมีการเพิ่มหลักเกณฑ์ คือ ต้องเป็นคะแนนที่สูงกว่าคะแนนที่ไม่แสดงความคิดในเรื่องที่ทำประชามติด้วย ซึ่งเป็นหลักสำคัญของแนวความคิดในการถือเสียงข้างมากธรรมดาและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

๒. การทำประชามติควรมีคำถามให้งดออกเสียงด้วย

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๑๐ มาตรา ๖/๑ แก้ไขมาตรา ๑๔ วรรคสาม **คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่**

คณะกรรมาธิการวิสามัญเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๖/๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น”””

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๔ วรรคสาม เป็นดังนี้

“การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น”

ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายต่อที่ประชุม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๑๑ มาตรา ๗ แก้ไขมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ **และ**หรือไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”””

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกัน***ทั้งระหว่าง***ผู้***ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบ***มีความเห็นในทิศทางที่แตกต่างกันในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง ***และให้***โดยคณะกรรมการ***อาจ***เพิ่มให้มีการ***แสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้***การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันออกเสียงได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ***ประกาศ***กำหนด”

คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน

ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายต่อที่ประชุม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๑๒ มาตรา ๘ แก้ไขมาตรา ๑๘ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๘ การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ ***เขตเทศบาล*** เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด””

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- การที่คณะกรรมาธิการแก้ไขร่างมาตรานี้โดยตัดข้อความว่า “เขตเทศบาล” ออก และเพิ่มข้อความว่า “เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีเหตุผลอย่างไร

คณะกรรมาธิการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

- การตัดข้อความว่า “เขตเทศบาล” ออก และเพิ่มข้อความว่า “เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อให้การทำประชามติครอบคลุมทุกเขต

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๑๓ มาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง **มีการแก้ไข**

คณะกรรมาธิการวิสามัญแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หากกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว””

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หากกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร***ใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือ***มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ***เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ***หรือมีการเลือกตั้งอื่น ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว”

ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายต่อที่ประชุม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติเพิ่มมาตรา ๙/๑

นายฉัตร สุภัทรวณิชย์ นายกฤต แสงสุรินทร์ และนายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙/๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงและมีหน้าที่ไปใช้สิทธิออกเสียงอย่างอิสระ

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันออกเสียง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันออกเสียง หรืออาศัย ทำงาน หรือศึกษา อยู่ในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันออกเสียงตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”“

นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ ดังนี้

“มาตรา ๙/๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงและมีหน้าที่ไปใช้สิทธิออกเสียงอย่างอิสระ

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันออกเสียง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันออกเสียง หรืออาศัย ทำงาน หรือศึกษา อยู่ในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันออกเสียงตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”“

คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติเพิ่มมาตรา ๙/๒

นายกฤต แสงสุรินทร์ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๒ ดังนี้

“มาตรา ๙/๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ผู้มีสิทธิออกเสียงผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิออกเสียง ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๒) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๓) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๔) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันออกเสียงครั้งที่ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงหรือจนถึงวันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงที่ผู้มีสิทธิออกเสียงนั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิออกเสียงครั้งต่อไป และหากในการออกเสียงครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิออกเสียงอีกให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิออกเสียงครั้งใหม่ หากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง”

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๒ ดังนี้

“มาตรา ๙/๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔”

นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๒ ดังนี้

“มาตรา ๙/๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔”

คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- ควรให้สิทธิกับคนที่อยู่อาศัยในพื้นที่มานาน ที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรให้สามารถมีสิทธิออกเสียงประชามติในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ได้ด้วย

คณะกรรมาธิการวิสามัญตอบชี้แจง ดังนี้

๑. คณะกรรมาธิการได้หารือกับคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วว่าการเพิ่มมาตรา ๙/๑ และมาตรา ๙/๒ ดังกล่าวข้างต้น เป็นการกำหนดเกินหลักการที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการภายในวาระที่ ๑ อย่างไรก็ดี คณะกรรมาธิการได้นำประเด็นดังกล่าวไปเขียนไว้เป็นข้อสังเกตท้ายรายงานของคณะกรรมาธิการแล้ว

๒. เนื่องจากยังไม่มีรายงานศึกษาในเรื่องนี้อย่างรอบคอบ หากจะบัญญัติให้ผู้ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรให้สามารถมีสิทธิออกเสียงประชามติได้อาจเกิดปัญหาตามมาในอนาคต

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่า การออกเสียงประชามติเป็นสิทธิไม่ใช่หน้าที่ จึงไม่ควรกำหนดบทลงโทษ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๑.๒.๑๔ มาตรา ๑๐ แก้ไขมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง **คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่**

คณะกรรมาธิการวิสามัญเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๙ ในการออกเสียงแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกินห้าคน และผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย””

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นเพิ่มมาตรา ๑๑

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

“มาตรา ๔๑/๑ ในการออกเสียงประชามติ คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีการลงคะแนนออกเสียงก่อนวันออกเสียงในเขตออกเสียงหรือนอกเขตออกเสียงได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

นายกฤต แสงสุรินทร์ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

“มาตรา ๔๑/๑ ในการออกเสียงประชามติ คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีการลงคะแนนออกเสียงก่อนวันออกเสียง สถานที่และจำนวนที่ออกเสียงกลาง และวันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และให้นำความในหมวดที่ ๖ การลงคะแนนออกเสียงและการนับคะแนนออกเสียง ส่วนที่ ๑ การลงคะแนนออกเสียงด้วยบัตรออกเสียงมาบังคับใช้โดยอนุโลม

การออกเสียงประชามติตามวรรคหนึ่ง ผู้มีสิทธิออกเสียงประสงค์จะใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงก่อนวันออกเสียงในเขตออกเสียงหรือนอกเขตออกเสียงแล้วแต่กรณี ให้ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการประจำเขตที่ตนมีสิทธิออกเสียงหรือที่ตนประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียง หรือผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด” ”

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติเพิ่มมาตรา ๑๒

นายกฤต แสงสุรินทร์ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๒ ดังนี้

“มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

“มาตรา ๕๙/๑ ประชาชนมีสิทธิสังเกตการณ์และบันทึกการนับคะแนนออกเสียงในทุกหน่วยและที่ออกเสียง โดยคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถสังเกตการณ์การนับคะแนนออกเสียงได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” ”

นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๒ ดังนี้

“มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

“มาตรา ๕๙/๑ ประชาชนมีสิทธิสังเกตการณ์และบันทึกการนับคะแนนออกเสียงในทุกหน่วยและที่ออกเสียง โดยคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีหน้าที่อำนวยความสะดวก

ให้ประชาชนสามารถสังเกตการณ์การนับคะแนนออกเสียงได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”"

คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติเพิ่มมาตรา ๑๓

นายกฤต แสงสุรินทร์ และนายพริษฐ์ วัชรสินธุ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓ ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๑ บัตรออกเสียงดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มิใช่บัตรที่กรรมการประจำหน่วยมอบให้

(๓) บัตรที่ทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกต หรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรออกเสียงนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนนออกเสียง เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง

(๔) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียง

(๕) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียงนอกช่อง “ทำเครื่องหมาย” จนทำให้วินิจฉัยไม่ได้ว่ามีเจตนาลงคะแนนออกเสียงในช่องใด

(๖) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียงในช่อง “ทำเครื่องหมาย” เกินหนึ่งเครื่องหมาย จนทำให้วินิจฉัยไม่ได้ว่ามีเจตนาลงคะแนนออกเสียงในช่องใด

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยสลักหลังในบัตรเสียว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียเพราะเหตุใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน”"

นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓ ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๑ บัตรออกเสียงดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มิใช่บัตรที่กรรมการประจำหน่วยมอบให้

(๓) บัตรที่ทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกต หรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรออกเสียงนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนนออกเสียง เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง

(๔) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียง

(๕) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียงนอกช่อง “ทำเครื่องหมาย” จนทำให้วินิจฉัยไม่ได้ว่ามีเจตนาลงคะแนนออกเสียงในช่องใด

(๖) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนออกเสียงในช่อง “ทำเครื่องหมาย” เกินหนึ่งเครื่องหมาย จนทำให้วินิจฉัยไม่ได้ว่ามีเจตนาลงคะแนนออกเสียงในช่องใด

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยสลักหลังในบัตรเสียว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียเพราะเหตุใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน”

คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย ผู้แปรญัตติขอสงวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- การกำหนดเรื่องบัตรเสียไม่ควรกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ หากแต่ควรกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

๘. รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=XK8RU
๙. บันทึกการประชุม ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11430&mid=4597
๑๐. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11431&mid=4597

๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๔๐๙ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี งดออกเสียง ไม่มี และไม่ลงคะแนนเสียง ๒ เสียง

๓. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วเห็นว่าควรมีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรทราบหรือควรปฏิบัติไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญมีข้อสังเกต ดังนี้

(๑) เนื่องจากคณะกรรมาธิการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ จึงทำให้เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ไม่สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ คณะรัฐมนตรีจึงควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นดังนี้

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ โดยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือร่วมกัน นอกจากนี้วิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้มีได้ จึงควรกำหนดวิธีการออกเสียงให้สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ และยังมีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้***ถือ***ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้อง***มีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้อง***สูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น และการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่ง โดยเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบ ไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ รวมทั้งกำหนดให้เขตการออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

(๒) การกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๑๑/๑ ที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือร่วมกันนั้น ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระด้านงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติ

(๓) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง ที่กำหนดให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเตรียมความพร้อมในการจัดให้มีการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น โดยเร่งรัดให้มีการออกระเบียบหรือประกาศที่เกี่ยวข้อง

(๔) การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามมาตรา ๑๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการใช้สิทธิเลือกตั้งในคูหาเดียวกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รวมทั้งประหยัดงบประมาณแผ่นดินที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการด้วย

(๕) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับคะแนนออกเสียงของคณะกรรมการเลือกตั้งควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิสังเกตการณ์และบันทึกการนับคะแนนออกเสียงในทุกหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง โดยคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถสังเกตการณ์การนับคะแนนออกเสียงได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๔๐๖ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี งดออกเสียง ไม่มี ไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี

<u>หมายเหตุ</u> สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ ในการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลโดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๒๗* และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งเหตุผลที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาเพื่อพิจารณา

---

* **ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒**

“ข้อ ๑๒๗ เมื่อคณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นโดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้างและถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมาธิการเกี่ยวด้วยคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใดหรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการและในกรณีที่คณะกรรมาธิการมีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมาธิการเห็นว่ามีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวนั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๑๐๕ มาใช้บังคับโดยนุโลม

ข้อ ๑๐๕ ฯลฯ ฯลฯ

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ ให้ประธานสภาส่งรายงานและข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ฯลฯ ฯลฯ”

๔. การวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

จากการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีประเด็นข้อดีและข้อสังเกต ดังนี้

ข้อดี

การกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ จะช่วยทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเนื่องจากประชาชนสามารถเดินทางออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกัน และยังช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศที่ต้องใช้ในการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ นอกจากนี้ การกำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่ประชาชน อีกทั้งการแก้ไขให้การแสดงความคิดเห็นสามารถดำเนินการได้โดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติจะช่วยลดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลของการทำประชามติได้

ข้อสังเกต

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งดังกล่าวนั้น อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ คือ (๑) กรณีบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน (๒) กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร ในขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร จึงอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ (๓) ความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวยังอาจมีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่ขัดหรือแย้งกัน

ในเรื่องอื่น ๆ เช่น หน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การกำหนดเขต การกำหนดสถานที่กระบวนการนับคะแนน และการประกาศผล การนับคะแนน

การออกเสียงประชามติที่กำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่ประชาชน แต่การออกเสียงโดยวิธีดังกล่าวยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องใช้งบประมาณในการจัดทำระบบ จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ และควรคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีมาตรการในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลด้วย นอกจากนี้ การออกเสียงโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียงอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในผลการออกเสียง และอาจเกิดการคัดค้านว่าการออกเสียงขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับ หรืออาจมีการทุจริตในการออกเสียง

๓. ตารางเปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ตารางเปรียบเทียบ
พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติ **ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ** **พ.ศ. ๒๕๖๔** **(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)**	**ร่าง** **พระราชบัญญัติ** **ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)** **พ.ศ. ....** **(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**	**ร่าง** **พระราชบัญญัติ** **ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)** **พ.ศ. ....** **(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**
พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ——————— พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ——————— .... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ——————— .... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว	เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดประชามติได้โดยอิสระและเท่าเทียมกัน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว	เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดประชามติได้โดยอิสระและเท่าเทียมกัน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้	.....	.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง”	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา”
ในการแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบพร้อมกับส่งให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย	มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน	มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๔) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งมติเห็นชอบของแต่ละสภาให้นายกรัฐมนตรีทราบ ในการแจ้งดังกล่าวให้ส่งสาระสำคัญของเรื่องที่จะขอทำประชามติในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ (๕) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔		“หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ (๕) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน และการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อให้สามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔
เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก	“เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก ทั้งนี้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียง	เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นเกี่ยวกับงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียง

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
	กับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง”	ประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก”
		มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ “มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่มีการออกเสียงในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการหารือร่วมกันเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายในการออกเสียงและการเลือกตั้งนั้น”
	มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน	มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน
มาตรา ๑๒ การออกเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือคณะกรรมการอาจกำหนดให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงใดเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	“มาตรา ๑๒ การออกเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”	“การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๑๓ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น	มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๓ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น”	มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๓ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น”
มาตรา ๑๔ ในการจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุปที่ได้รับจากประธานรัฐสภาตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป การเผยแพร่ข้อมูลตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องเผยแพร่ผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียง รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลส่งให้เจ้าบ้านทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันออกเสียง และเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐด้วย		
การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น		มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น”

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง การจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์จะต้องเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างรอบด้านอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ผู้ใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามที่เห็นสมควร	มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”	มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๑๘ การออกเสียงให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง	มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติพ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๘ การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”	มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๘ การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”
มาตรา ๑๙ ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่กำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียงเป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๙ การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หากกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว”	มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๙ การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หากกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว”
ให้ดำเนินการประกาศหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวันก่อนวันออกเสียงโดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ออกเสียงหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่ออกเสียง หรือประกาศในรูปแบบอื่นด้วยก็ได้เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป		

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
ในกรณีเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกหรือเพื่อการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้มีสิทธิออกเสียง หรือมีเหตุจำเป็นในการประหยัดงบประมาณ คณะกรรมการประจำเขตอาจประกาศเปลี่ยนแปลงหน่วยออกเสียงหรือที่ออกเสียงได้ โดยประกาศให้ผู้มีสิทธิออกเสียงทราบก่อนวันออกเสียงไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่กรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นจะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันออกเสียงน้อยกว่าสิบวันก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม		
มาตรา ๒๙ ในการออกเสียงแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกินห้าคนและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียง ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย การแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการประจำเขตและผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการออกเสียง ให้คณะกรรมการประจำเขตหรือผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานหรือมอบหมายให้ปฏิบัติงานแทนในการจัดให้มีการออกเสียงได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด		มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๒๙ ในการออกเสียงแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย แต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกินห้าคน และผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงโดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
ให้คณะกรรมการ คณะกรรมการประจำเขต หรือผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคล ผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการออกเสียง และในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินการหรือการสั่งการใดของคณะกรรมการประจำเขต ผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง คณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลผู้ได้รับมอบหมายมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินการหรือการสั่งการนั้นได้ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี	....	....

ส่วนที่ ๒
ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....*

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง[๑] โดยได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. กระบวนการและขั้นตอนในการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสามารถสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้[๒]

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗ มอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณายกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยให้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปประกอบการพิจารณา และหากมีร่างพระราชบัญญัติที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น ในการนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

---

*เรียบเรียงโดย นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

[๑]**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ ดังนี้**

“**มาตรา ๗๗** ฯลฯ ฯลฯ

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

ฯลฯ ฯลฯ”

[๒]รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., น. - ๑ - ถึง - ๘ -.

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ขึ้น ตามประกาศสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน

บัดนี้ การรับพังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้ครบกำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงได้จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังนี้

๑.๑ วิธีการการรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑) ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (www.opm.go.th)

๒) ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th)

๑.๒ จำนวนครั้ง ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ ๓ ถึงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน

๑.๓ พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

๑) หน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒) ประชาชนทั่วไป มีผู้เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๖ คน ร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน ๕ คน

๒. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

๑) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้มีการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย เนื่องจากเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนประกอบการตัดสินใจด้วย

๒) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงในการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพียงแต่การดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามผลการออกเสียงประชามติต้องดูแลเสียงข้างน้อยควบคู่กันด้วย

๓) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งในกรณีที่มีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งท้องถิ่น

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย เพราะจะได้ประหยัดงบประมาณในการดำเนินการ ทั้งนี้ อาจจะต้องพิจารณาข้อดี ข้อเสีย หรือพิจารณากรณีศึกษาจากต่างประเทศประกอบการพิจารณาด้วย

๔) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของปวงชนชาวไทย

๕) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากเป็นการสร้างทางเลือกให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจครั้งสำคัญของบ้านเมือง ทั้งนี้ ควรนำระบบ Blockchain ที่สามารถประมวลผลได้รวดเร็วหลังจากปิดหีบเลือกตั้งมาใช้โดยอิงกับข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์บัตรออกเสียงประชามติ และการทำลายภายหลังการออกเสียงประชามติแล้ว รวมทั้งสอดคล้องกับการให้บริการประชาชนแบบ Paper less

๖) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นเป็นเสรีภาพที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ ควรมีเวทีดีเบต (Debate) ให้ประชาชนได้มีสิทธิตัดสินใจอย่างรอบด้าน และเพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้

๗) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการออกเสียงประชามติในประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งต้องใช้พื้นที่เขตการปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตออกเสียง สามารถดำเนินการได้โดยง่ายและชอบด้วยกฎหมาย

๘) ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่อย่างไร

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ประชาชนเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ฉบับปัจจุบัน) ยังไม่มีทางเลือกของรูปแบบการจัดทำประชามติ วิธีการออกเสียงประชามติ ฯลฯ ในการเป็นตัวเลือกที่มากพอ การแก้ไขดังกล่าวจะช่วยเปิดช่องให้การจัดทำประชามติมีความยืดหยุ่นขึ้น และการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้จะช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการจัดการออกเสียงประชามติ รวมถึงสอดคล้องกับการให้บริการประชาชนแบบ Paper Less ทั้งนี้ การรณรงค์ให้มาออกเสียงประชามติควรจะต้องมีความเสรีในการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ

๙) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ผลการรับฟังความคิดเห็น

ควรมีมาตรการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่มีสิทธิออกเสียงประชามติหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิออกเสียงประชามติกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง ถูกจ้างวาน ถูกใช้ หรือสนับสนุนการกระทำความผิดของบุคคลอื่น ทั้งนี้ การเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้กระทำความผิดมีอายุครบตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่มีสิทธิเลือกตั้ง (และออกเสียงประชามติ) หรือวันที่ผู้กระทำความผิดมีคุณสมบัติครบถ้วนหรือวันที่ลักษณะต้องห้ามของผู้กระทำความผิดสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ แล้วแต่กรณี

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากการตราร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....[๓] มีดังนี้

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้มีการเสนอให้กำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ทำให้ประชาชนสามารถเดินทางออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและ

[๓] รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย, น. ๕ - ๖.

ออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกัน ซึ่งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศที่ต้องใช้ในการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติถึงสองครั้งเหลือเพียงครั้งเดียว

ผลกระทบต่อสังคม

(ไม่มี)

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ

(ไม่มี)

ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ คือ (๑) กรณีบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน (๒) กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร ในขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร จึงอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ (๓) ความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่อาจขัดหรือแย้งกัน ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การกำหนดเขต การกำหนดสถานที่ กระบวนการนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนน

การออกเสียงประชามติที่กำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่นเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่ประชาชน แต่การออกเสียงโดยวิธีดังกล่าวยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องใช้งบประมาณในการจัดทำระบบ จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ และควรคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีมาตรการในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลด้วย นอกจากนี้ การออกเสียงโดยวิธีอื่น

ที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียงอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในผลการออกเสียง และอาจเกิดการคัดค้านว่าการออกเสียงขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับ หรือมีการทุจริตในการออกเสียง

การออกเสียงประชามติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น หากกำหนดให้การออกเสียงประชามติถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงอาจจะไม่สามารถสะท้อนความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้และกระบวนการดังกล่าวอาจจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจของประชาชนในการบริหารประเทศ

จากผลกระทบข้างต้น ในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติจะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาควบคู่กันไปด้วย เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ และไม่เกิดความขัดแย้งกันของกฎหมาย

๔. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีการเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (www.opm.go.th) และเว็บไซต์ของระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th)

๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๖. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เห็นว่า ได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....*

---

๑. ความเป็นมา

เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงที่จะมีข้อยุติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติมีจำนวนคะแนนการออกเสียงมากเกินไปจะทำให้ได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติยากขึ้น การออกเสียงในแต่ละครั้งอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การที่กฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน

ประการต่อมาวิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลักอาจจะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น

นอกจากนี้ กฎหมายเดิมกำหนดเพียงให้จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงอย่างรอบด้านอย่างเท่าเทียมกันเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ชัดเจนว่าความเห็นของผู้ที่ไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติจะได้รับการรับฟังอย่างทั่วถึงหรือไม่ และอาจนำไปสู่การโต้แย้งผลของการทำประชามติได้[๑]

ด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันอีกจำนวน ๓ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณารวมกันไป[๒] ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยรองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

---

* **ที่มา :** เรียบเรียงโดย นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

[๑] รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗, น. ๑.

[๒] บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗.

๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดย นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล (ในขณะเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้) กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดย นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ทั้งนี้ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา

๒. บทวิเคราะห์

๒.๑ การกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ตามร่างมาตรา ๑๑/๑ ที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือร่วมกันนั้น ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระด้านงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียงประชามติ[๓]

๒.๒ การที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ จากเดิมที่ใช้เสียงข้างมากเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority) คือ ผู้มาใช้สิทธิต้องมีเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ (เกณฑ์ชั้นบน) และเสียงเห็นชอบต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้ออกมาใช้สิทธิ (เกณฑ์ชั้นล่าง) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการทำประชามติ ทำให้การทำประชามติหาข้อยุติได้ยากและอาจทำให้การออกเสียงประชามติไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการกำหนดคะแนนการออกเสียงดังกล่าวมีจำนวนมากเกินไป ดังนั้น จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ โดยการกำหนดให้การออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (Single Majority)

อย่างไรก็ดี มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเห็นว่าหากมีการทำประชามติเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญควรที่จะต้องมีเกณฑ์แรก คือ เสียงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งประเทศมาแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ส่วนประเด็นอื่น ๆ ที่มีการทำประชามติก็ใช้เพียงเกณฑ์เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงเท่านั้น[๔]

๒.๓ การจัดทำประชามติควรมีคำถามที่นอกเหนือจากคำว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ”[๕]

---

[๓] สำนักกรรมาธิการ ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, รายงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร, ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ข้อ (๒), https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=WW66X, น. (๑๓).

[๔] สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นสำหรับสมาชิกวุฒิสภาได้ใช้ในการติดต่อผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ขั้นรับหลักการของสภาผู้แทนราษฎร ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...., การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๒ และข้อ ๗, น. ๙.

[๕] เรื่องเดียวกัน, น. ๑๐.

๓. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติ

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติ

การกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ จะช่วยทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเนื่องจากประชาชนสามารถเดินทางออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกัน และยังช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศที่ต้องใช้ในการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ นอกจากนี้ การกำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่ประชาชน อีกทั้งการแก้ไขให้การแสดงความคิดเห็นสามารถดำเนินการได้โดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติจะช่วยลดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลของการทำประชามติได้

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติ[๖]

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งดังกล่าวนั้น อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ คือ (๑) กรณีบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน (๒) กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร ในขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร จึงอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ (๓) ความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวยังอาจมีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่ขัดหรือแย้งกันในเรื่องอื่น ๆ เช่น หน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การกำหนดเขต การกำหนดสถานที่ กระบวนการนับคะแนน และการประกาศผล การนับคะแนน

การออกเสียงประชามติที่กำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่น เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่ประชาชน แต่การออกเสียงโดยวิธีดังกล่าวยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่าย

[๖] รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย, น. ๕.

ที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องใช้งบประมาณในการจัดทำระบบ จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ และควรคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีมาตรการในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลด้วย นอกจากนี้ การออกเสียงโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียงอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในผลการออกเสียง และอาจเกิดการคัดค้านว่าการออกเสียงขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับ หรืออาจมีการทุจริตในการออกเสียง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....[๑]

ประชามติ คือ การนำเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาแสดงความเห็นด้วยการออกเสียงลงคะแนน เพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ก่อนที่จะนำมติหรือการตัดสินใจนั้นออกเป็นกฎหมายหรือนำไปปฏิบัติต่อไป

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำประชามติของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่โดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งเป็นการกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติมีจำนวนคะแนนการออกเสียงมากเกินไป ทำให้ได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติยากขึ้น และการออกเสียงในแต่ละครั้งอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฯ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงประชามติสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียงและเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง

นอกจากนี้ การกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลักอาจไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่ายได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการกำหนดเพียงให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงอย่างรอบด้านอย่างเท่าเทียมกันเท่านั้น อาจไม่ชัดเจนว่าความเห็นของผู้ที่ไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติจะได้รับการรับฟังอย่างทั่วถึงหรือไม่ อาจนำไปสู่การโต้แย้งผลของการทำประชามติได้[๒] ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ จากนั้นคณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ และได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยที่ประชุมเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันอีกจำนวน ๓ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณารวมกันไป[๓] ได้แก่

---

[๑]จัดทำโดย นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗)

[๒]รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗, น. ๑.

[๓]บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗.

๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗

โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไปด้วยคะแนนเสียง ๔๕๑ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ไม่มี โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา[๔] ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)

---

[๔]บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗, สืบค้นได้จาก https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=1RP30

พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ คือ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ในประเด็นต่าง ๆ *อาทิ การกำหนดวันออกเสียงประชามติ* โดยอาจกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติพร้อมกับกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ *และการกำหนดคะแนนเสียงในการทำประชามติ* ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติ โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงประชามติและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น โดยตัดเงื่อนไขที่กำหนดให้ต้องมีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติออก รวมทั้ง*กำหนดวิธีการออกเสียงประชามติ* โดยให้สามารถกระทำโดยการออกเสียงทางไปรษณีย์ การออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนเสียงอิเล็กทรอนิกส์ ทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่นได้ ตลอดจน*กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการให้มีการแสดงความคิดเห็น* โดยเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ[๕]

รูปแบบการออกเสียงประชามติในต่างประเทศ

การออกเสียงประชามติในสวิตเซอร์แลนด์[๖]

พลเมืองในสวิตเซอร์แลนด์สามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอคัดค้านกฎหมายที่รัฐสภาออกหรือเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญผ่านการลงประชามติได้ วิธีการดังกล่าวช่วยรับประกันว่าเสียงส่วนน้อยจะมีพื้นที่ในสังคม โดยรัฐบาลกลางสวิตเซอร์แลนด์จะกำหนดวันลงประชามติทุกสามเดือนหรือ ๔ ครั้งต่อปี ซึ่งรัฐบาลได้จัดทำคู่มือที่มีความคิดเห็นทั้งสองฝ่ายแจกให้พลเมืองที่มีสิทธิลงคะแนนทุกคนก่อนวันลงประชามติ ทั้งนี้ ลักษณะการออกเสียงประชามติในสวิตเซอร์แลนด์นั้นมีความโดดเด่นทั้งในแง่ของการให้พลเมืองมีสิทธิกำหนดประเด็นการเมืองหลากหลายด้าน ตั้งแต่สิทธิทั่วไปจนถึงประเด็นความมั่นคงและการต่างประเทศ โดยมีรูปแบบการออกเสียงประชามติทั้งหมด ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑. *การทำประชามติที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ต้องทำ (Mandatory Referendum)* : รัฐธรรมนูญของสวิตเซอร์แลนด์กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงแก้ไขเรื่องสำคัญในระดับชาติ เช่น ประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ประเด็นในการขอเข้าเป็นสมาชิกองค์กรที่มีอำนาจเหนือรัฐ อาทิ สหภาพยุโรป (EU) หรือสหประชาชาติ (UN) หรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมถึงการยกเลิกกฎหมายระดับสหพันธรัฐซึ่งบังคับใช้มานานเกินกว่า ๑ ปี เป็นประเด็นที่ถูก “บังคับให้ต้องทำ” ประชามติเพื่อขอความเห็นชอบจากประชาชนก่อน ซึ่งเรียกว่า “ประชามติภาคบังคับ” หรือ Mandatory Referendum สำหรับพลเมืองชาวสวิตเซอร์แลนด์ แม้ว่าการทำประชามติในรูปแบบนี้จะดำเนินการจัดการโดยรัฐบาลแต่ไม่ได้หมายความว่ารัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจริเริ่มให้มีการออกเสียงประชามติ

---

[๕] รัฐบาลไทย, “สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี” เว็บไซต์รัฐบาลไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗, https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/83608

[๖] Prof. Dr. Daniel Kübler จาก The Research Center on Direct Democracy, KPI-brief เกาะสนามงานสัมมนา No.4.65 สัมมนาเวทีสาธารณะ ประชาธิปไตยในสวิตเซอร์แลนด์: ฉันทามติในสังคมภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม, สถาบันพระปกเกล้า, สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗, https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=W6TSE, น. ๓ - ๔.

๒. *การทำประชามติทางเลือก (Optional Referendum)* : ตามกฎหมายของสวิตเซอร์แลนด์ได้ให้อำนาจประชาชนในการเรียกร้องเพื่อขอทำประชามติได้หากประชาชนไม่เห็นด้วยกับกฎหมายที่รัฐสภานำเสนอหรือมีการแก้ไขโดยรัฐสภา เรียกระบบดังกล่าวว่า “ประชามติทางเลือก” หรือ Optional Referendum โดยต้องมีรายชื่อพลเมืองอย่างต่ำ ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ และต้องรวบรวมภายใน ๑๐๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายนั้นในราชกิจจานุเบกษา เพื่อเรียกร้องให้มีการทำประชามติ ซึ่งหากมีการเข้าชื่อขอให้มีการทำประชามติ กฎหมายจะยังไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะได้รับการรับรองจากผู้มาออกเสียงประชามติก่อนอย่างน้อยครึ่งหนึ่ง

๓. *การทำประชามติที่ริเริ่มโดยพลเมืองเพื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (Popular Initiative)* : พลเมืองสวิตเซอร์แลนด์สามารถยื่นเรื่องเพื่อขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญได้ แต่ประเด็นที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมนั้นจะต้องสอดคล้องกับหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ โดยรัฐสภาจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าประเด็นที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมนั้นขัดหรือแย้งกับกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่

การออกเสียงประชามติในฝรั่งเศส[๗]

การออกเสียงประชามติในฝรั่งเศสเป็นไปเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารประเทศได้ปรึกษาหารือกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยตรงด้วยการตั้งคำถามหรือขอให้แสดงความคิดเห็นในร่างกฎหมายที่สำคัญ ๆ บางประเภท ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีบทบัญญัติที่กล่าวถึงการออกเสียงประชามติด้วยกัน ๔ กรณี ดังนี้

๑. *การออกเสียงประชามติระดับชาติเกี่ยวกับร่างกฎหมาย* : เป็นการลงประชามติโดยคำแนะนำของรัฐบาลในระหว่างสมัยประชุมของรัฐสภาหรือโดยการเสนอร่วมกันของสภาทั้งสอง ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอาจเผยแพร่ในรายงานการประชุมอย่างเป็นทางการกำหนดให้มีการลงประชามติต่อร่างรัฐบัญญัติทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของรัฐ หรือเกี่ยวกับการปฏิรูปอันเนื่องมาจากนโยบายด้านเศรษฐกิจหรือสังคมแห่งชาติและต่อบริการสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือเพื่ออนุญาตให้มีการให้ความเห็นชอบสนธิสัญญาที่แม้จะไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่ก็อาจมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของสถาบันต่าง ๆ ในการลงประชามติตามที่รัฐบาลเสนอนั้น ให้รัฐบาลแถลงต่อสภาทั้งสองแล้วเปิดให้มีการอภิปราย หากได้มีการลงประชามติเห็นชอบต่อร่างรัฐบัญญัติให้ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประกาศใช้รัฐบัญญัติเป็นกฎหมายภายในสิบห้าวันหลังจากได้มีการประกาศผลการลงประชามติ

๒. *การออกเสียงประชามติระดับชาติเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ* : การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิของประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐบาลหรือที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภา จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาทั้งสองในเนื้อความอย่างเดียวกันและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะมีผลใช้บังคับหลังจากที่ได้มีการออกเสียงประชามติเห็นชอบแล้ว อย่างไรก็ตาม ร่างแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอโดยรัฐบาลอาจไม่ต้องนำมาให้ประชาชนออกเสียงประชามติก็ได้ หากประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตัดสินใจที่จะเสนอให้ที่ประชุมร่วมกันของสภาทั้งสองเป็นผู้พิจารณาร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น ในกรณีนี้ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะต้อง

---

[๗]เนติพงษ์ วิจิตรเวชการ, ประชามติกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย, วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗, https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=VGRO3, น. ๘ - ๑๐.

ได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงมากกว่าสามในห้าของผู้ออกเสียงลงคะแนน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นสำนักงานของที่ประชุมร่วมกัน การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ส่งผลกระทบต่อบูรณภาพแห่งดินแดนจะกระทำมิได้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐบาลสาธารณรัฐไม่อาจกระทำได้

๓. *การออกเสียงประชามติระดับชาติเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในดินแดน* : สนธิสัญญาสันติภาพ สนธิสัญญาด้านการค้า สนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาหรือความตกลงที่มีผลผูกพันด้านการเงินของรัฐ สนธิสัญญาหรือความตกลงที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นรัฐบัญญัติ สนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคล สนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับการยกให้ การแลกเปลี่ยน หรือการผนวกดินแดนจะได้รับการให้สัตยาบันหรือความเห็นชอบได้ก็โดยผลของรัฐบัญญัติของรัฐสภา สนธิสัญญาหรือความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับการให้สัตยาบันหรือความเห็นชอบแล้ว การยกให้ การแลกเปลี่ยน หรือการผนวกดินแดนใดจะมีผลบังคับได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากประชาชนที่เกี่ยวข้องแล้ว

๔. *การออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น* : รัฐบัญญัติกำหนดเงื่อนไขว่าหากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้สิทธิร้องขอให้สภาแห่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุประเด็นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในระเบียบวาระการประชุมของสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อมติหรือร่างนิติกรรมที่อยู่ในอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอขอจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ หากมีการเสนอให้จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษหรือจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าวอาจกระทำได้โดยการหารือกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติ การเปลี่ยนแปลงอาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้วิธีการปรึกษาผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้เช่นกันตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยบทบัญญัติ

สรุป ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ การกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ การกำหนดรูปแบบการออกเสียงโดยวิธีอื่นที่นอกเหนือจากวิธีการใช้บัตรออกเสียง และการกำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ อย่างไรก็ดี การออกเสียงประชามติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติและกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงเห็นควรให้นำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาพิจารณาควบคู่กันไปเพื่อกำหนดแนวทางที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งของกฎหมายและไม่เกิดผลกระทบต่อประชาชน อีกทั้งเพื่อให้การออกเสียงประชามติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติตามเจตนารมณ์ของการออกเสียงประชามติได้อย่างแท้จริง

ทำความเข้าใจ “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)”
และตัวเลือกคำถามคำตอบประชามติที่มากกว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ”
ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

<u>เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)</u>

การกำหนดให้ผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในการทำประชามติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงที่เห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือที่เรียกว่า “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)” นั้น มีปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๓ ที่บัญญัติว่าการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น กล่าวคือ การทำประชามติจะยุติได้ต้องประกอบไปด้วย

๑) ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และ

๒) ต้องมีจำนวนเสียงที่เห็นชอบเกินกึ่งหนึ่งของผู้ออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ

ที่มา : ข่าวประชาไทออนไลน์

ตัวอย่างเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority) โดยใช้ตัวเลขสมมติของผู้มีสิทธิและผู้ใช้สิทธิจากการเลือกตั้งในปี ๒๕๖๖[๑]

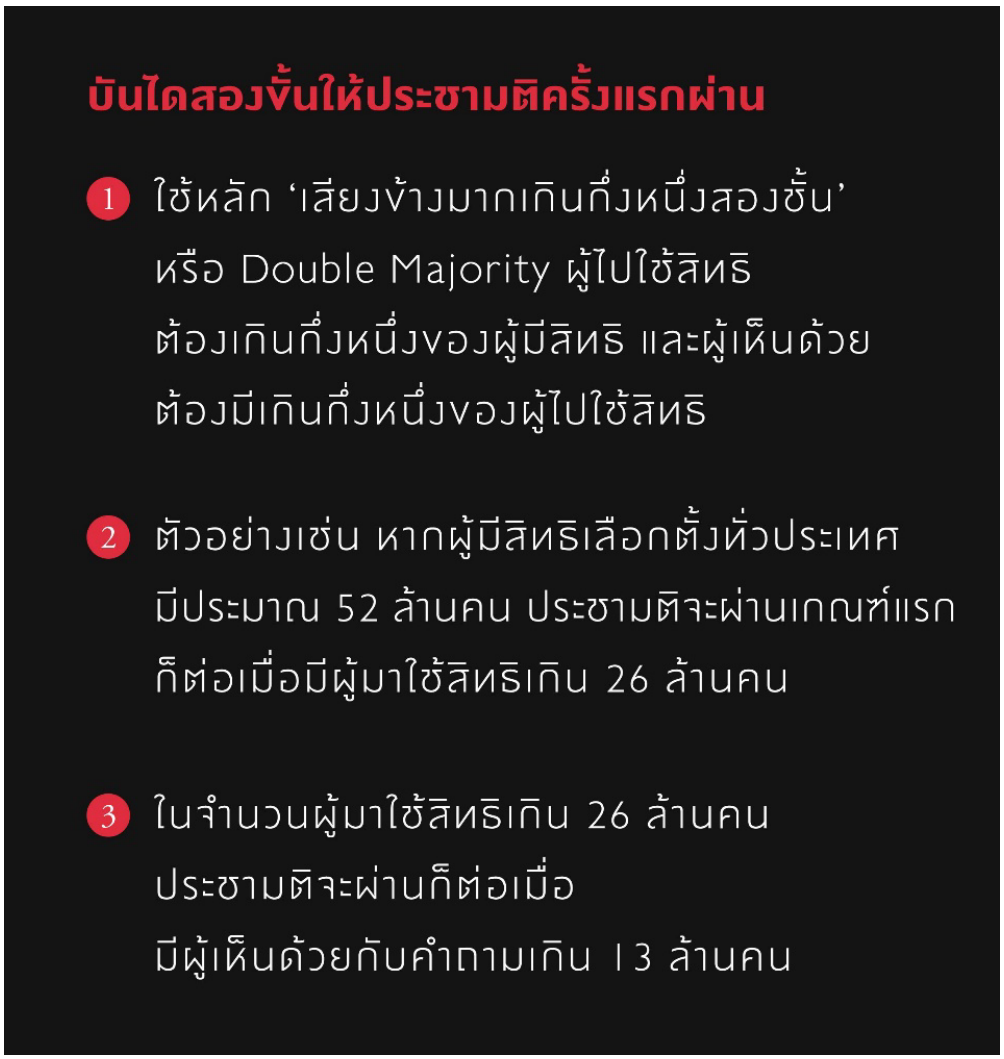
เกณฑ์แรก : ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศประมาณ ๕๒ ล้านคน ประชามติจะผ่านเกณฑ์แรกก็ต่อเมื่อมีผู้มาใช้สิทธิเกิน ๒๖ ล้านคน

---

[๑] ข่าวไทยรัฐออนไลน์, “ประชามติ ๓ ครั้ง เพื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่ หนทางสู่ความเปลี่ยนแปลง หรือปิดตายประตูความหวังทั้งหมด”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๗, https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/104385

เกณฑ์ที่สอง : ในจำนวนผู้มาใช้สิทธิเกิน ๒๖ ล้านคน ประชามติจะผ่านก็ต่อเมื่อมีผู้เห็นด้วยกับคำถามเกิน ๑๓ ล้านคน

เท่ากับว่า หากจำนวนผู้มาใช้สิทธิไม่ถึง ๒๖ ล้านคน ประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญจะสะดุดตั้งแต่บันไดขั้นแรกทันที

ที่มา : ข่าวไทยรัฐออนไลน์

<u>คำถามคำตอบในการออกเสียงประชามติควรมีตัวเลือกที่มากกว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ”</u>

กฎหมายการออกเสียงประชามติในต่างประเทศเปิดกว้างให้มีคำถามและคำตอบที่มีตัวเลือกให้แก่ประชาชนในการจัดทำประชามติมากกว่า “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ” โดยมีตัวอย่างชุดคำถามคำตอบการออกเสียงประชามติในต่างประเทศ[๒] ดังนี้

---

[๒] ข่าวประชาไทออนไลน์, “ ‘พริษฐ์’ ชี้ข้อแตกต่าง พ.ร.บ.ประชามติ ฉบับก้าวไกล ยินดีรับทุกร่าง เพื่อหารือชั้น กมธ.”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗, https://prachatai.com/journal/2024/06/109601

- **นิวซีแลนด์**

การจัดทำประชามติที่นิวซีแลนด์ เมื่อ ค.ศ. ๒๐๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๔) เรื่องประชาชนนิวซีแลนด์อยากใช้ระบบเลือกตั้งแบบใด โดยมีคำถาม ๒ ชั้น ถ้าคำตอบชั้นแรก (Part A) ตอบว่าไม่ควรเปลี่ยนระบบเลือกตั้งก็ไม่ต้องตอบคำถามชั้นที่ ๒ แต่ถ้าคำตอบชั้นแรกตอบว่าควรเปลี่ยนระบบเลือกตั้งก็จะต้องตอบคำถามชั้นที่ ๒ (Part B) ว่าจะเลือกระบบเลือกตั้งระบบใดใน ๔ ตัวเลือก

- **สหราชอาณาจักร**

ได้มีการจัดทำประชามติเกี่ยวกับเรื่องการออกจากสมาชิกสหภาพยุโรป (Brexit) โดยมี ๒ ตัวเลือก คือ "เห็นชอบ (Yes)" หรือ "ไม่เห็นชอบ (No)" แต่มีผู้ทักท้วงขึ้นมาว่าอาจมีประชาชนที่ลังเลใจไม่แน่ใจว่าจะลงคะแนนด้านไหน และมีแนวโน้มว่าจะมีการลงคะแนนในเชิงบวกหรือ Yes มากกว่าในเชิงลบหรือ No ซึ่งสหราชอาณาจักรมีการรับฟังทุกข้อทักท้วงจึงได้มีการปรับคำถามและตัวเลือกคำตอบ จนมาเป็นการถามว่า "คุณคิดว่าสหราชอาณาจักรควรจะยังเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป หรือออกจากสหภาพยุโรป" และคำตอบไม่ได้มีแค่ Yes หรือ No แต่เขียนว่า ควรเป็นสมาชิก หรือ เห็นควรว่าควรออกจากสหภาพยุโรป

การออกเสียงประชามติในต่างประเทศ*

๑. การออกเสียงประชามติในสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกา (The United State of America) มีรูปแบบการปกครองของสหพันธรัฐประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบไปด้วย ๕๐ มลรัฐ การปกครองแบบสหพันธรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญของอเมริกานั้นมีมาตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญของสหพันธรัฐในปี ค.ศ. ๑๗๘๓ โดยอาจแยกการปกครองได้เป็น ๓ ระดับชั้น กล่าวคือ ระดับสหพันธรัฐ (Federal) ระดับมลรัฐ (State) และระดับท้องถิ่นที่ต่ำกว่ามลรัฐ (Local) ซึ่งแต่ละรัฐต่างก็มีการปกครองภายใต้รัฐธรรมนูญของแต่ละรัฐอีกด้วย ซึ่งการปกครองทั้งสหพันธรัฐและมลรัฐของสหรัฐอเมริกา ก็จะแบ่งแยกอำนาจได้เป็น ๓ ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งทั้งในระดับสหพันธรัฐและมลรัฐก็จะมีฝ่ายตุลาการแยกออกจากกัน มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีที่แตกต่างกัน

ประชาชนในสหรัฐอเมริกาเองมีแนวความคิดในการปกครองโดยตนเองในระบอบประชาธิปไตยมายาวนานและมีการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการปกครองโดยตนเอง จึงทำให้สหรัฐอเมริกาสร้างระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนมานานแล้ว โดยเริ่มมีมาก่อนที่จะมีการแยกตัวเป็นอิสรภาพจากอังกฤษเสียอีก ไม่เพียงแต่กระบวนการออกเสียงประชามติเท่านั้นที่เป็นการออกเสียงของประชาชนโดยตรง หากแต่มีกระบวนการริเริ่มเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชนอีกด้วย ซึ่งกระบวนการริเริ่มเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชนอาจนับได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีส่วนที่สำคัญและนำมาใช้มากกว่ากระบวนการออกเสียงประชามติเสียอีก อย่างไรก็ตาม กระบวนการออกเสียงประชามติและกระบวนการเสนอร่างกฎหมายปรากฏเพียงเฉพาะในระดับมลรัฐเท่านั้น

รูปแบบและกระบวนการของการออกเสียงประชามติของสหรัฐอเมริกานั้น แบ่งได้เป็น ๒ รูปแบบ คือ การออกเสียงประชามติที่เริ่มต้นจัดทำโดยฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative Referendum) เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญของมลรัฐได้บัญญัติให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน โดยต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติของประชาชน ดังนั้น ในกรณีนี้ฝ่ายนิติบัญญัติต้องนำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติมาให้ประชาชนออกเสียงประชามติ หากประชาชนเห็นชอบจึงจะสามารถนำมาใช้บังคับได้

อีกกรณีหนึ่ง คือ การออกเสียงประชามติที่เสนอโดยประชาชน (Popular Referendum) เป็นกรณีที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของมลรัฐให้ประชาชนมีสิทธิเสนอคำร้องที่จะขอให้มีการออกเสียงประชามติในร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาจากฝ่ายนิติบัญญัติได้ โดยการกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิยื่นคำร้องให้มีการออกเสียงประชามติได้ เป็นการนำหลักการตรวจสอบถ่วงดุลมาเป็นเครื่องมือให้ประชาชนอนุมัติการกระทำของฝ่ายนิติบัญญัติได้

---

* เนติพงษ์ วิจิตรเวชการ, “หลักประชาธิปไตย เรื่อง : ประชามติกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย,” (อบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ ๔ วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ), น. ๕ - ๑๑, สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗, https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=VZE6D

ซึ่งจาก ๒ กรณีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนคนอเมริกานั้น นอกจากระบุไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างกรณีของการออกเสียงประชามติที่จัดทำหรือระบุไว้ในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้แล้วหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการออกเสียงประชามติที่เริ่มต้นจัดทำโดยฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว ยังให้อำนาจกับประชาชนของแต่ละมลรัฐตามรัฐธรรมนูญสามารถที่จะเสนอคำร้องที่จะขอให้มีการออกเสียงประชามติในร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาจากฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งถือว่าเป็นไปเพื่อการถ่วงดุลซึ่งหมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนของแต่ละมลรัฐอย่างแท้จริง

๒. การออกเสียงประชามติในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

การออกเสียงประชามติในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนับว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญกระบวนการหนึ่งเช่นเดียวกับกระบวนการการออกเสียงเลือกตั้ง เพียงแต่มีลักษณะที่แตกต่างจากกระบวนการออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ การออกเสียงประชามติเป็นไปเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารประเทศได้ปรึกษาหารือกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยตรงด้วยการตั้งคำถามหรือขอให้แสดงความคิดเห็นในร่างกฎหมายที่สำคัญ ๆ บางประเภท ซึ่งแต่เดิมนั้นการออกเสียงประชามติจะนำมาใช้เฉพาะกับเรื่องที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐ แต่ในปัจจุบันได้มีการนำกระบวนการออกเสียงประชามติมาใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่หาทางออกไม่ได้ง่ายนัก

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสฉบับปัจจุบันมีบทบัญญัติที่กล่าวถึงการออกเสียงประชามติด้วยกัน ๔ กรณี โดย ๓ กรณีแรก จะกล่าวถึงการออกเสียงประชามติระดับชาติ อีกกรณีกล่าวถึงการออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น โดยเรื่องที่จะนำมาให้ประชาชนออกเสียงประชามติ มีดังนี้

๑) การออกเสียงประชามติระดับชาติเกี่ยวกับร่างกฎหมาย

เป็นการลงประชามติโดยคำแนะนำของรัฐบาลในระหว่างสมัยประชุมของรัฐสภาหรือโดยการเสนอร่วมกันของสภาทั้งสอง ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐอาจเผยแพร่ในรายงานการประชุมอย่างเป็นทางการกำหนดให้มีการลงประชามติต่อร่างรัฐบัญญัติทุกฉบับที่เกี่ยวข้องกับองค์กรของรัฐหรือเกี่ยวกับการปฏิรูปอันเนื่องมาจากนโยบายด้านเศรษฐกิจหรือสังคมแห่งชาติ และต่อบริการสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหรือเพื่ออนุญาตให้มีการให้ความเห็นชอบสนธิสัญญาที่แม้จะไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่ก็อาจมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของสถาบันต่าง ๆ ในการลงประชามติตามที่รัฐบาลเสนอนั้นให้รัฐบาลแถลงต่อสภาทั้งสองแล้วเปิดให้มีการอภิปราย หากได้มีการลงประชามติเห็นชอบต่อร่างรัฐบัญญัติ ให้ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประกาศใช้รัฐบัญญัติเป็นกฎหมายภายในสิบห้าวันหลังจากได้มีการประกาศผลการลงประชามติ

๒) การออกเสียงประชามติระดับชาติเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิของประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภา ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของรัฐบาลหรือที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาทั้งสองในเนื้อความอย่างเดียวกัน และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะมีผลใช้บังคับหลังจากที่ได้มีการออกเสียงประชามติเห็นชอบแล้ว อย่างไรก็ตามร่างแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอโดยรัฐบาลอาจไม่ต้องนำมาให้ประชาชนออกเสียงประชามติก็ได้ หากประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐตัดสินใจที่จะเสนอให้ที่ประชุมร่วมกันของสภาทั้งสองเป็นผู้พิจารณาร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น ในกรณีนี้ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะต้องได้รับความเห็นชอบด้วย

คะแนนเสียงมากกว่าสามในห้าของผู้ออกเสียงลงคะแนน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นสำนักงานของที่ประชุมร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ส่งผลกระทบต่อบูรณภาพแห่งดินแดนจะกระทำมิได้ และ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐบาลสาธารณรัฐไม่อาจกระทำได้

๓) การออกเสียงประชามติระดับชาติเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในดินแดน

สนธิสัญญาสันติภาพ สนธิสัญญาด้านการค้า สนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาหรือความตกลงที่มีผลผูกพันด้านการเงินของรัฐ สนธิสัญญาหรือความตกลงที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นรัฐบัญญัติ สนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคล สนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับการยกให้ การแลกเปลี่ยน หรือการผนวกดินแดน จะได้รับการให้สัตยาบันหรือความเห็นชอบได้ก็โดยผลของรัฐบัญญัติของรัฐสภา สนธิสัญญาหรือความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับการให้สัตยาบันหรือความเห็นชอบแล้ว การยกให้ การแลกเปลี่ยนหรือการผนวกดินแดนใดจะมีผลบังคับได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากประชาชนที่เกี่ยวข้องแล้ว

๔) การออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น

รัฐบัญญัติกำหนดเงื่อนไขว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้สิทธิร้องขอให้สภาแห่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุประเด็นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในระเบียบวาระการประชุมของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อมติ หรือร่างนิติกรรมที่อยู่ในอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หากมีการเสนอให้จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษหรือจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าวอาจกระทำได้โดยการหารือกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ตามที่กำหนดไว้ในรัฐบัญญัติ และการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้วิธีการปรึกษาผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้เช่นกันตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยรัฐบัญญัติ

การออกเสียงประชามติในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนับว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับกระบวนการการออกเสียงเลือกตั้ง เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสได้บัญญัติเรื่องที่กล่าวถึงการออกเสียงประชามติไว้หลายส่วน ทั้งการออกเสียงประชามติเป็นไปเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารประเทศได้ปรึกษาหารือกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยตรงด้วยการตั้งคำถามหรือขอให้แสดงความคิดเห็นในร่างกฎหมายที่สำคัญ ๆ อีกด้วย

๓. การออกเสียงประชามติในประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ปกครองในรูปแบบสมาพันธรัฐ (Confederation) ซึ่งประกอบไปด้วย ๒๖ รัฐสมาชิก โดยพื้นฐานของประเทศสวิตเซอร์แลนด์อาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบของระบบสหพันธรัฐ (Federalism) ที่ให้อำนาจการตัดสินใจทางการเมืองแก่รัฐสมาชิกและชุมชนอย่างสูงสุดและจำกัดอำนาจในระดับสหพันธรัฐให้น้อยลงอย่างมาก

โดยลักษณะเฉพาะของระบบการเมืองของประเทศสวิตเซอร์แลนด์คือประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งเป็นระบบที่ให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมอย่างมากในกระบวนการทางการเมืองหรือกล่าวคือไม่ใช่เพียงความมีอยู่ของกลไกประชาธิปไตยทางตรงเท่านั้น แต่เป็นเพราะการใช้กลไกประชาธิปไตยทางตรงที่บ่อยครั้งมากกว่า ซึ่งไม่ได้เกิดจากการที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่เป็นความกระตือรือร้นของพลเมือง

การออกเสียงประชามติในประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีความแตกต่างจากประเทศอื่น โดยรัฐบาลไม่ใช่ผู้ตัดสินว่าการออกเสียงประชามติจะจัดทำในเรื่องใดได้บ้าง แต่จะมีการกำหนดเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ นอกจากรัฐธรรมนูญกำหนดไว้โดยเฉพาะซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญบังคับว่าต้องทำดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๐ หรือรัฐธรรมนูญให้อำนาจที่จะทำได้ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๑ แล้ว รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้การออกเสียงประชามติอาจเกิดขึ้นได้โดยวิธีการร้องขอจากประชาชนดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๘

ระบบการเมืองของประเทศสวิตเซอร์แลนด์เป็นระบบประชาธิปไตยทางตรงที่ให้โอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง และได้มีการส่งเสริมให้ใช้กลไกประชาธิปไตยทางตรงที่บ่อยครั้ง นอกจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองแล้ว การออกเสียงประชามติในประเทศสวิตเซอร์แลนด์นอกจากจะได้มีการระบุไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เป็นสิทธิที่ทุกคนเข้าถึงแล้ว ยังมีอีกกลไกหนึ่งที่ถือว่ามีความสำคัญยิ่งคือความกระตือรือร้นของพลเมืองนั้นเอง

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ดร.สติธร ธนานิธิโชติ ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า)

นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์
วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย
ผู้สัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการฉบับนี้ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์จาก ดร.สติธร ธนานิธิโชติ ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Cisco Webex Meetings) โดยมี นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นผู้สัมภาษณ์ และมีคณะข้าราชการกลุ่มงานกฎหมาย ๑ เข้าร่วมสังเกตการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมีสาระสำคัญตามประเด็นการสัมภาษณ์สรุปได้ ดังนี้

<u>ประเด็นคำถามจากร่างพระราชบัญญัติ</u>

๑. ท่านเห็นด้วยกับเหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... หรือไม่ อย่างไร

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ : เห็นด้วยกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในครั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้ ยกตัวอย่างเช่น การเสนอให้มีการจัดทำประชามติ ไม่ว่าประชาชนจะเข้าชื่อกันเสนอให้มีการทำประชามติหรือทางรัฐสภาจะเป็นผู้เสนอให้มีการทำประชามติก็ตาม แต่ในท้ายที่สุดแล้วคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามประชามตินั้นต่อไป อย่างไรก็ดี ประเด็นดังกล่าวไม่ได้อยู่ในการเสนอแก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฯ ในครั้งนี้

ส่วนประเด็นของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีความเห็นว่าแรงจูงใจของการนำไปสู่การเสนอแก้ไขในครั้งนี้ เป็นความพยายามผลักดันให้เกิดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ทั้งฉบับ ซึ่งเป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๖๔ ซึ่งวางหลักไว้ว่าหากจะทำเช่นนั้นได้ต้องทำประชามติเสียก่อน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณากฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติแล้วจะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า เช่น การสอบถามประชาชนว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทั้งฉบับหรือไม่ จะคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายในการจัดทำประชามติหรือไม่ เนื่องจากการจัดทำประชามติในแต่ละครั้งจะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการประมาณ ๓,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น จึงเกิดคำถามขึ้นว่าควรทำอย่างไรให้คุ้มค่าและจะสามารถดำเนินการจัดทำประชามติในคราวเดียวกับการเลือกตั้งอื่น ๆ โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลได้หรือไม่ เนื่องจากที่ผ่านมาพบว่ามีข้อติดขัดในทางปฏิบัติบางประการ กล่าวคือ แม้การเลือกตั้งกับการดำเนินการออกเสียงประชามติจะอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่หากเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีหน้าที่เพียงกำกับดูแลเท่านั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีหน้าที่เป็นผู้จัดการเลือกตั้ง ในขณะที่หน้าที่และอำนาจในการจัดการออกเสียงประชามติเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรแก้ไขกฎหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่จัดการออกเสียงประชามติและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการทั้งสองเรื่องไปในคราวเดียวกันได้

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญอีกประการที่ควรดำเนินการแก้ไขคือเรื่องลักษณะของการออกเสียงประชามติที่ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้ โดยไม่ควรตั้งคำถามประชามติในรูปแบบที่ให้ประชาชนลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ แบบ yes or no แต่ควรตั้งคำถามในรูปแบบที่ให้ประชาชนมีทางเลือกได้หลายทางและสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากกว่าตัวเลือกแค่ yes or no ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางการเมืองของประเทศและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มิฉะนั้นจะเหมือนกับทุกครั้งที่ผ่านมาที่ประชาชนแทบไม่มีโอกาสที่จะได้ทำประชามติเลย

๒. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ เช่น วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ถ้าท่านเห็นด้วย ควรมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ประชาชนไม่เกิดความสับสน

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ : โดยส่วนตัวเห็นด้วยกับการกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น เนื่องจากเป็นหลักสากลที่ได้มีการดำเนินการอยู่แล้วในหลายประเทศ อย่างไรก็ดี การพิจารณาถึงความคุ้มค่าของงบประมาณค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะการทำประชามติที่จำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมีสิทธิออกเสียงประชามติทั้งหมดรวมถึงการจัดการออกเสียงประชามติที่หน่วยเลือกตั้ง ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง จะทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง ดังนั้น ตราบใดที่ยังไม่มีวิธีในการลดค่าใช้จ่าย เช่น การให้ออกเสียงประชามติผ่านระบบออนไลน์ แต่ยังดำเนินการร่วมกับการเลือกตั้งอื่น ๆ จึงถือว่าเป็นทางออกที่ดีในแง่ของการประหยัดงบประมาณ ในขณะเดียวกันยังเป็นการลดภาระให้แก่ประชาชนได้อีกด้วย เนื่องจากการที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศหรือในระดับท้องถิ่นโดยสามารถพ่วงการถามคำถามที่เป็นการออกเสียงประชามติไปด้วยในคราวเดียวกัน ประชาชนจะเสียเวลาในการดำเนินการครั้งเดียว แต่สามารถแสดงความคิดเห็นและเลือกตั้งไปในคราวเดียวกัน

อีกประเด็นที่จำเป็นต้องพิจารณา คือ ความสับสนของประชาชนกรณีกำหนดวันเลือกตั้งและวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ควรกำหนดให้การจัดทำประชามติมีลักษณะเป็นวาระไม่พร้อมกันทั้งประเทศ ยกตัวอย่างเช่น การเลือกตั้งระดับประเทศที่ไม่สามารถทราบกำหนดระยะเวลาแน่นอนเนื่องจากอาจมีการยุบสภา หรือการเลือกตั้งผู้บริหารในระดับท้องถิ่นที่ลาออกก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งจะไม่สามารถคาดการณ์วันเลือกตั้งได้ จะมีเพียงการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น ที่กฎหมายกำหนดไว้ค่อนข้างแน่นอนว่าครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อใดและสามารถกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าที่ชัดเจนได้ว่าต้องดำเนินการเลือกตั้งไม่เกินวันที่เท่าใด ซึ่งจะส่งผลให้สามารถนำการออกเสียงประชามติไปพ่วงรวมกับวันเลือกตั้งดังกล่าวได้ ยกตัวอย่างเช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดใกล้จะครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี ซึ่งคาดว่าจะมีการเลือกตั้งในเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์ของปีถัดไป โดยสามารถกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติใน ๗๖ จังหวัด พร้อมกันไปกับการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ยกเว้นการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษต้องรอดำเนินการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมในภายหลัง

นอกจากนี้ ควรมีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยเฉพาะ เช่น ควรพิจารณากำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งควรกำหนดในลักษณะเดียวกันกับสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อให้การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทุกรูปแบบมีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนและสามารถพ่วงรวมการจัดทำประชามติเรื่องสำคัญเข้าไปได้ ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและเพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสนอาจแยกสีของบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงประชามติให้แตกต่างกันอย่างชัดเจน อีกประการ คือ การออกเสียงประชามติควรมีความชัดเจนว่าเป็นคำถามเพื่อให้ออกความคิดเห็น เช่น เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย หรือมีตัวเลือกเพราะจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประชาชนรู้สึกสนใจเกี่ยวกับการทำประชามติ ลดความกังวล

ในเรื่องการออกมาใช้สิทธิและทำให้จำนวนประชาชนที่ออกเสียงประชามติไม่น้อยจนเกิดความไม่ชอบด้วยกฎหมายได้อีกด้วย

๓. ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการกำหนดให้ผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในการทำประชามติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือที่เรียกว่า “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)”

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ : การออกเสียงประชามติในรูปแบบ “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)” ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการออกเสียงประชามติที่ดีที่สุด ควรกำหนดให้มีความหลากหลาย ซึ่งในกฎหมายเดิมได้กำหนดไว้แล้วว่าเรื่องใดบ้างที่สามารถนำไปออกเสียงประชามติได้ ทำให้สามารถจัดลำดับได้ว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่มีความสำคัญหรือประเด็นอ่อนไหวใดเป็นประเด็นที่ต้องการเสียงจากประชาชนเป็นจำนวนมากเพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการดำเนินการตามประชามตินั้น หรือเรื่องใดเป็นแค่ลักษณะการถามความคิดเห็นของประชาชนว่าส่วนใหญ่คิดอย่างไรส่วนน้อยคิดอย่างไรเท่านั้น ดังนั้น หากประเด็นใดมีความจำเป็นต้องใช้การรับรองเสียงจากประชาชนในระดับสูง วิธีการในรูปแบบ Double Majority อาจไม่เพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น การออกเสียงประชามติให้ดินแดนบางส่วนในประเทศไทยแยกตัวออกเป็นเอกราช การจัดทำประชามติโดยวิธีการในรูปแบบ Double Majority อาจไม่เพียงพอ แต่อาจต้องกำหนดให้มีประชาชนมาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งและใช้เสียงรับรองในรูปแบบ ๒ ใน ๓ เพื่อให้เกิดความชอบธรรมและชัดเจนว่าประชาชนส่วนมากต้องการให้เป็นเช่นนั้น ดังนั้น จึงเห็นว่าวิธีการในรูปแบบ Double Majority มีความจำเป็นในบางกรณี ซึ่งต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่ากรณีใดเหมาะสมกับวิธีการในรูปแบบ Double Majority

ส่วนกรณีใดจะใช้วิธีการในรูปแบบ Double Majority หรือไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการในรูปแบบ Double Majority จะต้องใช้ระยะเวลาในการปรึกษาหารือและศึกษาความเป็นไปได้โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศเพื่อให้มีความสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งในความคิดเห็นส่วนตัวไม่เห็นด้วยกับการใช้วิธีการในรูปแบบ Double Majority และต่อเนื่องด้วยการใช้วิธีการในรูปแบบ Majority ชั้นเดียวธรรมดาแล้วเสร็จสิ้นการดำเนินการ เนื่องจากวิธีการในรูปแบบ Double Majority มีความสอดคล้องกับหลักการจัดทำประชามติที่ถามประชาชนแค่เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วยหรือว่าเห็นชอบกับไม่ชอบเท่านั้น และในบางกรณีอาจใช้วิธีการในรูปแบบที่ไม่ใช่ Majority ก็ได้ เช่น หากมีการยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ ประชาชนต้องการให้ใครเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญ โดยอาจมีหลายคำตอบไว้ให้เลือก ได้แก่ ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิ ๒) ผู้ที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมของประชาชน ๓) ผู้ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยการจัดทำคำถามคำตอบให้ประชาชนมีทางเลือก (Choice) ในการตอบคำถามดังกล่าวจะมีความเหมาะสมมากกว่าแค่การมีคำตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในรูปแบบ Majority ที่อาจทำให้การออกเสียงประชามติตกไปเนื่องจากเป็นไปได้ยากที่จะได้คะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ทั้งนี้ อาจต้องกำหนดคะแนนเสียงให้น้อยกว่าวิธีการในรูปแบบของ Majority ด้วย เช่น รูปแบบการใช้คะแนนเสียงเกิน ๑ ใน ๓ กล่าวคือ ควรมีทางออกหรือทางเลือกที่มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงสรุปได้ว่า การจัดทำประชามติไม่ควรใช้วิธีการในรูปแบบ Double Majority เพียงอย่างเดียว เนื่องจากวิธีการในรูปแบบ Double Majority อาจจำเป็นในบางกรณี โดยเฉพาะประเด็นที่มีความอ่อนไหว หรือประเด็นที่ต้องการความเห็นจากประชาชนเป็นจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของประเทศในการรับรองให้เกิดความชอบธรรมเท่านั้น ดังนั้น การจัดทำประชามติจึงสมควรใช้วิธีการอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมกับประเด็นที่จัดทำประชามติด้วย เช่น การใช้วิธีการในรูปแบบ Majority แบบทั่วไปหรือชั้นเดียวที่เหมาะสมกับกรณีที่ต้องการความคล่องตัวในการดำเนินการ ซึ่งจะทำให้ประชามติเกิดผลในการปฏิบัติ หรือการกำหนดสัดส่วนของผู้ออกเสียงประชามติเป็นอย่างอื่นโดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการในรูปแบบ Majority ก็ได้

๔. ในความเห็นของท่านร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีกลไกอะไรที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือไม่ อย่างไร

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ : ในเชิงหลักการ กฎหมายได้กำหนดให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทั้งฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตัวอย่างกฎหมายประชามติในต่างประเทศพบว่า การจัดทำประชามติในแต่ละครั้ง แต่ละฝ่ายจะใช้ระยะเวลานานพอสมควรในการรณรงค์เพื่อขอแรงสนับสนุนจากประชาชนในประเทศให้เห็นด้วยหรือเห็นต่าง บางเรื่องใช้ระยะเวลาเป็นปีหรือมากกว่าปี โดยกฎหมายของประเทศไทยได้จำกัดในเรื่องของเงื่อนระยะเวลาไว้ ซึ่งการกำหนดว่าต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๙๐ วัน อาจเป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไป อีกทั้งเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน เนื่องจากบางกรณีจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการปรึกษาหารือของประชาชนในสังคมอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยนำเหตุและผลของฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยไปปรึกษาหารือในทางสาธารณะอย่างเพียงพอ แล้วจึงตัดสินใจออกเสียงประชามติที่คูหาว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าอย่างไรประชาชนส่วนน้อยเห็นว่าอย่างไร ดังนั้น จึงเห็นว่าไม่ควรกำหนดระยะเวลาแบบตายตัวแต่ควรเปิดช่องเรื่องระยะเวลาไว้เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น โดยอาจเปิดช่องให้ผู้ริเริ่มและผู้ดำเนินการได้ตกลงกันในเรื่องของกำหนดระยะเวลาก่อนถึงวันลงประชามติ เช่น อาจใช้ระยะเวลา ๖ เดือน หรือ ๑ ปี แล้วแต่กรณี นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการในการดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนโดยการจัดพื้นที่ให้ประชาชนได้มีเวทีในการพูดคุยเพื่อปรึกษาหารือ เนื่องจากการให้ข้อมูล การรับฟัง และการถามการตอบเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนให้ประชาชนสามารถแสดงออกในเรื่องการทำประชามติได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

<u>ประเด็นคำถามจากการอภิปรายในชั้นสภาผู้แทนราษฎร</u>

๑. ท่านเห็นว่าในการทำประชามติควรมีคำถามและคำตอบของการออกเสียงประชามติให้มีความหลากหลายมากกว่าคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” หรือไม่ อย่างไร

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ : การทำประชามติควรใช้แนวทางที่เป็นสากล ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายของประเทศไทยค่อนข้างกำหนดรูปแบบตายตัวเกินไป คือ ถามได้แค่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบเท่านั้น ในขณะที่กฎหมายของต่างประเทศนั้นการออกเสียงประชามติมีความทันสมัย

และไม่ได้กำหนดคำถามว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้น หากแต่มีตัวเลือกให้แก่ประชาชนในการออกเสียงประชามติมากกว่านั้น ดังนั้น จึงควรแก้ไขกฎหมายโดยบัญญัติให้ชัดเจนว่าคะแนนเสียงเท่าใดจึงจะนับว่าผ่านการออกเสียงประชามติของประชาชน ซึ่งโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเกินกึ่งหนึ่งของแต่ละตัวเลือก (Choice) ทั้งหมด ทั้งนี้ อาจใช้วิธีการนับคะแนนเสียงเกิน ๑ ใน ๓ หรือ ๑ ใน ๔ ก็ได้

๒. ควรมีมาตรการใดมาควบคุมหรือตรวจสอบการลงคะแนนออกเสียงของประชาชนผ่านทางไปรษณีย์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสไม่มีการทุจริตและเป็นไปอย่างยุติธรรม

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ : การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยหรือวิธีการอื่นนอกจากการใช้บัตรลงคะแนนมาใช้ในการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติถือเป็นสิ่งที่ดีและจำเป็น โดยมีวิธีการอยู่ ๓ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้ได้วิธีการออกเสียงประชามติที่หลากหลายมากกว่าการไปที่หน่วยเลือกตั้งอย่างเดียว และยังช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เช่น การออกเสียงประชามติแบบออนไลน์ ๒) สามารถใช้วิธีการออกเสียงประชามติที่ทันสมัยน้อยกว่าการออกเสียงประชามติแบบออนไลน์ กล่าวคือ การออกเสียงประชามติทางไปรษณีย์ และ ๓) การออกเสียง ณ สถานที่เลือกตั้งโดยใช้รูปแบบการลงคะแนนด้วยเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์แทนการลงคะแนนด้วยกระดาษตามรูปแบบเดิม

สำหรับการจัดการเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชน ยกตัวอย่างเช่น ไม่จำเป็นต้องกำหนดวันออกเสียงประชามติเพียงแค่หนึ่งวันพร้อมกันทั่วประเทศ แต่อาจจัดหาสถานที่เลือกตั้งกลางไว้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

ส่วนความกังวลในเรื่องการออกเสียงประชามติทางไปรษณีย์หรือการออกเสียงประชามติทางออนไลน์อาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องการไม่เป็นความลับของการออกเสียงประชามติและยังขัดกับหลักการเลือกตั้งของสากล อีกทั้งอาจขัดกับหลักของรัฐธรรมนูญจนนำไปสู่การต้องรับโทษของผู้จัดการเลือกตั้งนั้น สามารถแก้ไขได้โดยกำหนดระยะเวลาในการออกเสียงประชามติให้มากขึ้นและใช้สถานที่ที่สะดวกต่อการออกมาออกเสียงประชามติของประชาชน ยกตัวอย่างเช่น กำหนดให้มีการออกเสียงประชามติล่วงหน้า ๒ สัปดาห์ก่อนวันออกเสียงประชามติ และกำหนดให้มีการตั้งหน่วยเลือกตั้งที่เรียกว่า “หน่วยลงคะแนนกลาง” ในพื้นที่ต่าง ๆ ทุกจังหวัดของประเทศ โดยเลือกใช้สถานที่ที่ประชาชนสามารถเดินทางเข้าออกด้วยขนส่งสาธารณะได้อย่างสะดวก เช่น ห้างสรรพสินค้า สถานศึกษา สถานที่ราชการ สำหรับเรื่องของระยะเวลาในการเลือกตั้งล่วงหน้าควรจัดให้เกิดความสะดวกและสอดคล้องกับวิถีการใช้ชีวิตของประชาชน โดยไม่กำหนดว่าสามารถออกเสียงประชามติได้ในระยะเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ นาฬิกา เท่านั้น แต่อาจเปลี่ยนแปลงกำหนดระยะเวลาเป็น ๐๘.๐๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา และสิ่งสำคัญควรจัดระบบฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดการลงคะแนนเสียงที่ซ้ำซ้อนกัน

สรุปได้ว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรณีการอำนวยความสะดวกไว้ ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) เลือกใช้วิธีการออกเสียงประชามติที่หลากหลายนอกเหนือจากการลงคะแนนด้วยกระดาษในรูปแบบเดิม ๒) มีการอำนวยความสะดวกในเชิงวันและเวลา หมายถึง ควรมีระยะเวลาในการลงคะแนนล่วงหน้าหรือสามารถลงคะแนนนอกเขตได้ และ ๓) มีการอำนวยความสะดวกในเชิงสถานที่ที่ประชาชนสามารถเดินทางไปได้อย่างสะดวกโดยไม่รบกวนต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากเกินไป

Scan QR Code รับชมการสัมภาษณ์

ดร.สติธร ธนานิธิโชติ

ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า

(ความยาว ๓๐.๓๔ นาที)

หมายเหตุ : เนื้อหาการสัมภาษณ์ที่ปรากฏในวิดีโอคลิป อาจมีความแตกต่างจากความที่ปรากฏในเอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) ซึ่งเกิดจากกระบวนการตรวจสอบเนื้อหาทางวิชาการในเอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) เพื่อให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ หรือกระชับมากยิ่งขึ้น

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

<u>ประเด็นคำถามจากร่างพระราชบัญญัติ</u>

๑. ขอทราบถึงปัญหา อุปสรรค เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี : พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติมีจำนวนคะแนนการออกเสียงมากเกินไปจะทำให้ได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติยากขึ้น การออกเสียงในแต่ละครั้งอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การที่กฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันย่อมเป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียงอีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง

ประการต่อมาวิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลักอาจจะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น

นอกจากนี้ กฎหมายเดิมกำหนดเพียงให้จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงอย่างรอบด้านอย่างเท่าเทียมกันเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ชัดเจนว่าความเห็นของผู้ที่ไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติจะได้รับการรับฟังอย่างทั่วถึงหรือไม่ อาจนำไปสู่การโต้แย้งผลของการทำประชามติได้

๒. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ เช่น วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ถ้าท่านเห็นด้วย ท่านมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ประชาชนไม่เกิดความสับสน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี :การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ทำให้ประชาชนสามารถเดินทางออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและออกเสียงประชามติได้

ในคราวเดียวกัน ซึ่งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศที่ต้องใช้ในการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติถึงสองครั้งเหลือเพียงครั้งเดียว

สำหรับวิธีการที่จะทำให้ประชาชนไม่เกิดความสับสน คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน รวมทั้งการกำหนดบัตรออกเสียงให้มีความแตกต่างจากบัตรเลือกตั้ง

๓. ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการกำหนดให้ผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในการทำประชามติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือที่เรียกว่า “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)”

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี : การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่านั้น หากประเด็นนั้นไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป อาจจะมีจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิไม่เกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติที่จะมีจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิมากถึงขนาดมีจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และอาจจะทำให้การออกเสียงไม่ประสบความสำเร็จ

๔. ในความเห็นของท่าน ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีกลไกอะไรที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือไม่ อย่างไร

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี : ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้กำหนดให้เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติได้มากกว่ากฎหมายปัจจุบัน

<u>ประเด็นคำถามจากการอภิปรายในชั้นสภาผู้แทนราษฎร</u>

๑. ท่านเห็นว่าในการทำประชามติควรมีคำถามและคำตอบของการออกเสียงประชามติให้มีความหลากหลายมากกว่าคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” หรือไม่ อย่างไร

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี : คำถามประชามติอาจมีได้มากกว่า ๑ คำถาม ขึ้นอยู่กับการออกแบบคำถาม แต่คำถามต้องมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจคำถามได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน

สำหรับคำตอบของการออกเสียงประชามติควรมีคำตอบ “เห็นชอบ” หรือ “ไม่เห็นชอบ” หรือ “ไม่แสดงความคิดเห็น” หรือ “ลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น” ได้ อย่างไรก็ตาม คำตอบของการออกเสียงประชามติจะสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนได้มากเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความชัดเจนของคำถามประชามติ

๒. ควรมีมาตรการใดมาควบคุมหรือตรวจสอบการลงคะแนนออกเสียงของประชาชนผ่านทางไปรษณีย์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสไม่มีการทุจริตและเป็นไปอย่างยุติธรรม

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี : การลงคะแนนเสียงผ่านทางไปรษณีย์อาจกำหนดให้แนบสำเนาหลักฐานที่ใช้ประกอบการลงคะแนนออกเสียงที่ได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้อง เช่น สำเนาหนังสือเดินทาง สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรที่ทางราชการออกให้ บรรจุในซองใส่บัตรออกเสียงพร้อมกับปิดผนึกลงลายมือชื่อกำกับตรงรอยต่อผนึกแล้วจัดส่งตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดต่อไป

สำหรับการลงคะแนนออกเสียงวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์อาจกำหนดให้มีการยืนยันตัวตนทางรหัสผ่านที่สามารถใช้ได้เพียงครั้งเดียว (One Time Password)

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

บทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

<u>ประเด็นคำถามจากร่างพระราชบัญญัติ</u>

๑. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ เช่น วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ถ้าท่านเห็นด้วย ท่านมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ประชาชนไม่เกิดความสับสน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า การกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติพร้อมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในกรณีดำรงตำแหน่งครบวาระ จะพิจารณาจากเหตุผลภาระงาน งบประมาณ และการที่ประชาชนต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง โดยมิได้พิจารณาถึงโครงสร้างในการบริหารจัดการออกเสียงประชามติและการจัดเลือกตั้งแต่ละประเภทในมิติอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย อาจส่งผลกระทบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิได้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการดังนี้

๑.๑ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง/ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประชาชนบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน

๑.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักรได้ แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร ประชาชนอาจเกิดความสับสนว่าได้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักรไปแล้วเนื่องจากวันออกเสียงหรือวันเลือกตั้ง ไม่สามารถไปใช้สิทธิออกเสียงหรือเลือกตั้ง ในเขตออกเสียงหรือเขตเลือกตั้งได้ แต่เมื่อถึงวันที่ต้องไปใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียงหรือนอกราชอาณาจักรจะไม่ได้รับบัตรออกเสียงลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑.๓ การออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่วันเดียวกัน ประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิ ๒ ครั้ง คือวันที่กำหนดให้มีการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ๑ ครั้ง และวันที่กำหนดให้มีการออกเสียง อีก ๑ ครั้ง

๑.๔ หากพิจารณาโครงสร้างในการบริหารจัดการ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกันแล้วพบว่ายังมีความไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

(๒) เขตออกเสียง หน่วยออกเสียง ที่ออกเสียง และเขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง

(๓) เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๔) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียงและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๕) การใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง และการใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๖) การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนน

โดยรายละเอียดความแตกต่างของกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับดังกล่าว ปรากฏตามตารางที่แนบมาพร้อมนี้ในหน้าถัดไป

ความแตกต่างในสาระสำคัญของกระบวนการในการออกเสียงประชามติ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
๑.	**การกำหนดวันออกเสียง/วันเลือกตั้ง**	ต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วันและไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ หรือนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑)	ภายใน ๕ วันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๒)	ภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ (มาตรา ๑๑)
๒.	**ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ**	คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติโดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล (เทียบเคียง มาตรา ๑๑ วรรคสาม และมาตรา ๘๓)	คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งโดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล (เทียบเคียง มาตรา ๑๖๙)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (มาตรา ๑๔)
๓.	**เขตออกเสียง/เขตเลือกตั้ง**	เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง (มาตรา ๑๘)	เขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๒๖)	๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๑)) ๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
				ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๒)) ๓. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น ๒ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๔. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น ๓ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๕. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนคร ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๖. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๔)) ๗. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๘. การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๒๒)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
๔.	**หน่วยและที่ออกเสียง/ หน่วยและที่เลือกตั้ง**	ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่กำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียงเป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (มาตรา ๑๙)	ให้คณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้งกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง (มาตรา ๓๐)	ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๔ (มาตรา ๒๓)
๕.	**ผู้อำนวยการ**	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง (มาตรา ๒๙)	คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ คน (มาตรา ๑๘ (๑))	หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๒๕)
๖.	**คณะกรรมการประจำเขตออกเสียง/ เขตเลือกตั้ง/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**	จำนวนไม่เกิน ๕ คน (ข้อ ๔๐)	จำนวน ๓ คน (ข้อ ๑๘)	๑. กรุงเทพมหานครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวน ๕ คน (ข้อ ๓๑ (๑)) ๒. เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน ๓ คน (ข้อ ๓๑ (๒))
๗.	**คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ**	อำเภอละ ๑ คณะ โดยให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน (ข้อ ๕๗)	ไม่ได้กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำอำเภอ	ไม่ได้กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำอำเภอ
๘.	**คณะกรรมการประจำหน่วย/ คณะกรรมการนับคะแนน**	ประธานกรรมการประจำหน่วยออกเสียง ๑ คน และกรรมการประจำหน่วยออกเสียง	๑. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/คณะกรรมการประจำ	มีจำนวน ๙ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คนและ

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
		อีกไม่น้อยกว่า ๔ คน (ข้อ ๖๐ (๑))	ที่เลือกตั้งกลาง มีจำนวน ๙ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอีก ๘ คน (ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง) ๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง/นอกเขตเลือกตั้ง/นอกราชอาณาจักรอย่างน้อยชุดละ ๙ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอีก ๘ คน (ข้อ ๒๕ วรรคสอง)	กรรมการอีกจำนวน ๘ คน (ข้อ ๔๕)
๙.	**เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย/ เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย**	ให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่ออกเสียงแห่งละ ๑ คน (ข้อ ๖๒ (๑))	ให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง อย่างน้อยแห่งละ ๑ คน (มาตรา ๓๓)	ให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยที่เลือกตั้งละ ๒ คน (ข้อ ๕๑) และให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (ข้อ ๕๔)
๑๐.	**คุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียง/ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง**	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันออกเสียง (มาตรา ๒๐ (๓))	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๓๑ (๓))	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑ ปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๓๘ (๓))
๑๑.	**การใช้สิทธิออกเสียง/การใช้สิทธิเลือกตั้ง**	๑. ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงของหน่วย	๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
		ออกเสียงใด ให้ลงคะแนนออกเสียงได้ ณ หน่วยออกเสียงนั้น (มาตรา ๔๐) ๒. ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันออกเสียง จะไปลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงที่อยู่นอกเขตออกเสียงในวันออกเสียงได้ (มาตรา ๔๑) ๓. ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร สามารถไปลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงนอกราชอาณาจักรได้ (มาตรา ๕๓) ๔. ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร อาจกำหนดให้มีการจัดที่ออกเสียงสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ (มาตรา ๔๔)	หน่วยเลือกตั้งใด ให้ออกเสียงลงคะแนนได้ ณ ที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น (มาตรา ๘๙) ๒. ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน (มาตรา ๑๐๖) ๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการ ให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ให้ยื่นขอลงทะเบียนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๐๗)	หน่วยเลือกตั้งใดให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งนั้น (ข้อ ๑๔๙)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
			๔. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรจะขอลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะในครั้งนั้น ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ก็ได้ (มาตรา ๑๐๙) ๕. ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรอาจกำหนดให้มีการจัดที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ (มาตรา ๙๒ วรรคสอง)	
๑๒	**การนับคะแนน/ การประกาศผลการนับคะแนน**	๑. เมื่อปิดการลงคะแนนออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วย/คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงนอกเขตจังหวัด/คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุดำเนินการนับคะแนนและรายงานผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการประจำเขต (มาตรา ๕๘ และ ๕๙) ๒. คณะกรรมการประจำเขตรวมผลคะแนนออกเสียงจากทุกหน่วยออกเสียงภายในเขตออกเสียงและ	๑. เมื่อปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง/นอกเขตเลือกตั้ง/นอกราชอาณาจักรดำเนินการนับคะแนนและรายงานผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการประจำเขต (มาตรา ๑๑๖ และ ๑๒๐) ๒. เมื่อรวบรวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง	คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งโดยให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งและรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทันที (มาตรา ๙๗ และ ๑๐๒)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
		ที่ออกเสียงนอกเขตจังหวัด เพื่อรายงานผลการรวมคะแนนออกเสียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าวันถัดจากวันออกเสียง (มาตรา ๖๗) ๓. การนับคะแนนออกเสียงนอกราชอาณาจักรให้ดำเนินการนับคะแนนออกเสียง ณ สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ หรือสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนดภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังปิดการลงคะแนนออกเสียงในราชอาณาจักร (มาตรา ๖๖)	รวมทั้งคะแนนที่ได้จากการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ (มาตรา ๑๒๓ และ ๑๒๔) ๓. ในการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักร คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยความเห็นชอบของกระทรวงการต่างประเทศจะกำหนดให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรก็ได้ หากจะเป็นการสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๑๓)	

หมายเหตุ

๑. การออกเสียงประชามติ นำข้อมูลมาจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นำข้อมูลมาจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำข้อมูลมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการกำหนดให้ผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในการทำประชามติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือที่เรียกว่า “เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น (Double Majority)”

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า การกำหนดให้ผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติในการทำประชามติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ เพื่อให้ผลการออกเสียงเป็นที่ยอมรับของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงทั่วประเทศ

๓. ในความเห็นของท่าน ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีกลไกอะไรที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ หรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง : เห็นว่า มาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้เพิ่มความในตอนท้ายของมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๑๗ ได้กำหนดให้ประชาชน พรรคการเมือง องค์กรเอกชน และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ มีสิทธิและเสรีภาพในการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อการออกเสียงได้โดยเสรี เสมอภาค และเท่าเทียม โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงแต่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการและกำกับดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดขึ้นเท่านั้น จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีบทบัญญัติที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติแล้ว

<u>ประเด็นคำถามจากการอภิปรายในชั้นสภาผู้แทนราษฎร</u>

๑. ท่านเห็นว่าในการทำประชามติควรมีคำถามและคำตอบของการออกเสียงประชามติให้มีความหลากหลายมากกว่าคำว่า “เห็นด้วย” หรือ “ไม่เห็นด้วย” หรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง : การตั้งประเด็นคำถามและคำตอบที่เหมาะสมกับเรื่องที่ออกเสียงประชามติเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การออกเสียงประชามติบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องตั้งประเด็นคำถามและคำตอบที่มีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเข้าใจวัตถุประสงค์ของการออกเสียงประชามติได้ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะผู้ที่มีหน้าที่และอำนาจในการจัดการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ จะต้องดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้สำเร็จตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่ากฎหมายจะกำหนดให้มีคำถามและคำตอบของการออกเสียงประชามติแบบใดก็ตาม ซึ่งในปัจจุบัน พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๑ วรรคสาม

ได้บัญญัติให้การประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ ต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกำหนดให้บัตรออกเสียงมีช่องทำเครื่องหมาย “เห็นชอบ” และ “ไม่เห็นชอบ

๒. ควรมีมาตรการใดมาควบคุมหรือตรวจสอบการลงคะแนนออกเสียงของประชาชนผ่านทางไปรษณีย์ หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสไม่มีการทุจริตและเป็นไปอย่างยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง : ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดให้ในการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร หากเอกอัครราชทูตเห็นสมควร สามารถใช้สิทธิลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ได้ ในส่วนของการออกเสียงประชามติโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในปัจจุบัน คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกเสียงประชามติโดยวิธีการดังกล่าว ทั้งนี้ การเลือกวิธีการออกเสียงนอกจากการใช้บัตรออกเสียง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาเหตุผลดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

๒.๑ การออกเสียงโดยวิธีลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น จะต้องมีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียง แต่การออกเสียงโดยวิธีการเหล่านั้นยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงหรือไม่ โดยเฉพาะในการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการจัดทำระบบ หากศึกษาแล้วอาจมีค่าใช้จ่ายที่มากกว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงก็ได้

๒.๒ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อวิธีการในการออกเสียง โดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น ที่จะต้องเป็นการใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับตามร่างมาตรา ๑๒ วรรคแรก หากคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้มีการออกเสียงโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียงอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในเรื่องขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับหรือประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตในการออกเสียง อันอาจเป็นเหตุให้มีการคัดค้านการออกเสียงประชามติในครั้งนั้นว่าไม่เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมายได้

สำนักจัดการการเลือกตั้ง
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ภาคผนวก

- สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร
  ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๘๒๖๘ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗
  เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  กราบเรียน ประธานวุฒิสภา
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
  (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
  ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
- รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
  ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๔/๘๒๖๘ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน (๑) ๖๐ วัน

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ 6938
วันที่ 23 ส.ค. 2567
เวลา 15.22 น.

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/๘๒๖๘

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๓๖

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 891/67 วันที่ 23/ส.ค./67
เวลา 16.28 น. ส่ง มี.๓
สำนักการประชุม

กลุ่มงานญัตติ
รับที่ ๔๒๕๖ /๒๗
วันที่ ๒๓ / ส. ค. / ๒๕๖๗
เวลา ๑๕.๓๑ น.
สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๗๕๑๑

สารบบ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสี่ฉบับ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยถือเอาร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๗

(นายศิโรจน์ แพทย์พันธุ์)
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดรูปแบบการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

๓. กำหนดการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

๕. กำหนดเขตออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๖. กำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ นอกจากนี้วิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ จึงควรกำหนดวิธีการออกเสียงให้สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ และยังมีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น และเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน รวมทั้งกำหนดให้เขตการออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่น (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒)

๓. กำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียง เป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ และวิธีการออกเสียงจากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ เป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงสามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธินอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียง ในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งเห็นว่าไม่ควรแยกประเภท การออกเสียงว่าเป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือเป็นเพียงการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องจากกระบวนการจัดการออกเสียงเป็นกระบวนการเดียวกัน และใช้งบประมาณจำนวนมาก เป็นการไม่คุ้มค่ากับงบประมาณหากจะจัดการออกเสียงเพียงเพื่อให้การปรึกษา

และหากกำหนดให้ผลการออกเสียงต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (เสียงข้างมากเด็ดขาด) เห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติเนื่องจากการออกเสียงประชามติต่างกับการเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแปรในการหาเสียงและรณรงค์ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งหลายครั้งยังพบว่ามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งประเด็นนั้นอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป จึงไม่มาใช้สิทธิออกเสียง ดังนั้น จึงไม่ควรนำจำนวนประชาชนในส่วนนี้มาเป็นผลต่อการออกเสียงและควรแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งสอดคล้องกับการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากธรรมดาและสุดท้าย คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ และไม่เห็นชอบ ในเรื่องที่จัดทำประชามติ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑

(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ เพื่อให้กติกาประชามติเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีบางส่วนที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น การกำหนดกติกาให้เป็นธรรมมากขึ้น การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้นในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและในการเข้าชื่อเสนอประชามติ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นในการจัดการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี (เพิ่มมาตรา ๙/๑)

๒. กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๓. กำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ และคะแนนการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดการจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ วรรคสาม)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ ต้องถือว่ามีข้อยุติและต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงทุกประเภทต้องถือว่ามีข้อยุติและการกำหนดคะแนนการออกเสียงดังกล่าวมีจำนวนมากเกินไป จึงยากที่จะได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทำให้การออกเสียงประชามติอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ มีทั้งกรณีที่เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือบางกรณีควรกำหนดให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และกำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีมีคะแนนการออกเสียงที่แตกต่างกัน รวมทั้ง กำหนดกรณีหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน นอกจากนี้ควรกำหนดให้การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง และต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ร่าง

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดรูปแบบการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

๓. กำหนดการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

๕. กำหนดเขตออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘)

๖. กำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ โดยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการการเลือกตั้งหารือร่วมกัน นอกจากนี้วิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้มีได้ จึงควรกำหนดวิธีการออกเสียงให้สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ และยังมีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น และการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่ง โดยเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการ

การเลือกตั้งจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบ ไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ รวมทั้งกำหนดให้เขตการออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ

สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการฯ ในการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผล โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๒๗ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งเหตุผลที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาเพื่อพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดประชามติได้โดยอิสระและเท่าเทียมกัน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๙ (๑) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับ

แจ้งจากประธานรัฐสภา ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ (๕) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน และการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อให้สามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔

เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ ทั้งนี้ หากพิจารณาเห็นว่าวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี อยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นเกี่ยวกับงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

“มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่มีการออกเสียงในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่กรณี ให้คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการหารือร่วมกันเพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายในการออกเสียงและการเลือกตั้งนั้น”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือออกเสียงโดยวิธีอื่นโดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ใช้เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและรอบด้านเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือมีความเห็นทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๘ การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด หากกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่กรณี ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๙ ในการออกเสียงแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกินห้าคน และผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นายสุวัฒน์ คีรีวิเชียร)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑
สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

บันทึกวิเคราะห์
สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

---

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ นอกจากนี้วิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ จึงควรกำหนดวิธีการออกเสียงให้สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ และยังมีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น และเมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน รวมทั้งกำหนดให้เขตการออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเนื้อหาทั้งหมด ๗ มาตรา โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

๒.๒ วันใช้บังคับ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๓)

๒.๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ วรรคสามกำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๔)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้

โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๕)

๒.๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (ร่างมาตรา ๖)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๗)

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘ กำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๘)

๒.๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง กำหนดให้การกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่พื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากตำรงตำแหน่งครบวาระ ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๙)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างของพระราชบัญญัติ ตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากครบวาระและกำหนดให้วิธีการออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการอื่นเป็นทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีก็ได้ และยังได้กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือเป็นข้อยุติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียงรวมถึงไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันของผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติทำให้การจัดการออกเสียงประชามติมีข้อจำกัดทั้งเรื่องระยะเวลา งบประมาณและเป็นภาระกับประชาชนผู้มาใช้สิทธิออกเสียง และการกำหนดให้ใช้เสียงข้างมากอาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ รวมถึงอาจไม่สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนที่มาใช้สิทธิออกเสียง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดวันออกเสียง โดยหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔)

๒.๒ กำหนดให้การออกเสียง กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนอิเล็คทรอนิคส์หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่นที่สามารถกระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๕)

๒.๓ กำหนดให้การออกเสียง ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงโดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามตินั้น (ร่างมาตรา ๖)

๒.๔ กำหนดให้คณะกรรมการต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบ และไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๗)

(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากในปัจจุบัน พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีบางส่วนที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น การกำหนดกติกาให้เป็นธรรมมากขึ้น การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้นในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและในการเข้าชื่อเสนอประชามติ และการอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานมากขึ้นในการจัดการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเกณฑ์การกำหนดวันออกเสียงประชามติและเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ ได้ (ร่างมาตรา ๓)

(๒) กำหนดผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการ ในกรณีที่มีการออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ (ร่างมาตรา ๔)

(๓) กำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๕ และ ๖)

(๔) กำหนดให้การเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติสามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ (ร่างมาตรา ๖)

(๕) แก้ไขเงื่อนไขการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ (ร่างมาตรา ๗)

(๖) แก้ไขลักษณะการจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๘)

(๗) เพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดเขตออกเสียงประชามติ (ร่างมาตรา ๙)

(๘) กำหนดให้หน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงประชามติสอดคล้องกับหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ในกรณีที่พื้นที่ใดมีการเลือกตั้งอื่นในวันเดียวกันกับการออกเสียงประชามติ (ร่างมาตรา ๑๐)

(๙) กำหนดผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเขตออกเสียงประชามติ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๑๐) กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๒)

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

---

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ ต้องถือว่ามีข้อยุติและต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงทุกประเภทต้องถือว่ามีข้อยุติและการกำหนดคะแนนการออกเสียงดังกล่าวมีจำนวนมากเกินไป จึงยากที่จะได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทำให้การออกเสียงประชามติอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ มีทั้งกรณีที่เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือบางกรณีควรกำหนดให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และกำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีมีคะแนนการออกเสียงที่แตกต่างกัน รวมทั้ง กำหนดกรณีหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน นอกจากนี้ควรกำหนดให้การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเนื้อหาทั้งหมด ๗ มาตรา โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

๒.๒ วันใช้บังคับ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๓ เพิ่มมาตรา ๙/๑ กำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ (๑) หรือ (๓) ให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้มีข้อยุติ ส่วนการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๔) หรือ (๕) ให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้มีข้อยุติหรือให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๓)

๒.๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตาม

มาตรา ๙ (๑) หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกัน (ร่างมาตรา ๔)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ วรรคสาม กำหนดให้เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๑๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา ๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกัน (ร่างมาตรา ๕)

๒.๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีคะแนนเสียงสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น ส่วนการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงในการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ วรรคสาม กำหนดให้การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง และต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอ (ร่างมาตรา ๗)

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

การกำหนดให้การออกเสียงประชามติมีทั้งกรณีที่เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือบางกรณีควรกำหนดให้เป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาหารือแก่คณะรัฐมนตรี ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในเรื่องที่จัดทำประชามติ และการกำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีมีคะแนนการออกเสียงที่แตกต่างกัน โดยการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีคะแนนเสียงสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น ส่วนการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงในการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ รวมทั้ง กำหนดกรณีหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน และกำหนดให้การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง และต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอ อันจะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติและประชาชนได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการออกเสียงประชามติอย่างเพียงพอ ส่งผลให้การออกเสียงประชามติในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งมีโอกาสประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น และคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติ

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

☐ กฎหมายใหม่ ☑ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

☑ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง ความมั่นคง

☑ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง การเมือง

ส่วนที่ ๑
เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติมีจำนวนคะแนนการออกเสียงมากเกินไปจะทำให้ได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติยากขึ้น การออกเสียงในแต่ละครั้งอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก การที่กฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันย่อมเป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง

ประการต่อมาวิธีการออกเสียงเดิมกำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลักอาจจะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น

นอกจากนี้ กฎหมายเดิมกำหนดเพียงให้จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงอย่างรอบด้านอย่างเท่าเทียมกันเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ชัดเจนว่าความเห็นของผู้ที่ไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติจะได้รับการรับฟังอย่างทั่วถึงหรือไม่ อาจนำไปสู่การโต้แย้งผลของการทำประชามติได้

๑.๒ เหตุใด...

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

หากรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ การออกเสียงในแต่ละครั้งอาจเสียเปล่า ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่มีผลในทางกฎหมาย ไม่คุ้มค่ากับงบประมาณจำนวนมากที่ต้องใช้ในการดำเนินการ เนื่องจากการออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หากประเด็นนั้นไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป อาจจะมีจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับหากไม่แก้ไขให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่นที่อาจจะอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันย่อมเป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ประกอบกับหากไม่เพิ่มวิธีการออกเสียงให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมก็อาจส่งผลให้จำนวนผู้ใช้สิทธิไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเช่นเดียวกัน นอกจากนี้หากไม่มีการแก้ไขให้การแสดงความคิดเห็นสามารถดำเนินการได้โดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ผลของการทำประชามติอาจไม่เป็นที่ยอมรับ

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการกำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่น และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง และกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น ซึ่งจะทำให้การออกเสียงประสบความสำเร็จมากขึ้น เนื่องจากประชาชนเกิดความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่ต้องเดินทางไปใช้สิทธิหลายครั้ง และสามารถประหยัดงบประมาณแผ่นดินได้มากขึ้น สามารถนำงบประมาณไปใช้ในด้านอื่นให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป สำหรับการแก้ไขให้การแสดงความคิดเห็นสามารถดำเนินการได้โดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ จะช่วยลดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลของการทำประชามติ

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ปัจจุบันวิธีที่จะทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงออกมาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงกฎหมายกำหนดเพียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องที่จะจัดทำประชามติให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการอกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับผู้มีสิทธิออกเสียงให้ออกมาใช้สิทธิออกเสียงเท่านั้น แต่ไม่สามารถกำหนดจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิได้อย่างแน่นอน

๓.๒ ต่างประเทศ...

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นการออกเสียงโดยช่องทางอื่นนอกจากการออกเสียงโดยบัตรลงคะแนน สมาพันธรัฐสวิสซึ่งเป็นประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) ผ่านการทำประชามติและมีระบบการทำประชามติที่เป็นไปโดยง่าย ใช้การทำประชามติผ่านช่องทางไปรษณีย์เป็นหลัก การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติของประเทศไทยโดยกำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น

๔. การรับฟังความคิดเห็น

☑ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

☑ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีการกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกฎหมายแต่ละฉบับมีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ กรณีบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง แต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน

๕.๒ กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีบทบัญญัติเรื่องการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร

๕.๓ มีความแตกต่างกันในเรื่องหน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การกำหนดเขต การกำหนดสถานที่ กระบวนการนับคะแนน และการประกาศผลการนับคะแนน

ดังนั้น ในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติจะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาควบคู่กันไปด้วย เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ และไม่เกิดความขัดแย้งกันของกฎหมาย

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

จำกัดเสรีภาพบุคคลในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๖.๒ มีมาตรการ...

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

-ไม่มี-

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ทำให้ประชาชนเกิดความสะดวกและประหยัดในการไม่ต้องไปใช้สิทธิหลายครั้ง และสามารถประหยัดงบประมาณแผ่นดินได้มากขึ้น สามารถนำงบประมาณไปใช้ในด้านอื่นให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไป

การกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ จะทำให้การออกเสียงประสบความสำเร็จมากขึ้น

การกำหนดวิธีการออกเสียงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศจะสามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่าย

นอกจากนี้ การกำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย จะทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดไต่ตรองก่อนออกเสียงประชามติ และสร้างให้ระบอบประชาธิปไตยของประเทศมีความมั่นคง และเข้มแข็งยิ่งขึ้น

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงบประมาณ กระทรวง-มหาดไทย

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง คือ ร่างระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

การออกกฎหมายลำดับรองจะดำเนินการเมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้แล้ว ๑๒๐ วัน

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....-.....บาท อัตรากำลังที่ต้องใช้....-.....อัตรา อัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว .....-.....อัตรา อัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น.....-.....อัตรา

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้มีการเสนอให้กำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ทำให้ประชาชนสามารถเดินทางออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกัน ซึ่งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดงบประมาณของประเทศที่ต้องใช้ในการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติถึงสองครั้งเหลือเพียงครั้งเดียว

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

-ไม่มี-

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ

-ไม่มี-

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ คือ (๑) กรณีบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง แต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับแตกต่างกัน (๒) กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร ในขณะที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร จึงอาจทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ (๓) ความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่อาจขัดหรือแย้งกัน ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การกำหนดเขต การกำหนดสถานที่ กระบวนการนับคะแนน และการประกาศผลการนับคะแนน

การออกเสียงประชามติที่กำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้กับประชาชน แต่การออกเสียงโดยวิธีดังกล่าวยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงหรือไม่ เพียงใด เนื่องจากการออกเสียง

ทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต้องใช้งบประมาณในการจัดทำระบบ จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ และควรคำนึงถึงความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีมาตรการในการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลด้วย นอกจากนี้ การออกเสียงโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียงอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในผลการออกเสียง และอาจเกิดการคัดค้านว่าการออกเสียงขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับ หรือมีการทุจริตในการออกเสียง

การออกเสียงประชามติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น หากกำหนดให้การออกเสียงประชามติถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงอาจจะไม่สามารถสะท้อนความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้ และกระบวนการดังกล่าวอาจจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจของประชาชนในการบริหารประเทศ

จากผลกระทบข้างต้น ในการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติจะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาควบคู่กันไปด้วย เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ และไม่เกิดความขัดแย้งกันของกฎหมาย

ส่วนที่ ๒
เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

---

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต -ไม่มี-

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ -ไม่มี-

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา -ไม่มี-

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง -ไม่มี-

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวะวิลาส)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ
เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติฯ
๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ๑. นายวิสุทธิ์ ฉัตรานุฉัตร ๒. นางสาวนฎาพรรณ ภิโสรมย์
โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๖๑ โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@opm.go.th

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

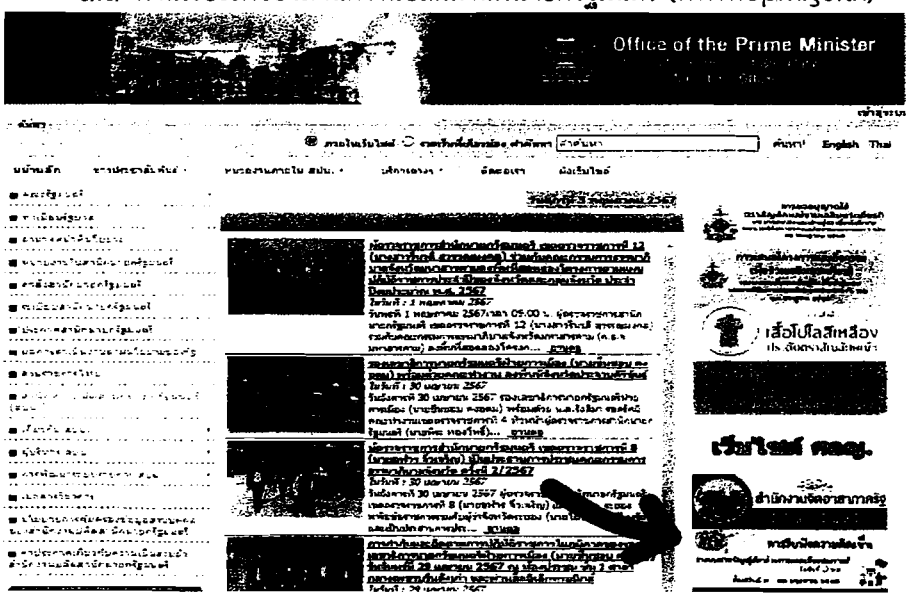
ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗ มอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณายกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยให้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปประกอบการพิจารณา และหากมีร่างพระราชบัญญัติที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น ในการนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ขึ้นตามประกาศสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน

บัดนี้ การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้ครบกำหนดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงได้จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังนี้

๑. วิธีการรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑.๑ ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (www.opm.go.th)

๑.๒ ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th)

๒. จำนวนครั้ง ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

จำนวน ๑ ครั้ง ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน

๓. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ หน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓.๒ ประชาชนทั่วไป

มีผู้เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นฯ จำนวน ๖ คน ร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน ๕ คน

๔. ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

[illegible]	[illegible]	[illegible]
๑. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้มีการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี	- เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย การออกเสียงลงประชามติ รัฐบาลควรทำตามเสียงที่ประชาชนต้องการ ไม่ควรให้เป็นคำปรึกษา - เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย เนื่องจากเป็นเครื่องมือหนึ่งในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของประเทศ	ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย เนื่องจากเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งให้กับประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลควรคำนึงถึงความต้องการของประชาชนประกอบการตัดสินใจด้วย
๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงในการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ	- เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย เนื่องจากสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพียงแต่การดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามผลการออกเสียงประชามติต้องดูแลเสียงข้างน้อยควบคู่กัน	ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพียงแต่การดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามผลการออกเสียงประชามติต้องดูแลเสียงข้างน้อยควบคู่กันด้วย

[illegible]	[illegible]	[illegible]
๓. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับ วันเลือกตั้งในกรณีที่มีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งท้องถิ่น	- ไม่ เห็นด้วย - เห็นด้วย เพื่อประหยัดงบประมาณ - เห็นด้วย เพราะจะได้ประหยัดงบประมาณ - เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย เนื่องจากไม่มีประเทศไหนเขาทำแบบนั้น	ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย เพราะจะได้ประหยัดงบประมาณในการดำเนินการ ทั้งนี้ อาจจะต้องพิจารณาข้อดี ข้อเสีย หรือพิจารณากรณีศึกษาจากต่างประเทศประกอบการพิจารณาด้วย
๔. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น	- เห็นด้วย - ควรให้คะแนนมากกว่าไม่เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย เนื่องจากเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของปวงชนชาวไทย	ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของปวงชนชาวไทย
๕. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนน	- เห็นด้วย - เห็นด้วย	ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากเป็นการสร้างทางเลือกให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจครั้งสำคัญของบ้านเมือง ทั้งนี้ ควรนำระบบ Blockchain ที่สามารถประมวลผลได้รวดเร็วหลังจากปิดหีบเลือกตั้งมาใช้โดยอิงกับข้อมูลทะเบียน

[illegible]	[illegible]	[illegible]
ออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น	- เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย เนื่องจากเป็นการสร้างทางเลือกให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจครั้งสำคัญของบ้านเมือง ทั้งนี้ ควรนำระบบ Blockchain ที่สามารถประมวลผลได้รวดเร็วหลังจากปิดหีบเลือกตั้งมาใช้โดยอิงกับข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์บัตรออกเสียงประชามติ และการทำลายภายหลังการออกเสียงประชามติแล้ว รวมทั้งสอดคล้องกับการให้บริการประชาชน แบบ Paper less	ราษฎรของกรมการปกครอง ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์บัตรออกเสียงประชามติ และการทำลายภายหลังการออกเสียงประชามติแล้ว รวมทั้งสอดคล้องกับการให้บริการประชาชนแบบ Paper less
๖. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ	- เห็นด้วย - เห็นด้วย ควรมีเวทีดีเบต (debate) สองความเห็นให้ประชาชนได้มีสิทธิตัดสินใจอย่างรอบด้าน - เห็นด้วย เพราะการแสดงความคิดเห็นเป็นเสรีภาพที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ - เห็นด้วย	ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นเป็นเสรีภาพที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ ควรมีเวทีดีเบต (debate) สองความเห็น ให้ประชาชนได้มีสิทธิตัดสินใจอย่างรอบด้าน และเพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้

[illegible]	[illegible]	[illegible]
	- เห็นด้วย เนื่องจากเป็นการให้ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจ	
๗. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้	- เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย - เห็นด้วย เนื่องจากในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการออกเสียงประชามติในประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งต้องใช้พื้นที่เขตการปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตออกเสียง สามารถดำเนินการได้โดยง่ายและชอบด้วยกฎหมาย	ประชาชนเห็นด้วย เนื่องจากในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการออกเสียงประชามติในประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งต้องใช้พื้นที่เขตการปกครองบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตออกเสียง สามารถดำเนินการได้โดยง่ายและชอบด้วยกฎหมาย
๘. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปัญหาในบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร	- ไม่ - ไม่มี - ไม่มีปัญหาในการบังคับใช้ แต่การรณรงค์ให้ออกเสียงการทำประชามติควรจะต้องมีความเสรีในการรณรงค์เรื่องต่าง ๆ	ประชาชนเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ (ฉบับปัจจุบัน) ยังไม่มีทางเลือกของรูปแบบการจัดทำประชามติ วิธีการออกเสียงประชามติ ฯลฯ ในการเป็นตัวเลือกที่มากพอ การแก้ไขดังกล่าวจะช่วยเปิดช่องให้การจัดทำประชามติมีความยืดหยุ่นขึ้น และการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้จะช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการจัดการออกเสียง

[illegible]	[illegible]	[illegible]
	- เห็นว่า พรบ. ประชามติปัจจุบันยังไม่มีทางเลือกในรูปแบบของการจัดประชามติวิธีการออกเสียงประชามติ ฯลฯ มากพอ การแก้ไขดังกล่าวจะช่วยเปิดช่องให้การจัดประชามติมีความยืดหยุ่นขึ้น - ไม่มีปัญหา อย่างไรก็ดี การแก้ไขพระราชบัญญัตินี้จะช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการจัดการออกเสียงประชามติ รวมถึงสอดคล้องกับการให้บริการประชาชนแบบ Paper Less	ประชามติ รวมถึงสอดคล้องกับการให้บริการประชาชนแบบ Paper Less ทั้งนี้ การรณรงค์ให้มาออกเสียงประชามติควรจะต้องมีความเสรีในการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ
๙. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)	- ไม่มี - ไม่มี - ไม่มี - ควรมีมาตรการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่มีสิทธิออกเสียงประชามติหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิออกเสียงประชามติกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง ถูกจ้างวาน ถูกใช้ หรือสนับสนุนการกระทำความผิดของบุคคลอื่น ทั้งนี้ การเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้กระทำความผิดมีอายุครบตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่มีสิทธิเลือกตั้ง (และออกเสียงประชามติ) หรือวันที่ผู้กระทำความผิดมีคุณสมบัติครบถ้วนหรือวันที่ลักษณะต้องห้ามผู้กระทำความผิดสิ้นสุดลงตาม	ควรมีมาตรการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่มีสิทธิออกเสียงประชามติหรือผู้ที่ไม่มีสิทธิออกเสียงประชามติกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง ถูกจ้างวาน ถูกใช้ หรือสนับสนุนการกระทำความผิดของบุคคลอื่น ทั้งนี้ การเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งของผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้กระทำความผิดมีอายุครบตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่มีสิทธิเลือกตั้ง (และออกเสียงประชามติ) หรือวันที่ผู้กระทำความผิดมีคุณสมบัติครบถ้วนหรือวันที่ลักษณะต้องห้ามผู้กระทำความผิดสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ร.บ. การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

[illegible]	[illegible]	[illegible]
	รัฐธรรมนูญ พรบ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรบ.การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และ พรบ.ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ แล้วแต่กรณี	และ พ.ร.บ .ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ แล้วแต่กรณี

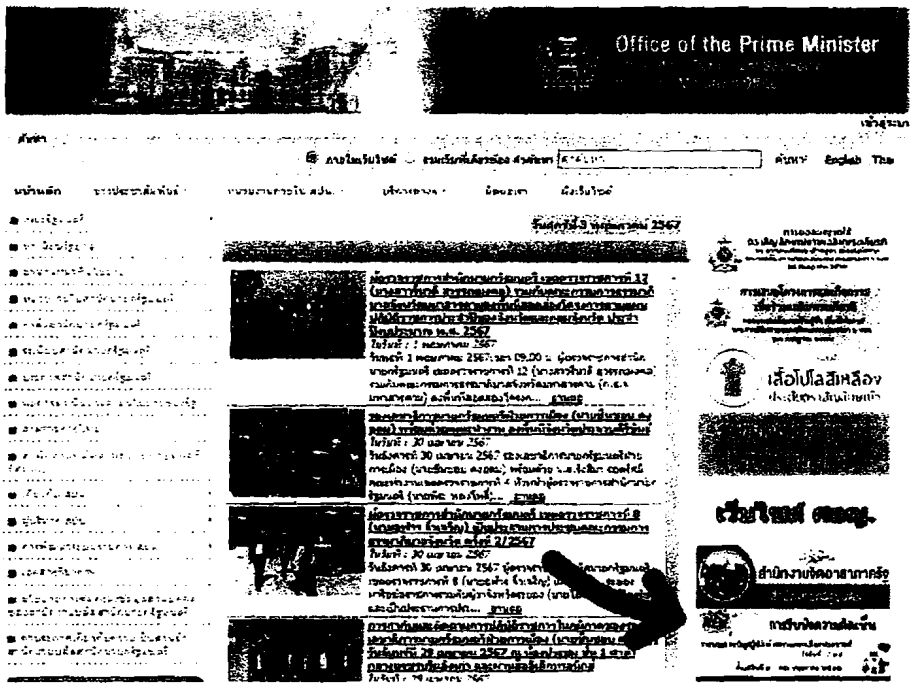
๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

สำหรับผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะได้นำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้มีความเหมาะสม และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อไป

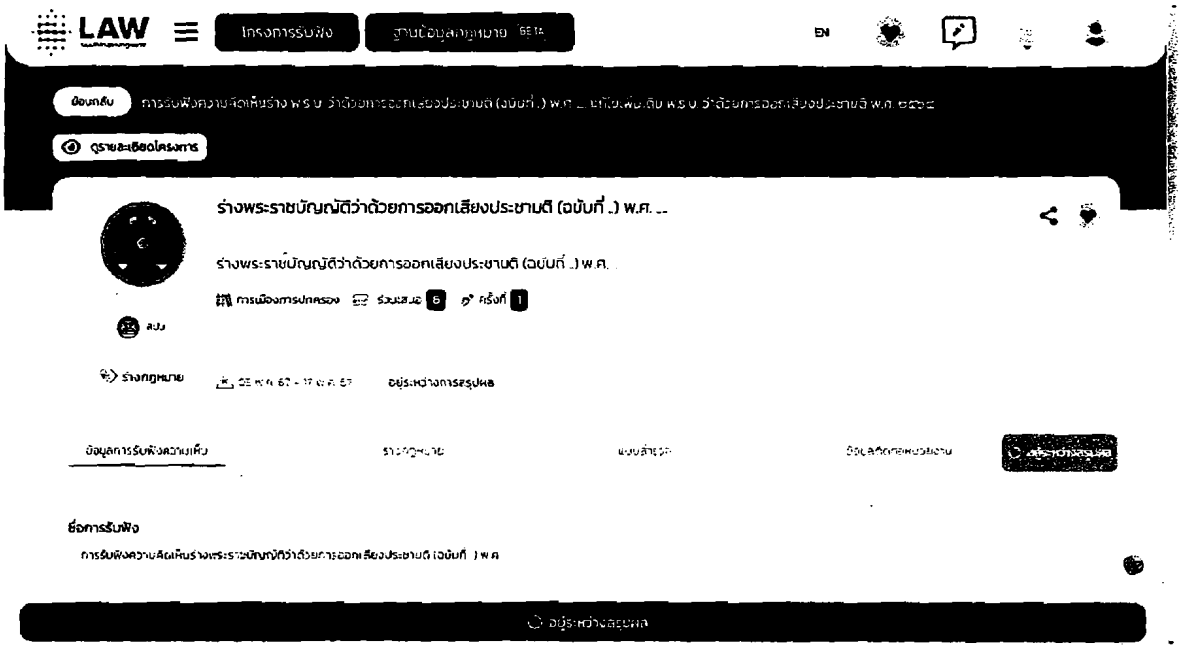
หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตั้งแต่วันที่ ๓ - ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน ผ่านช่องทางดังนี้

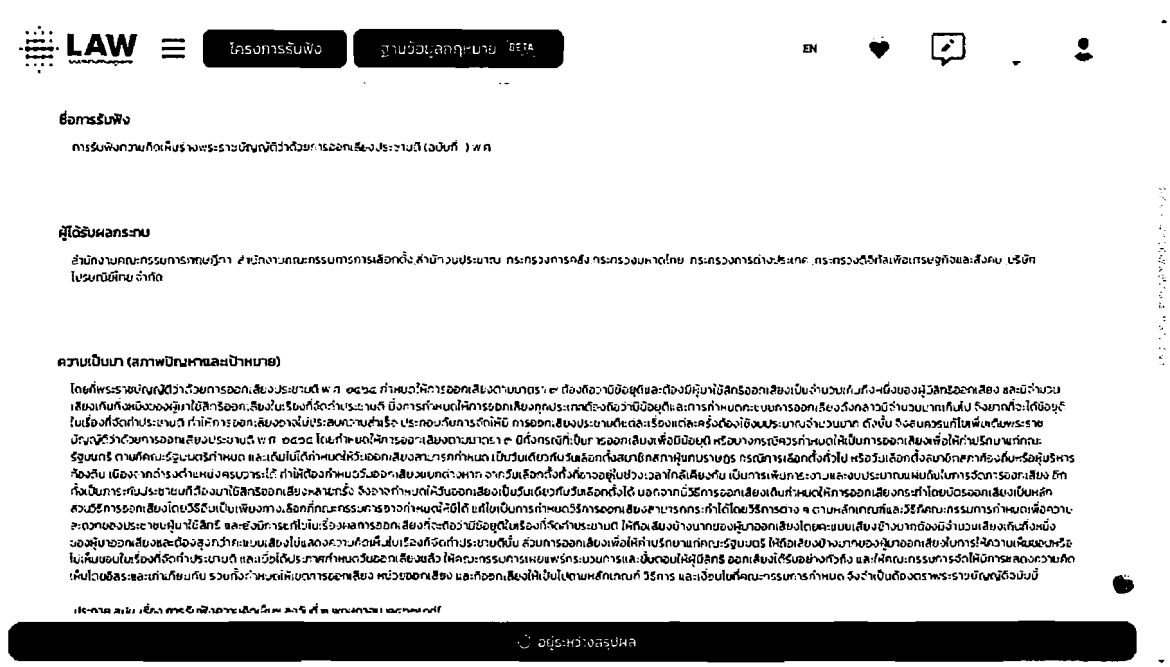
๑. เว็บไซต์ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (www.opm.go.th)

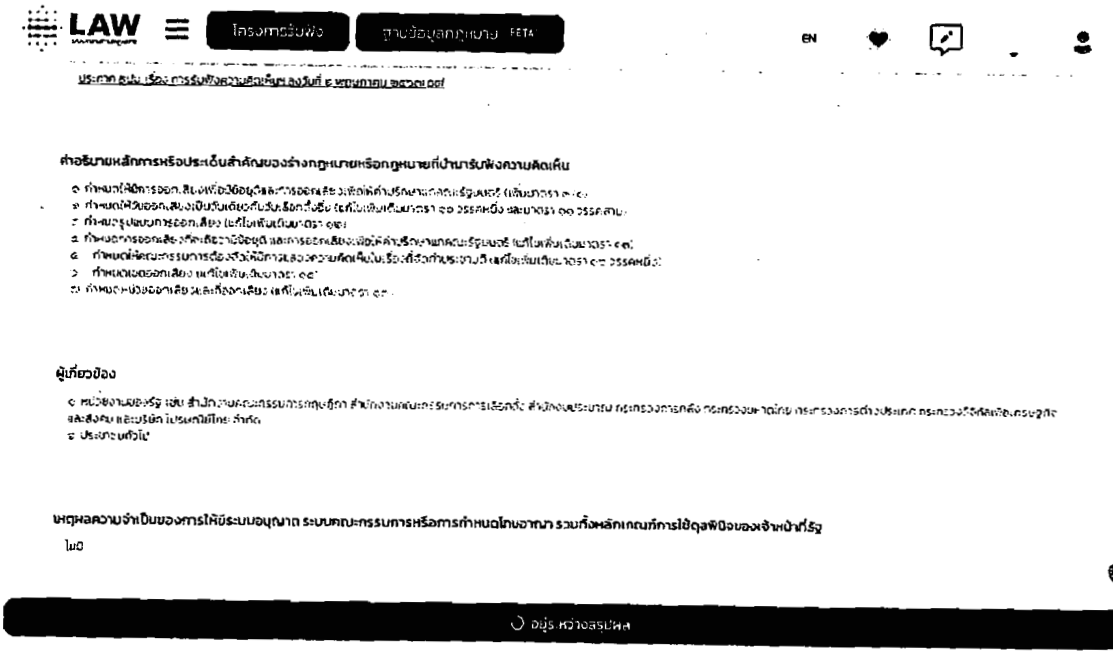

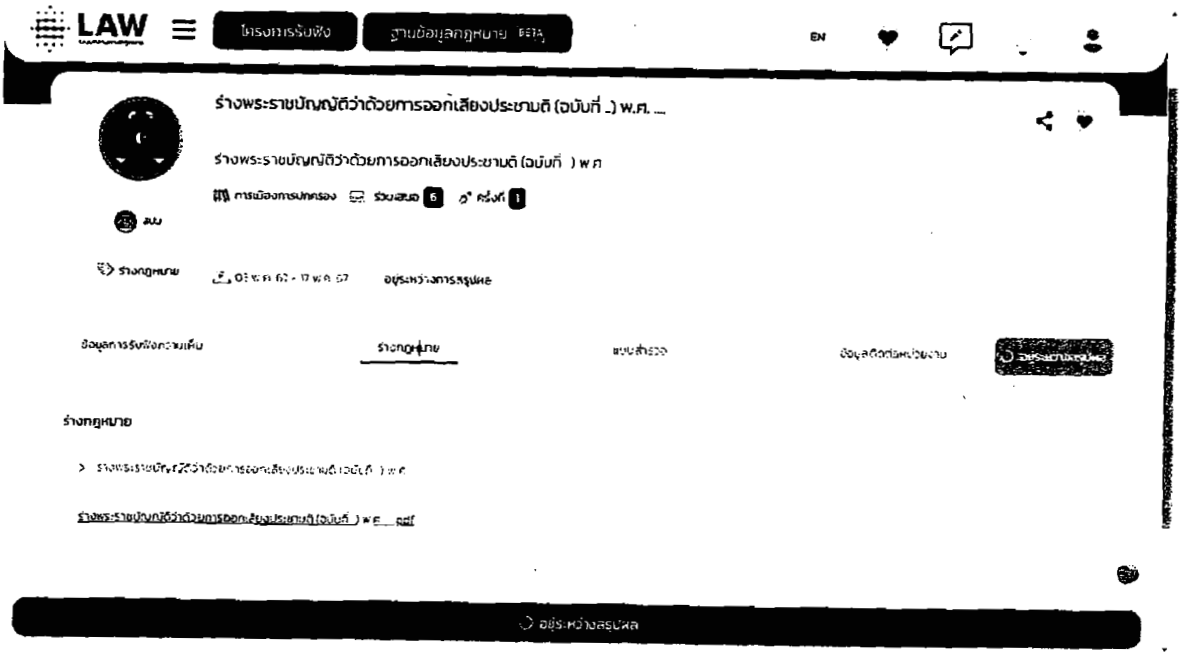
๒. ทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th)

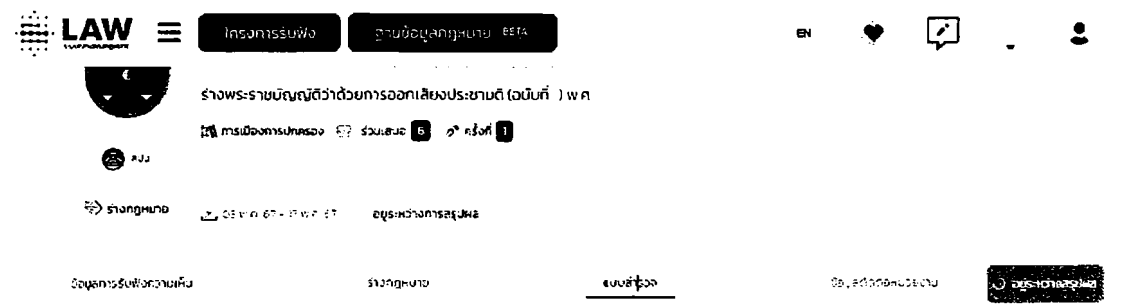

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
ย้อนกลับ
ดูรายละเอียดโครงการ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ
การเมืองการปกครอง
ร่างกฎหมาย
อยู่ระหว่างการสรุปผล
ข้อมูลการรับฟังความเห็น
ร่างกฎหมาย
แบบสำรวจ
ข้อมูลติดต่อหน่วยงาน
อยู่ระหว่างสรุปผล
ชื่อการรับฟัง
การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ
อยู่ระหว่างสรุปผล

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
ชื่อการรับฟัง
การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ
ผู้ได้รับผลกระทบ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานประชาสัมพันธ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม บริษัท โปรบณิธีไทย จำกัด
ความเป็นมา (สภาพปัญหาและเป้าหมาย)
อยู่ระหว่างสรุปผล

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
ประกาศ เรื่อง การรับฟังความคิดเห็น ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗ .pdf
คำอธิบายหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎหมายหรือกฎหมายที่นำมารับฟังความคิดเห็น
ผู้เกี่ยวข้อง
เหตุผลความจำเป็นของการให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการหรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ
ไม่มี
อยู่ระหว่างสรุปผล

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ
การมีส่วนร่วม
ร่วมเสนอ 6
ครั้งที่ 1
ร่างกฎหมาย
อยู่ระหว่างการสรุปผล
ข้อมูลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างกฎหมาย
แบบสำรวจ
ข้อมูลติดต่อหน่วยงาน
ร่างกฎหมาย
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ .pdf
อยู่ระหว่างสรุปผล

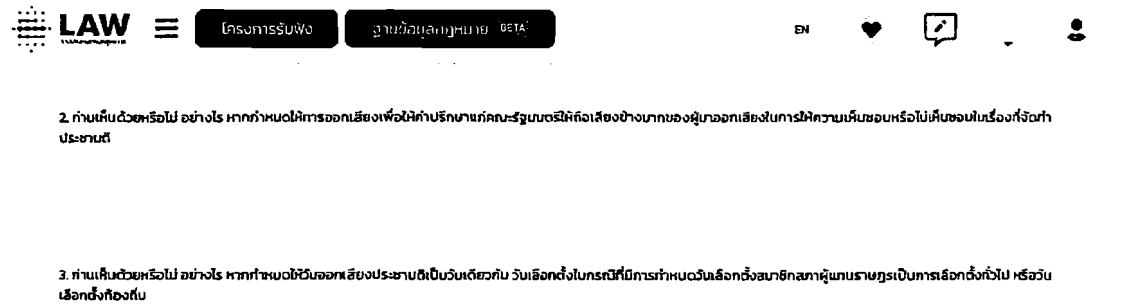
การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

โปรดแสดงความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้มีการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี

0/9 คำถาม

อยู่ระหว่างสรุปผล

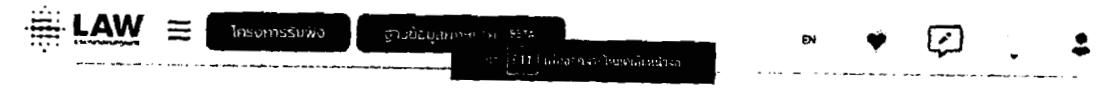
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงในการให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกัน วันเลือกตั้งในกรณีที่มีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งท้องถิ่น

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของ ผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น

0/3 คำถาม

อยู่ระหว่างสรุปผล

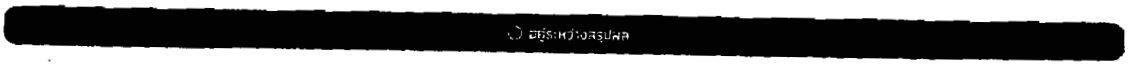

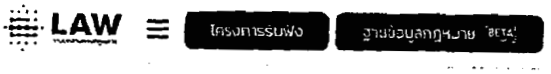
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับรู้อย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้

0/9 คำถาม

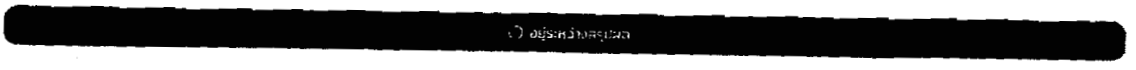

8. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปัญหาในบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

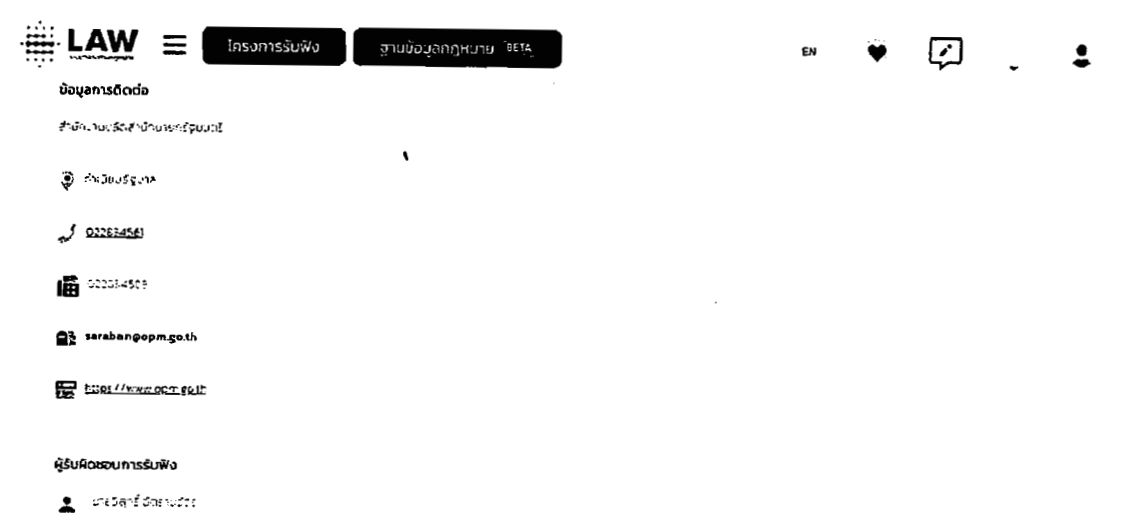
9. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

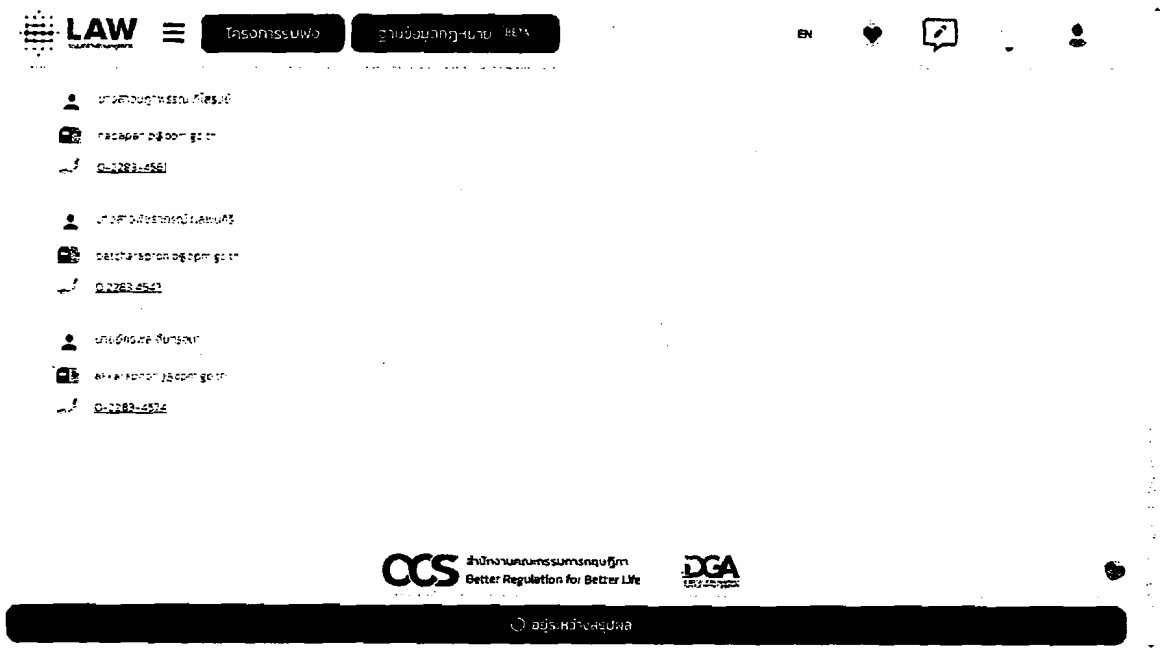
I'm not a robot

0/9 คำถาม

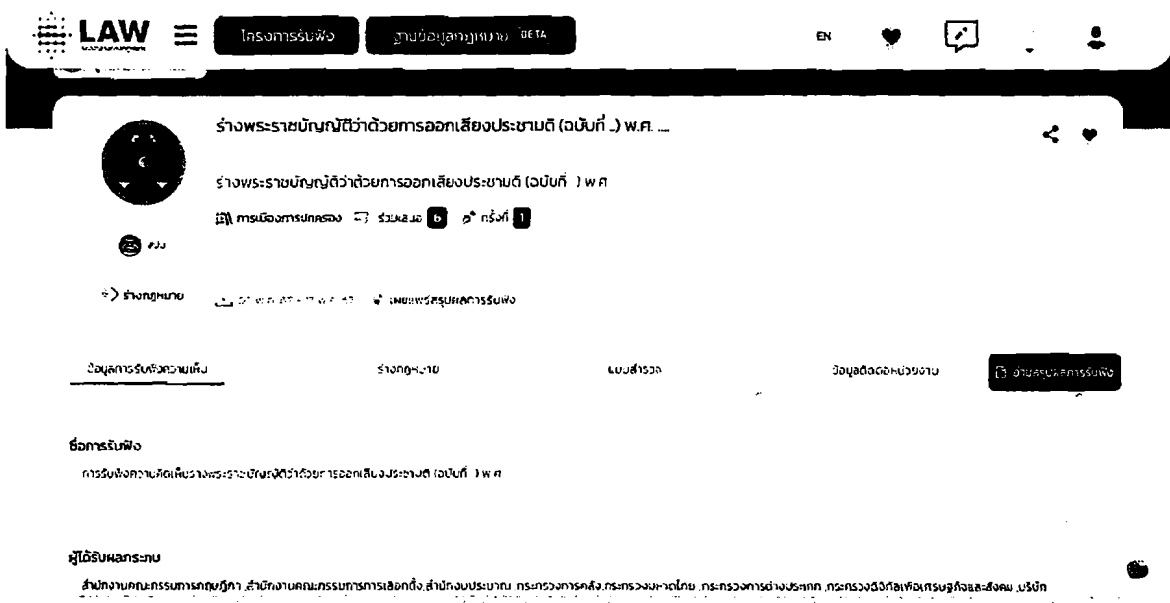

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
ร่างกฎหมาย
แบบสำรวจ
ข้อมูลติดต่อหน่วยงาน
อยู่ระหว่างสรุปผล
ข้อมูลการติดต่อ
อยู่ระหว่างสรุปผล

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
ข้อมูลการติดต่อ
02283456
saraban@opm.go.th
ผู้รับผิดชอบการรับฟัง
0-2283-4560
อยู่ระหว่างสรุปผล

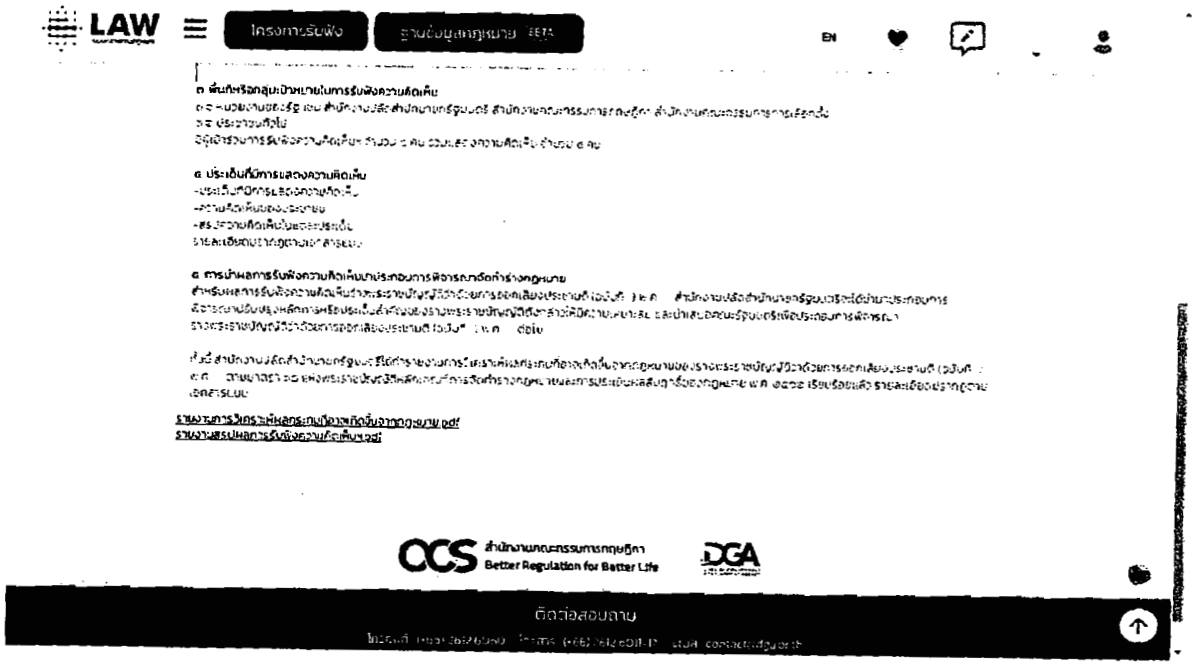

LAW
โครงการระบบฟ้อ
EN
Better Regulation for Better Life

หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เปิดเผยรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เรียบร้อยแล้ว

LAW
โครงการรับฟัง
ฐานข้อมูลกฎหมาย BETA
EN
๓ ขั้นตอนหรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น
๓.๑ หน่วยงานของรัฐ ได้แก่ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
๓.๒ ประชาชนทั่วไป
ผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๒ คน รวมแสดงความคิดเห็น จำนวน ๓ ข้อ
๔ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น
-ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น
-ความคิดเห็นของประชาชน
-ข้อสังเกตที่ได้จากการรับฟัง
รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ
๕ การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย
สำหรับผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้นำมาประกอบการ
พิจารณาปรับปรุงหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวก่อนเสนอ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่) พ.ศ. ต่อไป
ทั้งนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจเพิ่มเติมกับหน่วยงานที่ส่งความคิดเห็นจากการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่)
พ.ศ. ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ
รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย.pdf
รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น.pdf
OCS สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา Better Regulation for Better Life
DGA
ติดต่อสอบถาม

แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่ต้องออกตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ที่	กฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญ	ระยะเวลา
๑	ร่างระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	-แก้ไขระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม	การออกกฎหมายลำดับรองจะดำเนินการเมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้แล้ว ๑๒๐ วัน

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ
ที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

หน้า

สารบัญ **ก**

บทสรุปผู้บริหาร **ข**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย **1-1**

1. ชื่อร่างกฎหมาย 1-1
2. หลักการและเหตุผล 1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย 1-2

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น **2-1**

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น 2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย 2-2
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย 2-5
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น 2-6
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น 2-6
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น 2-7

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย **3-1**

1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย 3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย 3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ 3-2
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น 3-2
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย 3-3
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION) 3-4
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ 3-5
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ 3-5
9. บทกำหนดโทษ 3-5

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย **4-1**

ภาคผนวก

ความแตกต่างในสาระสำคัญของกระบวนการในการออกเสียงประชามติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่เสนอโดย รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ มีหลักการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้ง ทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้นจึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ และวิธีการออกเสียงจากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ แก้ไขเป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงสามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ นอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ โดยแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ และสุดท้าย คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ สรุปได้ดังนี้

ผลการรับฟังความคิดเห็น พบว่า มีความเห็นเป็นสองแนวทาง แนวทางแรก คือ เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ที่กำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง และการกำหนดให้การออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น รวมทั้งการกำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็น และการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ส่วนแนวทางที่สอง คือ ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติในบางประเด็น เช่น การกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง อาจเป็นภาระในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ และประชาชนอาจเกิดความสับสน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่อาจขัดหรือแย้งกัน เป็นต้น

การวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย พบว่ามีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 166 และมาตรา 256 (8) เกี่ยวกับเรื่องที่คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติ และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องที่สำคัญ โดยประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับจากการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง ทำให้เกิดความสะดวกต่อประชาชนในการไม่ต้องไปใช้สิทธิหลายครั้ง และทำให้ประหยัดงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้ การกำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีในวงกว้าง และก่อให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์และรอบด้าน และมีข้อมูลที่ผ่านการคิดและไตร่ตรองก่อนออกเสียงประชามติ อย่างไรก็ตาม ควรจัดทำข้อมูลเผยแพร่และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่จะจัดทำประชามติให้แก่ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบเรื่องที่ตนจะมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญอย่างทั่วถึง

ส่วนผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย คือ การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความแตกต่างของการดำเนินการ เช่น ประชาชนบางคนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแตกต่างกัน นอกจากนี้ การกำหนดเขตออกเสียงและเขตเลือกตั้งมีความแตกต่างกัน เช่น การออกเสียงประชามติกำหนดให้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง แต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกำหนดเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ การออกเสียงประชามติที่กำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น แม้จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก แต่วิธีการดังกล่าวยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มกว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียง โดยเฉพาะการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดทำระบบ ดังนั้น จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้จ่าย และควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความมีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันการรั่วไหลของการออกเสียงประชามติและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน เป็นต้น จากผลกระทบดังกล่าว การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติจึงควรพิจารณาทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องควบคู่กัน เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ

สำหรับประเด็นผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment) พบว่า ไม่มีถ้อยคำในบทบัญญัติดังกล่าวที่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) แต่อย่างใด

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

☐ กฎหมายใหม่ ☑ แก้ไขเพิ่มเติม ☐ ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ดังนี้

(1) กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 10 วรรคหนึ่ง และมาตรา 11 วรรคสาม)

(2) กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12)

(3) กำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 13)

(4) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 16 วรรคหนึ่ง)

2.2 เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้ง ทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้นจึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ และวิธีการออกเสียงจากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ เป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงสามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ นอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งเห็นว่าไม่ควรแยกประเภทการออกเสียงว่าเป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือเป็นเพียงการออกเสียง

เพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องจากกระบวนการจัดการออกเสียงเป็นกระบวนการเดียวกัน และใช้งบประมาณจำนวนมาก เป็นการไม่คุ้มค่ากับงบประมาณหากจะจัดการออกเสียงเพียงเพื่อให้การปรึกษา และหากกำหนดให้ผลการออกเสียงต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (เสียงข้างมากเด็ดขาด) เห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการออกเสียงประชามติต่างกับการเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแปรในการหาเสียงและรณรงค์ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งหลายครั้งยังพบว่ามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งประเด็นนั้นอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป จึงไม่มาใช้สิทธิออกเสียง ดังนั้น จึงไม่ควรนำจำนวนประชาชนในส่วนนี้มาเป็นผลต่อการออกเสียง และควรแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งสอดคล้องกับการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ 2560 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากธรรมดา และสุดท้าย คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2541

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

☑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ☐ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้ง ทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ สำหรับวิธีการออกเสียง จากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ แก้ไขเป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงสามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ นอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งเห็นว่าไม่ควรแยกประเภทการออกเสียงว่าเป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือเป็นเพียงการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องจากกระบวนการจัดการออกเสียงเป็นกระบวนการเดียวกัน และใช้งบประมาณจำนวนมาก เป็นการไม่คุ้มค่ากับงบประมาณหากจะจัดการออกเสียงเพียงเพื่อให้การปรึกษา และหากกำหนดให้ผลการออกเสียงต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (เสียงข้างมากเด็ดขาด) เห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการออกเสียงประชามติต่างกับการเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแปรในการหาเสียงและรณรงค์ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งหลายครั้งยังพบว่ามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งประเด็นนั้นอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป จึงไม่มาใช้สิทธิออกเสียง ดังนั้น จึงไม่ควรนำจำนวนประชาชนในส่วนนี้มาเป็นผลต่อการออกเสียง และควรแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งสอดคล้องกับการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ 2560 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากธรรมดา และสุดท้าย คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2541

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
มาตรา 10 เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 9 (1) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนด ตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ในการแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบพร้อมกับส่งให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย	**มาตรา 3** ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 10 เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 9 (1) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนด ตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา <u>ทั้งนี้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง</u>”
มาตรา 11 เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (4) ให้ประธานรัฐสภา	**มาตรา 4** ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
แจ้งมติเห็นชอบของแต่ละสภาให้นายกรัฐมนตรีทราบ ในการแจ้งดังกล่าวให้ส่งสาระสำคัญของเรื่องที่จะขอทำประชามติในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 9 (5) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา 20 มาตรา 21 และมาตรา 24 เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (2) (3) (4) หรือ (5) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก	“เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (2) (3) (4) หรือ (5) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก <u>ทั้งนี้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากตำแหน่งครบวาระ แล้วแต่กรณี ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง</u>”

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
มาตรา 12 การออกเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียงหรือคณะกรรมการอาจกำหนดให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่นโดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีและใช้ในเขตออกเสียงใดเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด	**มาตรา 5** ให้ยกเลิกความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 12 การออกเสียงให้ใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับ การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียงหรือ***คณะกรรมการอาจกำหนดให้กระทำโดยวิธีลงคะแนน***การออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่นโดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีและใช้ในเขตออกเสียงใดเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”
มาตรา 13 การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น	**มาตรา 6** ให้ยกเลิกความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 13 การออกเสียง***ที่จะ***ให้ถือ***ว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออก***เสียงข้างมาก***เป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่ง***ของผู้มีสิทธิมา***ออกเสียง***และมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียง*** โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น”
มาตรา 16 เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง	**มาตรา 7** ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 16 เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอน***การออกเสียง***ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และให้

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
การจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์จะต้องเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างรอบด้านอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ผู้ใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามที่เห็นสมควร	<u>คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด</u>”

3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

3.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

(1) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(2) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

3.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

(1) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(2) สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

(3) สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

(4) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

3.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

- ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

(1) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง ในกรณีที่มีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียงประชามติ

(2) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียงหรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น

(3) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ

(4) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

(5) ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

(6) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 24 มีนาคม 2567

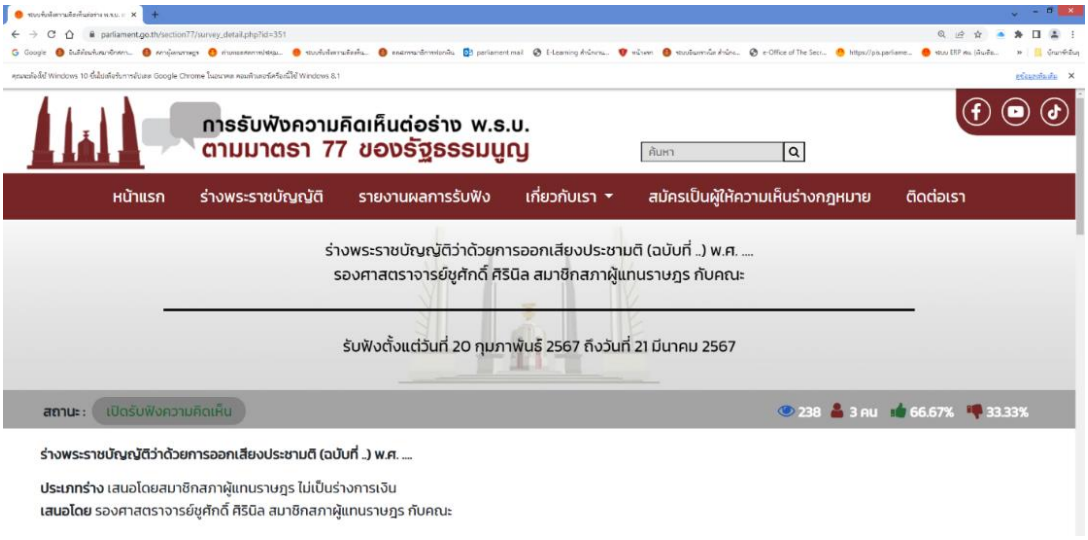
5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 21 มีนาคม 2567

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

- ไม่มี

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

โดยมีผู้เข้าชม จำนวน 566 ราย และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 3 ราย ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

- เพศ เพศชาย จำนวน 2 คน และเพศหญิง จำนวน 1 คน

- อายุ อายุระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 1 คน อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

- ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน

- อาชีพ ข้าราชการบำนาญ จำนวน 1 คน ค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 1 คน และรับจ้าง จำนวน 1 คน

-ความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ในฐานะประชาชน จำนวน 3 คน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ได้มีการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ **สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง** โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ส่งประเด็นความคิดเห็นกลับคืนมา แต่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรียังไม่ได้ส่ง

ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมส่งความคิดเห็น จำนวน 2 หน่วยงาน คือ **สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ**

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

(1) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง ในกรณีที่มีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียงประชามติ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ประหยัดงบประมาณ แต่จำนวนผู้มาใช้สิทธิอาจน้อยกว่าการเลือกตั้งปกติ - เป็นการทำเช่นเดียวกับนานาอารยประเทศ **(เว็บไซต์)**	- ทำให้การประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่จะประชามติทำได้ยากขึ้น ทำให้ประชาชนสับสนได้ **(เว็บไซต์)**
- เนื่องจากจะเป็นการลดภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียงประชามติ อีกทั้งยังเป็นการลดภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวอาจมีข้อสังเกต ดังนี้ (1) กรณีของสถานที่ในการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติที่มีมากกว่าหนึ่งแห่ง ซึ่งอาจจะทำให้ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเกิดความสับสนในเรื่องของสถานที่และอาจสับสนในส่วนของขั้นตอนและกระบวนการของการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติได้ ดังนั้น ควรที่จะมีการกำหนดสถานที่และขั้นตอนให้ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในกระบวนการได้อย่างถูกต้อง (2) อาจจะมีปัญหาในเรื่องของความพร้อมของเจ้าหน้าที่หรืองบประมาณที่ไม่เพียงพอในการดำเนินการ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อบกพร่องและทำให้การออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งไม่มีประสิทธิภาพได้	-

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
(3) ควรกำหนดข้อยกเว้นที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งจำเป็นต้องให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อประโยชน์ของประเทศหรือประโยชน์สาธารณะตามที่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้เป็นวันเดียวกับการเลือกตั้งฯ ที่กำหนดไว้ **(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)**	
- เห็นด้วยโดยไม่ระบุเหตุผล **(สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ)**	-
-	- การกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติพร้อมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในกรณีดำรงตำแหน่งครบวาระจะพิจารณาจากเหตุผลภาระงาน งบประมาณ และการที่ประชาชนต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง โดยมิได้พิจารณาถึงโครงสร้างในการบริหารจัดการออกเสียงประชามติและการจัดเลือกตั้งแต่ละประเภทในมิติอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย อาจส่งผลกระทบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิได้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ ดังนี้ (1) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง/ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประชาชนบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน (2) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักรได้ แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	หรือนอกราชอาณาจักร ประชาชนอาจเกิดความสับสนว่าได้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัด/นอกราชอาณาจักรไปแล้ว เนื่องจากวันออกเสียง/วันเลือกตั้ง ไม่สามารถไปใช้สิทธิออกเสียง/เลือกตั้ง ในเขตออกเสียง/เขตเลือกตั้งได้ แต่เมื่อถึงวันที่ต้องไปใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียง/นอกราชอาณาจักร จะไม่ได้รับบัตรออกเสียงลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (3) การออกเสียงนอกเขตจังหวัด/การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่วันเดียวกัน ประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิ 2 ครั้ง คือวันที่กำหนดให้มีการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง 1 ครั้ง และวันที่กำหนดให้มีการออกเสียงอีก 1 ครั้ง (4) การกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติพร้อมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในกรณีดำรงตำแหน่งครบวาระ หากพิจารณาโครงสร้างในการบริหารจัดการ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกันแล้ว พบว่ายังมีความไม่สอดคล้องกันในเรื่องดังต่อไปนี้ - หน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ - เขตออกเสียง หน่วยออกเสียงที่ออกเสียง และเขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งที่เลือกตั้ง

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	- เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง - คุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียงและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง - การใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง และการใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง - การนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนน โดยรายละเอียดความแตกต่างของกฎหมายทั้ง 3 ฉบับดังกล่าว ปรากฏตามภาคผนวก **(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ไม่มี

(2) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- น่าจะเป็นทางเลือกของประชาชน - เพื่อให้การลงคะแนนสะดวกต่อประชาชนมากขึ้น - ได้ แต่เห็นควรอย่างยิ่งที่จะต้องระบุหมายเลขบัตรประชาชนและหมายเลขเลเซอร์หลังบัตรประชาชน **(เว็บไซต์)**	-
- เนื่องจากการกำหนดให้สามารถมีการออกเสียงในรูปแบบดังกล่าว จะสร้างความสะดวกและช่วยลดภาระให้กับประชาชนซึ่งอาจจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือผู้ที่เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิออกเสียงได้ แต่ในส่วนของระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่จะนำมาใช้ดำเนินการนั้น ควรมีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันการรั่วไหลของการลงคะแนนออกเสียงและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนได้ **(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)**	-

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ไม่มี

(3) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เพื่อลดปัญหาผู้มาใช้สิทธิไม่พอจนไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ **(เว็บไซต์)**	- ควรใช้เกณฑ์เห็นด้วย อย่างน้อย 70% เพราะเป็นจำนวนที่แสดงถึงความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับบริบทกฎหมายใหม่ของประชาชน - ผู้ที่มาออกเสียงอาจจะน้อยกว่า เพราะถ้าเลือกตั้งท้องถิ่นจะใช้เกณฑ์ไม่ได้ **(เว็บไซต์)**
- เห็นด้วยเฉพาะประเด็นการกำหนดให้ต้องมีคะแนนเสียงที่แสดงความคิดเห็นมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ **(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)**	- เนื่องจากการออกเสียงประชามติเป็นการนำเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือต้องการให้ประชาชนมีการแสดงความเห็นด้วยการออกเสียงลงคะแนน เพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ก่อนที่จะนำมติหรือการตัดสินใจนั้นออกเป็นกฎหมายหรือนำไปปฏิบัติต่อไป ดังนั้น หากกำหนดให้การออกเสียงประชามติ โดยถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงนั้น จะทำให้ไม่สามารถสะท้อนความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้ และกระบวนการดังกล่าวอาจจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจกับประชาชนในการบริหารประเทศ **(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)**

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ไม่มี

(4) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ควรเป็นการสร้างกติกาที่ยอมรับกันทุกฝ่าย - ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ปัญหาจะเกิดได้อย่างไรถ้าให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำแบบโปร่งใสจริง ๆ - ป้องกันปัญหาการถูกจับกุมอย่างคราวจัดทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ **(เว็บไซต์)**	-

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- เนื่องจากประชาชนทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในการออกเสียงโดยอิสระและเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องตามมาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น แต่จะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทบต่อสุขภาพของประชาชน นั้นจะกระทำมิได้ ซึ่งประเด็นของการออกเสียงประชามติในแต่ละประเด็นนั้น ก็อาจมีทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบ การเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ถือเป็นการรับฟังเจตนารมณ์ของประชาชนว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ในประเด็นหรือเรื่องที่จัดทำประชามติ **(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)**	-
-	- การให้ข้อมูลในเรื่องที่จัดทำประชามติโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มาตรา 14 และมาตรา 15 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องที่จัดทำประชามติให้ประชาชนได้ทราบในหลากหลายช่องทาง ทั้งการส่งข้อมูลให้เจ้าบ้านทราบไม่น้อยกว่า 3 วัน ก่อนวันออกเสียง การเผยแพร่ข้อมูลทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ โดยต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติ และต้องไม่มีลักษณะเป็นการชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น นอกจากนี้ มาตรา 16 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึงอีกด้วย ในส่วนของการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ พระราชบัญญัติว่าด้วยการ

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีเจตนารมณ์ต้องการให้ประชาชน พรรคการเมือง องค์กรเอกชน และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม มีสิทธิและเสรีภาพในการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อการออกเสียงได้โดยเสรี เสมอภาค และเท่าเทียม การจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นผ่านทางวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวต้องเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างรอบด้านและเท่าเทียม ตามมาตรา 16 วรรคสอง และหากหน่วยงานของรัฐจัดกิจรรมเพื่อให้ข้อมูลในการออกเสียงจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน พรรคการเมือง องค์กรเอกชน และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้เข้าร่วมอย่างเสรีและเท่าเทียม ตามมาตรา 17 วรรคสอง คณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงแต่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ และกำกับดูแลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การจัดกิจกรรมหรือการแสดงความคิดเห็นของประชาชน พรรคการเมือง องค์กรเอกชน และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เป็นไปอย่างเสรี เสมอภาค และเท่าเทียม ซึ่งต่างจากเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 81 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีหน้าที่สนับสนุนการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครและพรรคการเมือง เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมแก่ผู้สมัครทุกคนและทุกพรรคการเมืองในการที่ประชาชนจะได้ทราบตัวผู้สมัครและนโยบายของพรรคการเมืองที่ต้องการจะเลือก ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นผู้จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน **(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ไม่มี

(5) ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

1) มีปัญหาการบังคับใช้ เนื่องจากวิธีการและการประชาสัมพันธ์ **(เว็บไซต์)**

2) มีปัญหาการบังคับใช้ เช่น การจัดทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญที่มีผู้รณรงค์ถูกจับกุม **(เว็บไซต์)**

3) มีปัญหาการบังคับใช้มาก การแก้ไขร่างพระราชบัญญัติหรือยกร่างพระราชบัญญัติใหม่จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ **(เว็บไซต์)**

4) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 อาจมีปัญหาในกรณีของการกำหนดประเด็นในการออกเสียงประชามติ ซึ่งในบางประเด็นประชาชนอาจมีความเข้าใจในแต่ละประเด็นคลาดเคลื่อนกับความหมายที่แท้จริง จึงควรกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้แก่ประชาชนได้เข้าใจในประเด็นนั้น ๆ อย่างถูกต้อง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญในการลงประชามติ และสามารถออกเสียงตามความต้องการของตนได้อย่างแท้จริง โดยการดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ **(สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)**

5) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่พบปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 **(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

(6) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) ควรกำหนดให้ผู้รณรงค์มีสิทธิแสดงความเห็นได้เช่นเดียวกับการหาเสียงเลือกตั้ง **(เว็บไซต์)**

2) กระทรวงการต่างประเทศมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการออกเสียงในต่างประเทศ ดังนี้

(1) ข้อพิจารณาด้านการปฏิบัติ

การจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรมีบริบทในการดำเนินงานและการบริหารจัดการที่แตกต่างไปจากการดำเนินการในราชอาณาจักร เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากรของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ที่จะปฏิบัติงานและแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ประกอบกับชุมชนไทยในต่างประเทศมีลักษณะที่แตกต่างกัน รวมทั้งขนาดของประเทศ การกระจุกหรือกระจายตัวของชุมชนไทยทั้งภายในประเทศที่สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ตั้งอยู่และประเทศในเขตอาณา นอกจากนี้ ยังมีข้อแตกต่างในวิธีการนับคะแนน โดยการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรจะต้องส่งบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนแล้วกลับมานับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งในราชอาณาจักร ซึ่งกระทรวงฯ เห็นว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากการนับคะแนนในต่างประเทศอาจทำให้ไม่เป็นการลงคะแนนทางลับ เพราะบางเขตอาจมีผู้ขอใช้สิทธิเพียง 1 ราย ซึ่งจะทำให้ทราบว่าผู้นั้นลงคะแนนเสียงให้พรรคใดและอาจทำให้เกิดข้อร้องเรียนในการบริหารจัดการการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรได้ ในขณะที่การออกเสียงประชามติกำหนดให้นับคะแนนนอกราชอาณาจักรภายใน 48 ชั่วโมง ดังนั้น กระทรวงฯ จึงเห็นควรมีการหารือและพิจารณาทบทวนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกันและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ

(2) การลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร

หากกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง กระทรวงฯ เห็นว่า ควรจัดทำระบบลงทะเบียนที่แยกกันสำหรับการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร เมื่อคำนึงว่าการเลือกตั้งจะแบ่งรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงตามเขตเลือกตั้งจำนวน 400 เขต ขณะที่การออกเสียงประชามติจะแบ่งรายชื่อตามเขตจังหวัด เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติตามเขตต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง

(3) วิธีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

- การเลือกตั้งและการออกเสียงแบบคูหา จะต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเผื่อเวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่มีผู้มีสิทธิจำนวนมาก เช่น การนับจำนวนบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงก่อนเปิดคูหา การแจกบัตรให้แก่ผู้มีสิทธิ การประกาศจำนวนบัตรหลังปิดคูหา การบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน การกำหนดรูปแบบคูหาและการจัดวางหีบบัตร เป็นต้น รวมทั้งต้องเตรียมการผลิตและจัดส่งบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงไปยังประเทศต่าง ๆ ให้ทันตามกำหนด

- การเลือกตั้งและการออกเสียงทางไปรษณีย์ ซึ่งเป็นทางเลือกหลักเพื่อเข้าถึงชุมชนไทยในประเทศที่ระบบไปรษณีย์มีประสิทธิภาพและในพื้นที่ห่างไกล โดยการลงคะแนนเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติได้กำหนดรายการเอกสารที่จะต้องจัดส่งให้แก่ผู้มีสิทธิแตกต่างกันไป ทั้งบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียง บัญชีรายชื่อ ส.ส. ประเด็นที่จะออกเสียง ซองสำหรับใส่บัตรที่ลงคะแนนหรือออกเสียงแล้ว เป็นต้น ดังนั้น หากกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง จึงต้องกำหนดให้ชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติงานและผู้มีสิทธิออกเสียงว่า ให้ดำเนินการแยกกัน โดยส่งเอกสารแยกซองหรือส่งรวมกัน รวมทั้งต้องกำหนดตารางปฏิบัติงานเพื่อให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำเอกสารที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว เป็นต้น

(4) การนับคะแนน

- หลังปิดการลงคะแนนเลือกตั้งและการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรแล้ว สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะต้องคัดแยกบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนแล้วตามเขตเลือกตั้งเพื่อส่งกลับมานับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งให้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่จะต้องเริ่มนับคะแนนเสียงประชามติหลังปิดการออกเสียงในประเทศไทยโดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 48 ชั่วโมง ดังนั้น หากกำหนดให้จัดออกเสียงประชามติควบคู่ไปกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในช่วงเวลาเดียวกัน จำเป็นต้องกำหนดวันออกเสียงและตารางเวลาการปฏิบัติงานก่อนวันออกเสียงในประเทศพอสมควร เนื่องจากต้องเผื่อเวลาสำหรับการคัดแยกและจัดส่งบัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรกลับไปนับคะแนนภายในประเทศก่อนวันออกเสียงและเลือกตั้งที่กำหนด จากนั้นจึงเริ่มนับคะแนนออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรในต่างประเทศได้ตามที่พระราชบัญญัติฯ กำหนด

- หากมีผู้ใช้สิทธิออกเสียงนอกราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก อาจไม่สามารถบริหารจัดการการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรให้แล้วเสร็จได้ทันภายในห้วงเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้เดิม และอาจไม่สามารถนับคะแนนประชามติให้แล้วเสร็จได้ทันภายใน 48 ชั่วโมง ตามข้อ 66 ของพระราชบัญญัติฯ จึงควรพิจารณาขยายกรอบเวลาการนับคะแนนประชามตินอกราชอาณาจักรจาก 48 ชั่วโมง เป็น 72 หรือ 96 ชั่วโมง เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันตามที่กำหนด

(5) การออกเสียงด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์

การใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือโดยวิธีอื่นเป็นเรื่องที่ควรสนับสนุน ทั้งการลงคะแนนเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนไทยในต่างประเทศที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ และอยู่ห่างจากเมืองที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ตั้งอยู่ นอกจากนี้ เทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถรองรับการพัฒนาระบบการออกเสียงที่มั่นคงปลอดภัย ป้องกันการทุจริต และมีวิธีการยืนยันตัวตนทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนจะช่วยประหยัดงบประมาณและลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งบัตรออกเสียงจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศ และทำให้การบริหารจัดการในภาพรวมเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(6) ประเด็นอื่น ๆ

ไม่มีข้อขัดข้องต่อประเด็นอื่น ๆ ที่ขอรับฟังความคิดเห็น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง **(สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ)**

3) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพิ่มเติม ดังนี้

(1) การแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ควรจะต้องพิจารณาควบคู่กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เพื่อมิให้เกิดประเด็นในเรื่องของการขัดหรือแย้งกันของกฎหมาย

(2) ในการเลือกวิธีการออกเสียงประชามติตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา 12 วรรคสอง นอกจากการใช้บัตรออกเสียง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาเหตุผลดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

- การออกเสียงโดยวิธีลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น จะต้องมีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียง แต่การออกเสียงโดยวิธีการเหล่านั้นยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงหรือไม่ โดยเฉพาะในการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการจัดทำระบบ หากศึกษาแล้วอาจมีค่าใช้จ่ายที่มากกว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียงก็ได้

- ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อวิธีการในการออกเสียง โดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น ที่จะต้องเป็นการใช้วิธีลงคะแนนออกเสียงโดยตรงและลับตามร่างมาตรา 12 วรรคแรก หากคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้มีการออกเสียงโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียงอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในเรื่องขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับหรือประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตในการออกเสียงอันอาจเป็นเหตุให้การคัดค้านการออกเสียงประชามติในครั้งนั้นว่าไม่เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมายได้ **(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้ง ทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ สำหรับวิธีการออกเสียง จากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ แก้ไขเป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงสามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิ นอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งเห็นว่าไม่ควรแยกประเภทการออกเสียงว่าเป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือเป็นเพียงการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องจากกระบวนการจัดการออกเสียงเป็นกระบวนการเดียวกัน และใช้งบประมาณจำนวนมาก เป็นการไม่คุ้มค่ากับงบประมาณหากจะจัดการออกเสียงเพียงเพื่อให้การปรึกษา และหากกำหนดให้ผลการออกเสียงต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (เสียงข้างมากเด็ดขาด) เห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการออกเสียงประชามติต่างกับการเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแปรในการหาเสียงและรณรงค์ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งหลายครั้งยังพบว่ามีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งประเด็นนั้นอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป จึงไม่มาใช้สิทธิออกเสียง ดังนั้น จึงไม่ควรนำจำนวนประชาชนในส่วนนี้มาเป็นผลต่อการออกเสียง และควรแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะจัดทำประชามติ ซึ่งสอดคล้องกับการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ 2560 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากธรรมดา และสุดท้าย คือ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2541

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 166 มาตรา 256 (8) ดังนี้

“มาตรา 166 ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใดอันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา 256 (8) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะ ต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาล หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการ ตาม (7) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (7) ต่อไป”

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง ทำให้เกิดความสะดวกต่อประชาชนในการไม่ต้องไปใช้สิทธิหลายครั้ง อีกทั้งทำให้ประหยัดงบประมาณแผ่นดิน สามารถนำงบประมาณไปกระตุ้นเศรษฐกิจหรือแก้ไขปัญหาสังคมเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ นอกจากนี้การกำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกันทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ เป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีในวงกว้าง กระตุ้นและก่อให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์และรอบด้าน และมีข้อมูลที่ผ่านการคิดและไตร่ตรองก่อนออกเสียงประชามติ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำข้อมูลเผยแพร่และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในเรื่องที่จะจัดทำประชามติให้แก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอและรับทราบเรื่องที่ตนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ทั้งเรื่องที่คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติ และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องที่สำคัญ โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง ทั้งการส่งเอกสารทางไปรษณีย์ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารมวลชนทุกแขนง ทั้งหนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ สถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุและโทรทัศน์ของภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการออกเสียงประชามติและสามารถออกเสียงตามเจตจำนงของตนได้อย่างแท้จริง

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

(2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(3) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564

(4) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(5) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(6) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2565

(7) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

- ไม่มี

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

- ไม่มี

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ คือ (1) กรณีบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยประชาชนบางคนมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง แต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน (2) กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร จึงอาจจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ (3) ความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่อาจขัดหรือแย้งกัน คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ, เขตออกเสียง หน่วยออกเสียง ที่ออกเสียง และเขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง, เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง, คุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียงและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, การใช้สิทธิออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง และการใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนน

นอกจากนี้ การออกเสียงประชามติที่กำหนดให้ออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก และช่วยลดภาระให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ที่ไม่สามารถเดินทางโดยสะดวก แต่อย่างไรก็ตาม การออกเสียงด้วยวิธีการดังกล่าวยังไม่สามารถประเมินได้ว่ามีค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่ากว่าการออกเสียงโดยใช้บัตรออกเสียง โดยเฉพาะการออกเสียงทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดทำระบบ ดังนั้น จึงควรคำนึงถึงความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้จ่าย และควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความมีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันการรั่วไหลของการออกเสียงประชามติ และข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน อย่างไรก็ตาม สำหรับการออกเสียงโดยวิธีอื่นตามร่างมาตรา 12 วรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้มีการออกเสียงโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้บัตรออกเสียง อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในเรื่องการขัดกับหลักการออกเสียงโดยตรงและลับ หรือประสิทธิภาพในการ

ป้องกันการทุจริตในการออกเสียง อันอาจเป็นเหตุให้การคัดค้านการออกเสียงประชามติครั้งนั้นว่าไม่เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ การออกเสียงประชามติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น หากกำหนดให้การออกเสียงประชามติโดยถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงนั้น จะทำให้ไม่สามารถสะท้อนความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้ และกระบวนการดังกล่าวอาจจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจกับประชาชนในการบริหารประเทศ ดังนั้น จากผลกระทบดังกล่าวข้างต้น การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติจึงควรมีการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องควบคู่กัน เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี ☑ ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติ อนุญาต

☐ มี ☑ ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

☐ มี ☑ ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

☐ มี ☑ ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

☐ มี ☑ ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ ซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

☐ มี ☑ ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

☐ มี ☑ ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

☐ มี ☑ ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี ☑ ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

☑ ไม่มี
☐ โทษทางอาญา
☐ โทษทางปกครอง
☐ โทษปรับเป็นพินัย
☐ โทษอุปกรณ์

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมายทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก

ความแตกต่างในสาระสำคัญของกระบวนการ ในการออกเสียงประชามติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ความแตกต่างในสาระสำคัญของกระบวนการในการออกเสียงประชามติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
๑.	การกำหนดวันออกเสียง/วันเลือกตั้ง	ต้องไม่เร็วกว่า ๙๐ วันและไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ หรือนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑)	ภายใน ๕ วันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๒)	ภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระ (มาตรา ๑๑)
๒.	ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติ โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล (เทียบเคียง มาตรา ๑๑ วรรคสาม และมาตรา ๘๓)	คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รับผิดรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล (เทียบเคียง มาตรา ๑๖๙)	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (มาตรา ๑๔)
๓.	เขตออกเสียง/เขตเลือกตั้ง	เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง (มาตรา ๑๘)	เขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๒๖)	๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๑)) ๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๒)) ๓. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น ๒ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓))

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
				๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น ๓ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๕. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนคร ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๖. การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๔)) ๖. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง (มาตรา ๑๙ (๓)) ๗. การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๒๒)
๔.	หน่วยและที่ออกเสียง /หน่วยและที่เลือกตั้ง	ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่กำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียงเป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (มาตรา ๑๙)	ให้คณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้งกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง และที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง (มาตรา ๓๐)	ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๔ (มาตรา ๒๓)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
๕.	ผู้อำนวยการ	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง (มาตรา ๒๙)	คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ คน (มาตรา ๑๘ (๑))	หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๒๕)
๖.	คณะกรรมการประจำเขตออกเสียง/เขตเลือกตั้ง/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนไม่เกิน ๕ คน (ข้อ ๔๐)	จำนวน ๓ คน (ข้อ ๑๘)	๑. กรุงเทพมหานครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวน ๕ คน (ข้อ ๓๑ (๑)) ๒. เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน ๓ คน (ข้อ ๓๑ (๒))
๗.	คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ	อำเภอละ ๑ คณะ โดยให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน (ข้อ ๕๗)	ไม่ได้กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำอำเภอ	ไม่ได้กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำอำเภอ
๘.	คณะกรรมการประจำหน่วย/คณะกรรมการนับคะแนน	ประธานกรรมการประจำหน่วยออกเสียง ๑ คน และกรรมการประจำหน่วยออกเสียงอีกไม่น้อยกว่า ๔ คน (ข้อ ๖๐ (๑))	๑. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง มีจำนวน ๙ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอีก ๘ คน (ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง) ๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง/นอกเขตเลือกตั้ง/นอกราชอาณาจักร อย่างน้อยชุดละ ๙ คน ประกอบด้วย	มีจำนวน ๙ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอีกจำนวน ๘ คน (ข้อ ๔๕)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
			ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอีก ๘ คน (ข้อ ๒๕ วรรคสอง)	
๙.	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย /เจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย	ให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่ออกเสียงแห่งละ ๑ คน (ข้อ ๖๒ (๑))	ให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง อย่างน้อยแห่งละ ๑ คน (มาตรา ๓๓)	ให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งอย่างน้อยที่เลือกตั้งละ ๒ คน (ข้อ ๕๑) และให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย (ข้อ ๕๔)
๑๐.	คุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียง /ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตออกเสียงมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันออกเสียง (มาตรา ๒๐ (๓))	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๓๑ (๓))	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑ ปีนับถึงวันเลือกตั้ง (มาตรา ๓๘ (๓))
๑๑.	การใช้สิทธิออกเสียง/การใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑. ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงของหน่วยออกเสียงใด ให้ลงคะแนนออกเสียงได้ ณ หน่วยออกเสียงนั้น (มาตรา ๔๐) ๒. ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเวลาน้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันออกเสียง จะไปลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงที่อยู่นอกเขตออกเสียงในวันออกเสียงได้ (มาตรา ๔๑)	๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใด ให้ออกเสียงลงคะแนนได้ ณ ที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น (มาตรา ๘๙) ๒. ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน (มาตรา ๑๐๖)	ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งนั้น (ข้อ ๑๔๙)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
		๓. ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรสามารถไปลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงนอกราชอาณาจักรได้ (มาตรา ๕๓) ๔. ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร อาจกำหนดให้มีการจัดที่ออกเสียงสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ (มาตรา ๔๔)	๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการ ให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ให้ยื่นขอลงทะเบียนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๑๐๗) ๔. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรจะขอลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะในครั้งนั้น ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ก็ได้ (มาตรา ๑๐๙) ๕. ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร อาจกำหนดให้มีการจัดที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ (มาตรา ๙๒ วรรคสอง)	
๑๒	การนับคะแนน /การประกาศผลการนับคะแนน	๑. เมื่อปิดการลงคะแนนออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วย/	๑. เมื่อปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วย	คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้ง

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
		คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงนอกเขตจังหวัด/คณะกรรมการประจำที่ออกเสียงสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุดำเนินการนับคะแนนและรายงานผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการประจำเขต (มาตรา ๕๘ และ ๕๙) ๒. คณะกรรมการประจำเขตรวมผลคะแนนออกเสียงจากทุกหน่วยออกเสียงภายในเขตออกเสียงและที่ออกเสียงนอกเขตจังหวัดเพื่อรายงานผลการรวมคะแนนออกเสียงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าวันถัดจากวันออกเสียง (มาตรา ๖๗) ๓. การนับคะแนนออกเสียงนอกราชอาณาจักรให้ดำเนินการนับคะแนนออกเสียง ณ สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ หรือสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนดภายใน ๔๘ ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนออกเสียงในราชอาณาจักร (มาตรา ๖๖)	เลือกตั้ง/คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง/นอกเขตเลือกตั้ง/นอกราชอาณาจักรดำเนินการนับคะแนนและรายงานผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการประจำเขต (มาตรา ๑๑๖ และ ๑๒๐) ๒. เมื่อรวบรวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งรวมทั้งคะแนนที่ได้จากการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ (มาตรา ๑๒๓ และ ๑๒๔) ๓. ในการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักร คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยความเห็นชอบของกระทรวงการต่างประเทศจะกำหนดให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรก็ได้ หากจะเป็น	ของแต่ละหน่วยเลือกตั้งโดยให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งและรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทันที (มาตรา ๙๗ และ ๑๐๒)

ลำดับ	ภารกิจ	การออกเสียงประชามติ	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
			การสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้ง (มาตรา ๑๑๓)	

หมายเหตุ

๑. การออกเสียงประชามติ นำข้อมูลมาจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นำข้อมูลมาจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำข้อมูลมาจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ)

โดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ค
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย	**1-1**
1. ชื่อร่างกฎหมาย	1-1
2. หลักการและเหตุผล	1-1
3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย	1-1
ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	**2-1**
1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น	2-1
2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย	2-1
3. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	2-7
4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น	2-8
5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น	2-8
6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น	2-9
ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	**3-1**
1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย	3-1
2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย	3-1
3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ	3-1
4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น	3-2
5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย	3-2
6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)	3-3
7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาตอนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่	3-4
8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ	3-4
9. บทกำหนดโทษ	3-4
ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย	**4-1**

บทสรุปผู้บริหาร

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่เสนอโดย นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ มีหลักการเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จ โดยใช้ระยะเวลาไม่เร็วกว่า 60 วัน แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงาน มีการกำหนดให้มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และยังให้มีการแก้ไขในเรื่องผลการออกเสียง โดยถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงเป็นข้อยุติ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา และส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบสรุปได้ดังนี้

ผลการรับฟังความคิดเห็น พบว่า 1) ประเด็นการแก้ไขให้การกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ ได้ ส่วนใหญ่เห็นด้วยเนื่องจากสามารถประหยัดงบประมาณและยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ไม่ต้องออกไปใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง แต่มีข้อสังเกตในการแก้ไขจะต้องคำนึงถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการขัดกันของกฎหมาย 2) เห็นด้วยในประเด็นการกำหนดระยะเวลาให้แล้วเสร็จในการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับการเลือกตั้งอื่น ๆ ในระยะเวลาไม่เร็วกว่า 60 วัน แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน เพราะเป็นระยะเวลาที่มีความเหมาะสม โดยเฉพาะกรณีที่ต้องดำเนินการนอกราชอาณาจักร 3) เห็นด้วยในประเด็นการกำหนดให้มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) สำหรับประเด็นการออกเสียงที่ถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงเป็นข้อยุติ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย โดยอาจจะมีการกำหนดความสำคัญและผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศหรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ควรต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ข้อยุติของการออกเสียงประชามติตามระดับความสำคัญที่แตกต่างกันออกไป

การวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย พบว่ามีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 166 และมาตรา 256 (8) เกี่ยวกับเรื่องที่คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติ และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องที่สำคัญโดยประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับจากการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ การกำหนดวันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง ทำให้เกิดความสะดวกต่อประชาชนในการไม่ต้องไปใช้สิทธิหลายครั้งและทำให้ประหยัดงบประมาณแผ่นดิน

ส่วนผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย คือ การกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ ตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เช่น กรณีประชาชนบางคนมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง แต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือกรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร ซึ่งกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นไม่มีการบัญญัติไว้ ซึ่งเป็นความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการโดยใช้ระยะเวลาไม่เร็วกว่า 60 วัน แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน เป็นกรอบระยะเวลาที่เหมาะสมมีความยืดหยุ่น โดยเฉพาะกรณีที่เปิดให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ต่างประเทศสามารถออกเสียงได้ เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารจัดการได้ นอกจากนี้การกำหนดให้มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติ นอกจากจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังสามารถช่วยให้เกิดความคุ้มค่าทั้งด้านงบประมาณ และเป็นการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างมลพิษแก่สิ่งแวดล้อมลงได้

สำหรับประเด็นผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption Risk Assessment) พบว่า ไม่มีถ้อยคำในบทบัญญัติดังกล่าวที่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) แต่อย่างใด

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของร่างกฎหมาย

1. ชื่อร่างกฎหมาย “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

☐ กฎหมายใหม่ ☑ แก้ไขเพิ่มเติม ☐ ยกเลิก

2. หลักการและเหตุผล

2.1 หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเกณฑ์การกำหนดวันออกเสียงประชามติและเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ ได้

2. กำหนดผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการ ในกรณีที่มีการออกเสียงประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ

3. กำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

4. กำหนดให้การเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติสามารถกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้

5. แก้ไขเงื่อนไขการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ

6. แก้ไขลักษณะการจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มรัฐธรรมนูญ

7. เพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดเขตออกเสียงประชามติ

8. กำหนดให้หน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงประชามติสอดคล้องกับหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ในกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งในวันเดียวกันกับการออกเสียงประชามติ

9. กำหนดผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเขตการเสียงประชามติ

10. กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

2.2 เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีบางส่วนที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น การกำหนดกติกาให้เป็นธรรมมากขึ้น การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้นในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและในการเข้าชื่อเสนอประชามติ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นในการจัดการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้เสนอร่างกฎหมาย

☑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ☐ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ 2 การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

1. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

โดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีบางส่วนที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น การกำหนดกติกาให้เป็นธรรมมากขึ้น การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้นในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและในการเข้าชื่อเสนอประชามติ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นในการจัดการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จากสภาพดังกล่าวข้างต้น เพื่อช่วยให้เกิดความคุ้มค่าและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการของภาครัฐและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด จึงควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 โดยมีการกำหนดเกณฑ์การกำหนดวันออกเสียงประชามติและเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ กำหนดให้สามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติ แก้ไขเงื่อนไขการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ เพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดเขตออกเสียงประชามติ

2. ตารางเปรียบเทียบร่างกฎหมาย

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	**ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ**
	มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 9/1 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 “มาตรา 9/1 การกำหนดวันออกเสียงประชามติตามมาตรา 9 ต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภาหรือวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติแล้วแต่กรณี ในการจัดให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 หากคณะรัฐมนตรีเห็นว่าควรจัดให้มีการออกเสียงในวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันออกเสียงที่แตกต่างจากเกณฑ์ตามวรรคหนึ่งได้ แต่ต้องไม่เร็วกว่าหกสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีมีมติ แล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ
	ในการจัดให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (2) (3) (4) และ (5) หากคณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันออกเสียงที่แตกต่างจากเกณฑ์ตามวรรคหนึ่งได้”
	มาตรา 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 9/2 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 “มาตรา 9/2 ในกรณีที่มีการออกเสียงในวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น ให้การกำหนดผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด"
มาตรา 10 เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 9 (1) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนด ตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก	**มาตรา 5** ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 10 เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 9 (1) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบ และให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนด ตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ *ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวัน และไม่ช้า*

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ
ประธานรัฐสภา ในการแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบพร้อมกับส่งให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย	*ตอว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา* ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 9/1 *ในการแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบพร้อมกับส่งให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย”*
มาตรา 11 เมื่อมีกรณีที่จะต้องจัดให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (4) ให้ประธานรัฐสภาแจ้งมติเห็นชอบของแต่ละสภาให้นายกรัฐมนตรีทราบ ในการแจ้งดังกล่าวให้ส่งสาระสำคัญของเรื่องที่จะขอทำประชามติในลักษณะที่ประชาชนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญได้โดยสะดวกให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 9 (5) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา 20 มาตรา 21	**มาตรา 6** ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 9 (5) อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการถูกจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้เป็นไปตามมาตรา 20 มาตรา 21

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ
และมาตรา 24 เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (2) (3) (4) หรือ (5) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก	และมาตรา 24 <u>การเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและการร่วมเข้าชื่อตามมาตรา 9 (5) จะต้องกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้</u> เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา 166 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในการที่จะให้มีการออกเสียงตามมาตรา 9 (2) (3) (4) หรือ (5) ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงตามวันที่กำหนดตามที่ได้หารือร่วมกับคณะกรรมการ *ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เว้นแต่กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีเหตุผลความจำเป็นในทางงบประมาณหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดวันแตกต่างจากที่กำหนดไว้ได้ ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก* <u>ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 9/1 ในประกาศดังกล่าวต้องระบุเรื่องที่จะขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติ โดยมีข้อความที่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งในเรื่องที่จะจัดทำประชามติได้โดยสะดวก”</u>

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ
มาตรา 13 การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น	**มาตรา 7** ให้ยกเลิกความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 13 การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น”
มาตรา 14 ในการจัดทำประชามติตามมาตรา 10 ให้คณะกรรมการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุปที่ได้รับจากประธานรัฐสภาตามมาตรา 10 วรรคสองให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป การเผยแพร่ข้อมูลตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องเผยแพร่ผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศให้มีการออกเสียง รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลส่งให้เจ้าบ้านทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันออกเสียง และเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐด้วย การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็น	**มาตรา 8** ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “การจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงและต้องไม่มีลักษณะเป็น

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ
การชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น	การชี้นำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบลงคะแนนออกเสียงทางใดทางหนึ่งกับเรื่องที่จะมีการออกเสียงนั้น”
มาตรา 18 การออกเสียงให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง	**มาตรา 9** ให้ยกเลิกความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 18 การออกเสียง จะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่น เป็นเขตออกเสียงก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”
มาตรา 19 ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่กำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียงเป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้	**มาตรา 10** ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 19 ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่กำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียงเป็นการกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีพื้นที่ใดมีการเลือกตั้งอื่นในวันเดียวกันกับการออกเสียงประชามติ ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้นเป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์

พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นายพริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ
	วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”
มาตรา 29 ในการออกเสียงแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกินห้าคนและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย	**มาตรา 11** ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 29 ในการออกเสียงแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการประจำเขตไม่เกินห้าคนและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในเขตออกเสียงตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย”
	มาตรา 12 ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

1) ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

2) ผู้เกี่ยวข้องโดยอ้อม

1. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
3. สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
4. สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
5. สำนักงบประมาณ
6. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

3) ผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

ประชาชน

4. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากมีการกำหนดให้วันออกเสียงประชามติสามารถออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกันของการเลือกตั้งอื่น ๆ ได้

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันของการเลือกตั้งอื่น ๆ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ โดยใช้ระยะเวลาไม่เร็วกว่า 60 วัน แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน

3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติสามารถกระทำการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการออกเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงถือเป็นข้อยุติในการจัดทำประชามติ โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง

5. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

6. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

5. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

5.1 กรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ จำนวน 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2567

เนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าไม่เป็นร่างการเงิน ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน โดยร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีกรอบระยะเวลาดำเนินการสำหรับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ นับตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 4 เมษายน 2567 ซึ่งได้มีการประสานจากหน่วยงานที่ได้จัดส่งหนังสือเพื่อการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ว่าอยู่ในระหว่างจัดทำความคิดเห็น จึงไม่สามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ จึงขยายระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นออกไปอีก 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน - วันที่ 19 เมษายน 2567

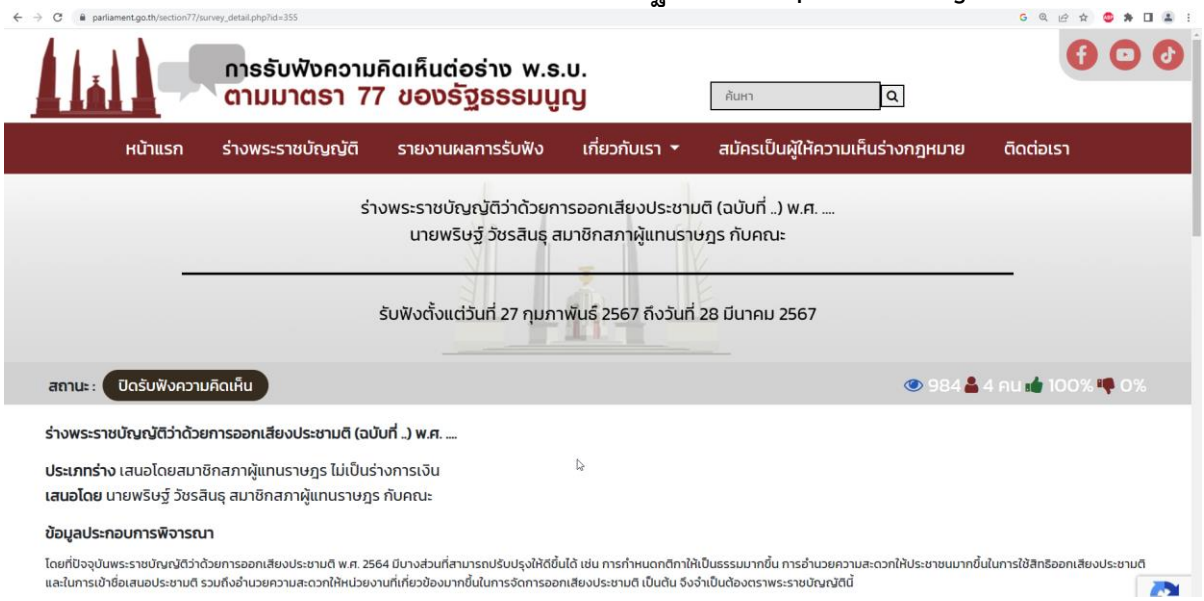
5.2 วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(1) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาและส่งประเด็นไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

(1.1) ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2567 ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2567 รวมระยะเวลา จำนวน 30 วัน

(1.2) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(1.3) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(1.4) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

1. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
2. กระทรวงมหาดไทย
3. กระทรวงการต่างประเทศ
4. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
5. สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี
6. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

(2) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่น

- ไม่มี

6. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

6.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

(1) จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th โดยมีผู้เข้าชม จำนวน 983 คน และมีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 4 คน ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

- **เพศ** เพศชาย จำนวน 2 คน และเพศหญิง จำนวน 2 คน
- **อายุ** อายุระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 1 คน 31 – 40 ปี จำนวน 1 คน 51 - 60 ปี จำนวน 1 คน และ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน

- **ระดับการศึกษา** ระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน

- **อาชีพ** รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน ข้าราชการบำนาญ จำนวน 1 คน และรับจ้าง 2 คน

- **ความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติ** ในฐานะประชาชน จำนวน 4 คน

(2) จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ได้มีการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม จำนวน 6 หน่วยงาน

ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ ที่ได้แสดงความคิดเห็นมี จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการต่างประเทศ

6.2 ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้ดังนี้

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากมีการกำหนดให้วันออกเสียงประชามติสามารถออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกันของการเลือกตั้งอื่น ๆ ได้

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ชอบธรรม เป็นธรรม ยุติธรรม ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เกิดความสะดวกต่อประชาชน และเป็นเหมือนกับอารยประเทศ **(เว็บไซต์)** - การออกเสียงประชามติและการออกเสียงเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ล้วนเป็นกลไกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ซึ่งการจัดให้มีการออกเสียงประชามติหรือการออกเสียงเลือกตั้งในแต่ละครั้งมีการใช้งบประมาณของแผ่นดินจำนวนมาก ดังนั้น หากวันออกเสียงประชามติและวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในห้วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน การกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งดังกล่าว จะทำให้สามารถลดงบประมาณที่จะต้องนำมาใช้ในการจัดให้มีการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งได้อีกทั้ง ยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ไม่ต้องออกไปใช้สิทธิ	

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ออกเสียงหลายครั้ง จึงเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวมีความเหมาะสมแล้ว **(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)** - เนื่องจากจะเป็นการลดภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียงประชามติ อีกทั้งยังเป็นการลดภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง **(กระทรวงมหาดไทย)** - เพื่อให้การบริหารจัดการการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาจพิจารณานำระบบการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติทางอินเทอร์เน็ต (i-vote) มาใช้ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ชาวไทยในต่างประเทศที่อาศัยอยู่ห่างจากเมืองที่ตั้งของสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ ตลอดจนจะช่วยประหยัดงบประมาณและลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศ รวมทั้งลดขั้นตอนในการนำบัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรที่ลงคะแนนแล้วขนส่งกลับมานับคะแนนในประเทศไทย **(กระทรวงการต่างประเทศ)**	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) การกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติพร้อมกับการเลือกตั้งอื่น ๆ ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในกรณีดำรงตำแหน่งครบวาระ จะพิจารณาจากเหตุผลภาระงาน งบประมาณและการที่ประชาชนต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง โดยมิได้พิจารณาถึงโครงสร้างในการบริหารจัดการออกเสียงประชามติและการจัดเลือกตั้งแต่ละประเภทในมิติอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย อาจส่งผลกระทบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิได้ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ ดังนี้

1.1) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง/ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประชาชนบางคนอาจมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงแต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน

1.2) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักรได้ แต่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร ประชาชนอาจเกิดความสับสนว่าได้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัด/นอกราชอาณาจักรไปแล้ว เนื่องจากวันออกเสียง/วันเลือกตั้ง ไม่สามารถไปใช้สิทธิ

ออกเสียง/เลือกตั้งในเขตออกเสียง/เขตเลือกตั้งได้ แต่เมื่อถึงวันที่ต้องไปใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตออกเสียง/นอกราชอาณาจักรจะไม่ได้รับบัตรออกเสียงลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

1.3) การออกเสียงนอกเขตจังหวัด/การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่วันเดียวกัน ประชาชนจะต้องไปใช้สิทธิ 2 ครั้ง คือวันที่กำหนดให้มีการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง 1 ครั้ง และวันที่กำหนดให้มีการออกเสียงอีก 1 ครั้ง

1.4) หากพิจารณาโครงสร้างในการบริหารจัดการ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกันแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

1.4.1) การกำหนดผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการออกเสียง (ร่างมาตรา 4 (เพิ่มเติมมาตรา 9/2)) จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทางงบประมาณไว้เป็นการเฉพาะ และเป็นกรณีที่ต้องหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าว

1.4.2) การกำหนดเขตออกเสียงให้มีความแตกต่างกัน (ร่างมาตรา 9 (แก้ไขมาตรา 18)) การบริหารจัดการแต่ละเขตออกเสียงจะต้องแตกต่างกันในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงและผู้อำนวยการออกเสียงประจำเขตออกเสียงจะต้องมีจำนวนตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดในมาตรา 29 เท่ากับจำนวนเขตออกเสียงตามมาตรา 18 เช่น กำหนดให้ใช้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเขตออกเสียง แห่งละไม่เกิน 5 คน และผู้อำนวยการออกเสียงประจำเขตออกเสียง จำนวน 1 คน ต่อเขตออกเสียง 5,303 เขตออกเสียง โดยประมาณ

(ข) เขตออกเสียงแต่ละเขตต้องดำเนินการในการจัดให้มีการออกเสียงนอกเขตออกเสียง การออกเสียงสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ (ถ้ามี) และนอกราชอาณาจักร และการรวบรวมผลคะแนนออกเสียง โดยคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงแต่ละเขตออกเสียงจะต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น สำนักบริหารการทะเบียน หรือกระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น

1.4.3) การกำหนดให้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งให้เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงด้วยนั้น (ร่างมาตรา 10 (แก้ไขมาตรา 19)) จะต้องเพิ่มคณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงแยกต่างหากจากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งด้วย **(คณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

2) กรณีของสถานที่ในการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติที่มีมากกว่าหนึ่งแห่ง ซึ่งอาจจะทำให้ประชาชนที่ไปใช้สิทธิเกิดความสับสนในเรื่องของสถานที่และอาจสับสนในส่วนของขั้นตอน และกระบวนการของการเลือกตั้งและออกเสียงประชามติได้ ดังนั้น ควรที่จะมีการกำหนดสถานที่และขั้นตอนให้ชัดเจนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในกระบวนการได้อย่างถูกต้อง **(กระทรวงมหาดไทย)**

3) อาจจะมีปัญหาในเรื่องของความพร้อมของเจ้าหน้าที่หรืองบประมาณที่ไม่เพียงพอในการดำเนินการ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อบกพร่องและทำให้การออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งไม่มีประสิทธิภาพได้ **(กระทรวงมหาดไทย)**

4) ควรกำหนดข้อยกเว้นที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งจำเป็นต้องให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อประโยชน์ของประเทศหรือประโยชน์สาธารณะ ตามที่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้เป็นวันเดียวกับการเลือกตั้งฯ ที่กำหนดไว้ **(กระทรวงมหาดไทย)**

2. **ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร หากการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันของการเลือกตั้งอื่น ๆ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ โดยใช้ระยะเวลาไม่เร็วกว่า 60 วัน แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน**

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน เพื่อความกระชับ **(เว็บไซต์)** - อาจจำเป็นต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อมิให้เกิดช่องว่างในการทุจริตการเลือกตั้ง การกำหนดระยะเวลาดังกล่าวจึงเหมาะสมแล้ว **(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)** - กรอบระยะเวลาดังกล่าวมีความเหมาะสม ไม่กระชั้นชิดเกินไป ทำให้มีเวลาเพียงพอในการเตรียมการและบริหารจัดการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเมื่อคำนึงว่าสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน อาจมีอุปสรรคและความท้าทายที่อยู่นอกเหนือการควบคุม โดยเฉพาะการจัดส่งบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงประชามติให้แก่คนไทยซึ่งอาศัยอยู่กระจัดกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ และอยู่ห่างจากเมืองที่สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ตั้งอยู่ ระยะเวลาในการรอรับบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วส่งกลับมายังสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่ ซึ่งที่ผ่านมาพบความล่าช้าเนื่องจากปัจจัยหลายประการ อาทิ สถานการณ์ที่ไม่ปกติในต่างประเทศซึ่งไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้า มาตรฐานการขนส่งไปรษณีย์ และช่วงวันหยุดทำการขนส่งไปรษณีย์ เป็นต้น **(กระทรวงการต่างประเทศ)**	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการออกเสียงในคราวเดียวกันของการเลือกตั้งอื่น ๆ จะต้องพิจารณาเรื่องการกำหนดให้สามารถออกเสียงประชามติได้ในคราวเดียวกันของการเลือกตั้ง ๆ ในประเด็นที่ 1 เป็นที่ยุติก่อน จึงจะพิจารณาประเด็นดังกล่าวได้ ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลาดังกล่าวควรจะต้องพิจารณาควบคู่กับการกำหนดระยะเวลาในการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบด้วย เพื่อมิให้เกิดประเด็นในเรื่องของการขัดแย้งกันของกฎหมาย **(คณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

3. **ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการกำหนดให้การเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติสามารถกระทำการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้**

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ควรทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนในวงกว้าง ลดการเดินทาง มีความสะดวกและทันสมัย **(เว็บไซต์)** - จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดในลักษณะดังกล่าวจึงเหมาะสมแล้ว **(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)**	

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การกำหนดให้เชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติสามารถกระทำการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการดังกล่าวโดยให้มีสาระสำคัญเทียบเคียงหรือไม่ต่ำกว่าพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ไว้ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย **(คณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

4. **ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร กับการออกเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงถือเป็นข้อยุติในการจัดทำประชามติ โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้มาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง**

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
- ควรใช้จำนวนผู้มาใช้สิทธิเป็นการตัดสินข้อยุติโดยถือว่าคนไม่มาสละสิทธิในการตัดสินใจ **(เว็บไซต์)**	- การจัดทำประชามติเป็นกระบวนการในการแสดงความเห็นของประชาชนด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ก่อนที่จะนำมติหรือการตัดสินใจนั้นออกเป็นกฎหมาย หรือนำไปปฏิบัติเพื่อบังคับใช้เป็นการทั่วไป ซึ่งประชามติที่มีการจัดทำอาจเป็นเรื่องที่มี

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ความสำคัญในหลายระดับ การกำหนดให้ใช้การออกเสียงโดยใช้เพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงในเรื่องที่มีระดับความสำคัญที่แตกต่างกันออกไปอาจไม่เหมาะสม จึงเห็นว่าควรกำหนดให้มีการออกเสียงในสองลักษณะ กล่าวคือ 1) การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติซึ่งจะมีผลผูกพันให้รัฐต้องดำเนินการตามประชามติ ควรกำหนดให้ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดและมีจำนวนเสียงข้างมากสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ (Double majority) ซึ่งเป็นรูปแบบการออกเสียงที่ง่ายกว่าที่กำหนดในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 และ 2) การออกเสียงที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีที่ไม่มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรีที่จะต้องปฏิบัติตาม ควรกำหนดเพียงการใช้เสียงข้างมากของผู้ออกไปใช้สิทธิออกเสียง (Simple majority) เท่านั้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ **(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)** - เนื่องจากการออกเสียงประชามติเป็นการนำเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องการให้ประชาชนมีการแสดงความเห็นด้วยการออกเสียงลงคะแนน เพื่อตัดสินใจว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ก่อนที่จะนำมติหรือการตัดสินใจนั้นออกเป็นกฎหมายหรือนำไปปฏิบัติต่อไป ดังนั้น หากกำหนดให้การออกเสียงประชามติ โดยถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงนั้น จะทำให้ไม่สามารถสะท้อนความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้ และกระบวนการดังกล่าวอาจจะไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจกับประชาชนในการบริหารประเทศ **(กระทรวงมหาดไทย)**

5. ท่านเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ และการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

5.1 ไม่พบปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 **(คณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

5.2 อาจมีปัญหาการบังคับใช้ในบางเรื่อง เช่น ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงประชามติแยกต่างหากจากวันเลือกตั้ง ซึ่งนอกจากจะเป็นปัญหาในเรื่องของงบประมาณจำนวนมากที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการออกเสียงประชามติแล้ว ยังไม่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่จะต้องออกไปใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ส่งผลให้ประชาชนขาดความกระตือรือร้นในการออกไปใช้สิทธิ หากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้โดยกำหนดให้วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งในกรณีที่มีระยะเวลาใกล้เคียงกัน เห็นว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ **(สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี)**

5.3 อาจมีปัญหาในกรณีของการกำหนดประเด็นในการออกเสียงประชามติ ซึ่งในบางประเด็นประชาชนอาจมีความเข้าใจ ในแต่ละประเด็นคลาดเคลื่อนกับความหมายที่แท้จริง จึงควรกำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้แก่ประชาชนได้เข้าใจในประเด็นนั้น ๆ อย่างถูกต้อง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญในการลงประชามติ และสามารถออกเสียงตามความต้องการของตนได้อย่างแท้จริง โดยการดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ **(กระทรวงมหาดไทย)**

5.4 พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีความยุ่งยาก สิ้นเปลืองงบประมาณ และวิธีการไม่สะดวกต่อประชาชน การแก้ไขพระราชบัญญัติฯ จะช่วยให้การออกเสียงประชามติเข้าถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนได้มากขึ้น **(เว็บไซต์)**

6. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

6.1 ควรจะต้องพิจารณาควบคู่กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย เพื่อมิให้เกิดประเด็นในเรื่องของการขัดหรือแย้งกันของกฎหมาย **(คณะกรรมการการเลือกตั้ง)**

6.2 การลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรควรจัดทำระบบลงทะเบียนที่แยกกัน โดยคำนึงว่า การเลือกตั้งจะแบ่งรายชื่อผู้ที่สิทธิออกเสียงตามเขตเลือกตั้งจำนวน 400 เขต ขณะที่การออกเสียงประชามติจะแบ่งรายชื่อตามเขตจังหวัด เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติตามเขตต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง **(กระทรวงการต่างประเทศ)**

6.3 วิธีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักร

(1) การเลือกตั้งและการออกเสียงแบบคูหา ต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเผื่อเวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะในประเทศที่มีผู้ขอใช้สิทธินอกราชอาณาจักรจำนวนมาก เช่น การนับจำนวนบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงก่อนเปิดคูหา การแจกบัตรให้แก่ผู้มีสิทธิ การประกาศจำนวนบัตรหลังปิดคูหา การบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน

การกำหนดรูปแบบคูหาและการจัดวางหีบบัตร เป็นต้น รวมทั้งต้องเตรียมการผลิตและจัดส่งบัตรเลือกตั้งและบัตรออกเสียงไปยังประเทศต่าง ๆ ให้ทันตามกำหนด

(2) การเลือกตั้งและการออกเสียงทางไปรษณีย์ ต้องกำหนดให้ชัดเจนสำหรับผู้ปฏิบัติงานและผู้มีสิทธิออกเสียงว่า ให้ดำเนินการแยกกันโดยส่งเอกสารแยกซองหรือส่งรวมกัน รวมทั้งต้องกำหนดตารางปฏิบัติงานเพื่อให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำเอกสารที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว **(กระทรวงการต่างประเทศ)**

6.4 การดำเนินการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร

(1) ข้อแตกต่างในวิธีปฏิบัติในการนับคะแนน เห็นว่า การส่งบัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรที่ลงคะแนนแล้วกลับมานับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งในราชอาณาจักรเป็นวิธีการที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากการนับคะแนนในต่างประเทศอาจทำให้ไม่เป็นการลงคะแนนทางลับ เพราะบางเขตอาจมีผู้ขอใช้สิทธิเพียง 1 ราย ซึ่งจะทำให้ทราบว่าผู้นั้นลงคะแนนเสียงให้พรรคใด และอาจทำให้เกิดข้อร้องเรียนในการบริหารจัดการการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรได้ ในขณะที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติกำหนดให้นับคะแนนนอกราชอาณาจักรภายใน 48 ชั่วโมง

(2) การกำหนดวันและตารางเวลาการปฏิบัติงาน หลังปิดการลงคะแนนเลือกตั้งและการออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรแล้ว สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะต้องคัดแยกบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนแล้วตามเขตเลือกตั้งเพื่อส่งกลับมานับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งให้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่จะต้องเริ่มนับคะแนนเสียงประชามติหลังปิดการออกเสียงในประเทศไทยโดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 48 ชั่วโมง ดังนั้น หากกำหนดให้จัดออกเสียงประชามติควบคู่ไปกับการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรในช่วงเวลาเดียวกัน จำเป็นต้องกำหนดวันออกเสียงและตารางเวลาการปฏิบัติงานก่อนวันออกเสียงในประเทศพอสมควร เนื่องจากต้องเผื่อเวลาสำหรับการคัดแยกและจัดส่งบัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรกลับไปนับคะแนน ภายในประเทศก่อนวันออกเสียงและเลือกตั้งที่กำหนด จากนั้นจึงเริ่มนับคะแนนออกเสียงประชามตินอกราชอาณาจักรในต่างประเทศได้ตามที่พระราชบัญญัติฯ กำหนด

(3) กรอบเวลาการนับคะแนนประชามตินอกราชอาณาจักร หากมีผู้ใช้สิทธิออกเสียงนอกราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก อาจไม่สามารถบริหารจัดการการออกเสียงประชามติและการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรให้แล้วเสร็จได้ทันภายในห้วงเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้เดิม และอาจไม่สามารถนับคะแนนประชามติให้แล้วเสร็จได้ทันภายใน 48 ชั่วโมง ตามข้อ 66 ของพระราชบัญญัติฯ จึงควรพิจารณาขยายกรอบเวลาการนับคะแนนประชามตินอกราชอาณาจักรจาก 48 ชั่วโมง เป็น 72 หรือ 96 ชั่วโมง เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันตามที่กำหนด **(กระทรวงการต่างประเทศ)**

ส่วนที่ 3 รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

1. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมาย

โดยที่ปัจจุบันพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 มีบางส่วนที่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เช่น การกำหนดกติกาให้เป็นธรรมมากขึ้น การอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมากขึ้นในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและในการเข้าชื่อเสนอประชามติ รวมถึงอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นในการจัดการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จากสภาพดังกล่าวข้างต้น เพื่อช่วยให้เกิดความคุ้มค่าและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการของภาครัฐและประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด จึงควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 โดยมีการกำหนดเกณฑ์การกำหนดวันออกเสียงประชามติและเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดวันออกเสียงประชามติให้สอดคล้องกับวันเลือกตั้งของการเลือกตั้งอื่น ๆ กำหนดให้สามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อให้ร่วมเข้าชื่อและร่วมเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติ แก้ไขเงื่อนไขการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ เพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดเขตออกเสียงประชามติ

2. ความสอดคล้องของร่างกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 166 มาตรา 256 (8) ดังนี้

“มาตรา 166 ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใดอันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา 256 (8) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะ ต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ หรืออำนาจของศาล หรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่ หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการ ตาม (7) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (7) ต่อไป”

3. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

การกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับการเลือกตั้งอื่น ๆ ทำให้เกิดความสะดวกและประหยัดต่อประชาชนที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงประชามติ เนื่องจาก ไม่ต้องไปใช้สิทธิหลายครั้ง และยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย อีกทั้งทำให้ประหยัดงบประมาณแผ่นดินสามารถนำงบประมาณไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ทั้งการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจหรือสังคมได้

การกำหนดให้มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติ เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม การสร้างการตระหนักรู้และการทำความเข้าใจในข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการออกเสียงประชามติเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงประชาชนอย่างจริงจัง เป็นกลาง และจริงใจ โดยใช้สื่อทั้งหมดที่เข้าถึงประชาชนได้ ทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกด้านไม่ว่าจะเป็น เอกสาร ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อวิทยุและโทรทัศน์ของภาครัฐและเอกชน รวมถึงช่องทางออนไลน์

เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการออกเสียงประชามติ ซึ่งประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสังคมให้เป็นไปตามเจตจำนงของประชาชนอย่างแท้จริง

4. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

(2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(3) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564

(4) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(5) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(6) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2565

(7) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

5. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมาย

5.1 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการเสนอให้สามารถจัดทำประชามติไปในคราวเดียวกันกับการเลือกตั้งอื่น ๆ ได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อประชาชนที่สามารถจะไปใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งและลงประชามติในคราวเดียวกัน อาจส่งผลให้ประชาชนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้สำหรับการเดินทางเพื่อไปใช้สิทธิ ทำให้ประชาชนสามารถใช้จ่ายเงินเพื่อการดำรงชีพได้เพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มกำลังซื้อของประชาชนส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศที่จะต้องใช้สำหรับการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติถึงสองครั้ง เหลือเพียงครั้งเดียว โดยงบประมาณที่ใช้จ่ายน้อยลงนั้น ผู้บริหารประเทศสามารถนำงบประมาณในส่วนที่ลดลงไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศต่อไปได้ ซึ่งการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในแต่ละครั้ง จะมีการใช้จ่ายงบประมาณที่สูงมาก การลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้จะเป็นผลดีทำให้ประเทศสามารถที่จะนำเงินงบประมาณไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายหรือการสนับสนุนทางการเงินให้กับส่วนงานที่มีความจำเป็นเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

5.2 ผลกระทบต่อสังคม

- ไม่มี

5.3 ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การกำหนดวันออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันกับวันเลือกตั้งอื่น ๆ ตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียงและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และทำให้ประชาชนเกิดความสับสนในการใช้สิทธิออกเสียงประชามติและการเลือกตั้ง เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2564 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการ คือ (1) กรณี

บัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยประชาชนบางคนมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง แต่ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกฎหมายแต่ละฉบับที่แตกต่างกัน (2) กรณีการใช้สิทธิออกเสียงนอกเขตจังหวัดหรือนอกราชอาณาจักร โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่มีบทบัญญัติให้มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหรือนอกราชอาณาจักร จึงอาจจะทำให้ประชาชนเกิดความสับสนได้ (3) ความไม่สอดคล้องของกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่มีความแตกต่างในสาระสำคัญของการดำเนินการที่อาจขัดหรือแย้งกัน ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การกำหนดเขต การกำหนดสถานที่ หรือแม้แต่กระบวนการนับคะแนนและการประกาศผลการนับคะแนน

การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จ โดยใช้ระยะเวลาไม่เร็วกว่า 60 วัน แต่ต้องไม่เกิน 180 วัน เป็นกรอบระยะเวลาที่เหมาะสมมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ โดยเฉพาะกรณีที่เปิดให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ต่างประเทศสามารถออกเสียงประชามติได้ เพราะหน่วยงานที่ต้องดำเนินการมีความเสี่ยงหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติ มาตรฐานการขนส่ง และช่วงวันหยุดทำการต่าง ๆ ด้วย

การกำหนดให้มีการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อเชิญชวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการออกเสียงประชามติ นอกจากจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและเกิดความรวดเร็วในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังสามารถช่วยให้เกิดความคุ้มค่าทั้งด้านงบประมาณ และเป็นการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างมลพิษแก่สิ่งแวดล้อมลงได้

การออกเสียงประชามติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือกระทบสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น หากกำหนดให้การออกเสียงประชามติโดยถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงนั้น จะทำให้ไม่สามารถสะท้อนความเห็นที่แท้จริงของประชาชนได้ ดังนั้น จากผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ในการดำเนินการแก้ไขกฎหมายการออกเสียงประชามติ จะต้องมีการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาควบคู่กันไปด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันของกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ประเทศสามารถเดินหน้าต่อไปได้โดยไม่มีข้อขัดข้อง และทำให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ

6. ผลกระทบของร่างกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (CORRUPTION)

6.1 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี ☑ ไม่มี

6.2 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีระบบอนุมัติอนุญาต

☐ มี ☑ ไม่มี

6.3 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

☐ มี ☑ ไม่มี

6.4 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) ในการกำหนดให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

☐ มี ☑ ไม่มี

6.5 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายไม่ครอบคลุม

☐ มี ☑ ไม่มี

6.6 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายคลุมเครือ ซ้ำซ้อน หรือขัดกัน

☐ มี ☑ ไม่มี

6.7 ความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดการทุจริต (Corruption) กรณีกฎหมายกำหนดโทษ

☐ มี ☑ ไม่มี

7. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

☐ มี ☑ ไม่มี

8. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☐ มี ☑ ไม่มี

9. บทกำหนดโทษ

☑ ไม่มี

☐ โทษทางอาญา

☐ โทษทางปกครอง

☐ โทษปรับเป็นพินัย

☐ โทษอุปกรณ์

ส่วนที่ 4 การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย ทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2567

คณะกรรมการขับเคลื่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปสู่ภาคประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“การตราพระราชบัญญัติของรัฐสภา”

“มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้”

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, มาตรา ๘๑)

ออกแบบโดย : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๙, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑ - ๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๕

ISO 9001:2015 QUALITY MANAGEMENT SYSTEM